PATRICK MODIANO

EN UZAĞINDAN UNUTUŞUN

2014
NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

ROMAN



Çeviri: TAHSİN YÜCEL

CAN

2. BASKI

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-845-9 © Editions Gallimard 1996 / Akcalı Telif Hakları Ajansı / Can Yayınları Ltd. Şti. (1996)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınlarında dizildi,

Özal Basımevi’nde basıldı. (1998)

Dizgi: Serap Kılıç

Patrick Modiano

EN UZAĞINDAN UNUTUŞUN

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

TAHSİN YÜCEL

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89- ■ Fax: 252 72 33

Özgün adı Du PlusLoin de L’Oubli

PA7RJCK MODIANO'NUN CAN YAYINLARl’NDAKİ KİTAPLARI

BİR GENÇLİK / roman EN UZAĞINDAN UNUTUŞUN / roman KÖTÜ BİR İ^LKBAHAR / roman YIKINTI ÇİÇEKLERİ / *roman*

Patrick Modiano, 1945’te Boulogne-Brillancourt’da doğdu. Öğrenimini Annecy’de ve Paris’te yaptı. *Patrik* Modano'nun kendine özgü bir dünyası, kendine özgü bir üslubu vardır. Geçmişle şimdinin birbiriyle iç içe verildiği bu dünyada, gençlik döneminin kargaşasına olgun yaşın gözlüğünden bakılır. Modiano, geçmişte yolculuğa çıktığında bunu bir bakıma, insanların

kendi rollerini, yaşamın rastlantılarına göre üstlendiği bir dünyanın tiyatrosal yanını gözlerimizin önüne sermek için yapar. Son derece yalın bir üsluba sahiptir. *Modiano, Rue des BoutİLfues obscures* adlı romanıyla 1978'de Goncourt Ödülü kazanmıştır.

Peter Handke için

En uzağından unutuşun...

Stefan George

O orta boyluydu, öteki, Gerard Van Bever, azıcık daha kısaydı. İlk karşılaşmamızın akşamı, otuz yıl önceki o kış mevsimi, Tournelle Rıhtımı'ndaki bir otele kadar eşlik etmiştim onlara, sonra kendimi odalarında bulmuştum. iki yatak, biri kapının yanında, öteki pencerenin dibinde. Pencere rıhtıma bakmıyordu, sanırım, kırma tavanlıydı.

Odada hiçbir dağınıklık ilişmemişti gözüme. Yataklar yapılmıştı. Valiz maliz yoktu. Giysi miysi de yoktu. Yalnızca gece masalarından birinin üstünde koca bir çalar saat. Bu saate karşın, burada gizlice, varlıklarından iz bırakmaktan sakınarak yaşıyorlar diyeceği gelirdi insanın. Ayrıca, o ilk akşamda, çok kısa bir süre kalmıştık odada, ancak taşımaktan yorulduğum sanat kitaplarını bırakacak kadar bir süre, Saint-Michel Alanı'nda bir kitapçıya satmayı deneyip de başaramadığım kitapları.

Onlar da gene Saint-Michel Alanı'nda, akşama doğru, metronun ağzına dolan ve, ters yönde, bulvara çıkan İnsan selinin ortasında yanaşmışlardı yanıma. Yakınlarda nerede bir postane bulabileceklerini sormuşlardı. Açıklamalarım fazla bulanık olur diye korkmuştum. Neden derseniz, iki nokta arasındaki en kısa yolu belirtmeyi hiçbir zaman becerememi-şimdir. Bu yüzden, onları Odeon Postanesi’ne kadar kendim götürmeyi yeğlemiştim. Yolda, kız tütün de satan bir kahvede durup üç pul almıştı. Zarfa yapıştırmıştı bunları, böylece ben de okumaya zaman bulmuştum: Mayorka.

Dış ülkeler - Uçak yazanı mı, değil mi, hiç bakmadan, posta kutulardan birine sokuşturuvermişti mektubu. Geri dönüp Saint-Michel Alanı’na ve

rıhtımlara yönelmiştik. Kitapları taşıdığımı görmek canını sıkmıştı, ‘herhalde ağırdır’ diye. Sonra, soğuk bir sesle, Gerard Van Bever'e:

— Ona yardım edebilirdin, demişti.

O da bana gülümsemiş ve kitaplardan birini -en ağırını- koltuğunun altına almıştı.

Tournelle Rıhtımı’nda, odalarında, kitapları gece masasının dibine bırakmıştım, çalar saatin bulunduğu gece masasının. Saatin tıkırtısı duyulmuyordu. Akreple yelkovan üçü göstermekteydi. Yastığın üstünde bir leke. Kitapları yere bırakmak için eğilince, bu yastığın ve bu yatağın üstünde yüzen bir eter kokusu duymuştum. Kolu üzerime sürtünmüş ve gece masasının lambasını yakmıştı.

Rıhtım üzerinde, otellerinin yanında bir kahvede akşam yemeği yemiştik. Tabldottaki ana yemeği istemiştik yalnızca. Hesabı Van Bever ödemişti. Param yoktu o akşam, Van Bever de beş frank eksiği olduğunu sanıyordu. Paltosunun ve ceketinin ceplerini araştırmış, sonunda ufaklıklarla denkleştirmişti bu parayı. O arkadaşının yaptığına ses çıkarmıyor, sigarasını içerek dalgın dalgın ona bakıyordu. Benden yana dönmüş, biraz kısık bir sesle:

— Gelecek sefer, gerçek bir lokantaya gideriz, demişti.

Daha sonra, Van Bever odadan kitaplarımı almaya gidince, ikimiz otelin kapısında kalmıştık. Burada uzun zamandır mı oturduklarını, taşradan mı, yoksa bir dış ülkeden mi geldiklerini sorarak sessizliği bozmuştum. Hayır, Paris dolaylarında doğmuşlardı. İki aydır burada kalıyorlardı. O akşam bana bütün söylediği bu olmuştu işte. Bir de adı: Jacqueline.

Van Bever yanımıza gelmiş ve kitaplarımı vermişti. Ertesi gün de satmaya çalışıp çalışmayacağımı ve böyle bir tecimin kazançlı olup olmadığını bilmek istiyordu. Gene görüşebileceğimizi söylemişlerdi bana. Kesin bir saate randevu saptamak zordu, ama sık sık Dante Sokağı’nın köşesinde bir kahveye geliyorlardı.

Düşlerimde bazı bazı dönerim oraya. Geçen gece, Dante Sokağı boyunca, batmakta olan bir şubat güneşi gözlerimi kamaştırıyordu. Bunca zamandır değişmemişti.

Camlı ön bölmenin önünde durdum, tezgaha baktım, flippere* bir dans pistinin çevresine dizilir gibi dizilmiş birkaç masaya baktım.

Sokağın ortasına geldiğim zaman, karşıdaki, Saint-Germain Bulvan'ndaki büyük yapının gölgesi düşüyordu buraya. Ama, arkamda, kaldırım hâlâ güneşliydi .

Uyandığımda, yaşamımın Jacqueline'i tanıdığım dönemi de aynı gölge ve ışık karşıtlığı içinde göründü. Soluk, kışçıl sokaklar, bir de pancur aralıklarından sızan güneş.

Gerard Van Bever kumaşı balıksırtı çizgili bir palto giyerdi, bedenine fazla büyük gelirdi. Dante So-kağı'ndaki kahvede, flipperin önünde ayakta duruşu geliyor gözlerimin önüne. Flipperin şıkırtıları ve ışıklı işaretleri birbirini izlerken, kolları ve gövdesi ancak kımıldıyor. Van Bever'in paltosu genişti, dizlerinden daha aşağıya inerdi. Çok dik dururdu, yakası inik, elleri ceplerinde. Jacqueline burma örgülü, balıkçı yakalı bir kazak ve yumuşak deriden, kahverengi bir ceket giymişti.

Onları Dante Sokağı'nda ilk kez bulduğumda, bana döndü, gülümsedi, sonra flipper partisini sürdürdü. Kolları ve gövdesi koca aygıtın karşısında incecik görünüyordu, sarsıntıları her an geriye fırlatabilirdi onu. Ayakta kalmaya çabalıyordu, iskeleden aşağı düşmesine ramak kalmış biri gibi. Gelip masama oturdu, Van Bever de flipperin önünde yerini aldı. Başlangıçta, bu oyunu böylesine uzun süre oynamalarına şaşmıştım. Çoğu kez ben kesiyordum oyunu, yoksa sonsuza dek sürecekti.

Öğle sonları, bu kahvede hemen hiç kimse olmuyordu, ama akşam altı dedi mi müşteriler tezgâhla ve birkaç masa çevresinde sıkışıyordu. Konuşmaların gürültüsü, flipperin çıtırtıları ve sıkış tıkış oturmuş İnsanlar arasında, Van Bever'le Jacqueline'i hemen se-çemiyordum. Önce Van Bever'in balıksırtı çizgili paltosunu, sonra Jacqueline'i görüyordum. Birkaç kez gelmiş, onları bulamamıştım, her seferinde de bir masaya oturup uzun süre beklemiştim. Bir daha onlarla karşılaşma fırsatını bulamayacağımı,

kalabalığın, gürültü patırtının içinde yitip gittiklerini düşünüyordum. Ve bir gün, hemen öğleden sonra, oradaydılar, ıssız salonun dibinde, flipperin önünde, yan yana.

Yaşamımın bu döneminin öteki ayrıntılarını zar zor anımsıyorum. Annemle babamın yüzlerini neredeyse unuttum. Daha bir süre onların dairesinde oturmuş, sonra öğrenimimi bırakmıştım, eski kitaplar satarak para kazanıyordum.

Onlarınkine yakın bir otele, Lima Oteli'ne, Jac-queline'le Van Bever'i tanıdıktan kısa bir süre sonra yerleştim. Pasaportumda yazılı doğum tarihini değiştirerek bir yıl yaşlandırmıştım kendimi, böylece erginlik yaşımdaydım.

Lima Oteli'ne gelişimden önceki hafta, nerede yatacağımı bilmediğimden, odalarının anahtarını bana vermişler ve gitme alışkınlığında oldukları t^ra gazinolarından birine gitmişlerdi.

Karşılaşmamızdan önce, Enghien Gazinosu'yla, bir de Normandiya'da iki üç küçük plaj kasabasının gazinolarıyla başlamışlar işe. Sonra, Dieppe, For-ges-les-Eaux ve Bagnoles-de-l'Orne'da karar kılmışlar. Cumartesi gidiyor, pazartesi de hiçbir zaman bin frankı geçmeyen bir kazançla dönüyorlardı. Van Be-ver -kendi deyimiyle- beş nötr dolayında bir oyun bulmuştu, ama bu oyun bul ruletinde ancak ufak paralarla oynanınca kazançlı oluyordu.

Hiçbir zaman onlarla bu yerlere gitmedim. Semtten ayrılmadan, pazartesiye kadar bekliyordum onları. Derken, bir süre sonra, Van Bever -kendi deyimiyle- 'Forges'a gider oldu, çünkü Bagno-les-de-l'Orne kadar uzak değildi, Jacqueline de Paris'te kalıyordu.

Odalarında yalnız geçirdiğim geceler sırasında, şu eter kokusu hep yüzüyordu havada. Mavi şişe lavabonun rafındaydı. Dolapta giysiler vardı: bir erkek ceketi, bir pantolon, bir sutyen ve Jacqueline'in giydiği balıkçı yakalı gri kazaklardan biri.

Bu gecelerde doğru dürüst uyuyamamıştım. Uyanıyor ve nerede bulunduğumu bilemiyordum. Ben odayı tanıyıncaya dek uzunca bir süre geçmesi gerekiyordu. Van Bever ve Jacqueline konusunda sorular soracak olsalar, yanıt vermekte ve burada neden bulunduğumu açıklamakta çok

sıkıntı çekerdim. Geri dönecekler miydi? Kuşkulanıyordum sonunda. Otelin girişinde, koyu renk tahtadan bir tezgâhın arkasında duran adam odaya çıkmama ve anahtarı üzerimde saklamama aldırmıyordu. Başıyla selamlıyordu beni.

Son gece, beşe doğru uyanmıştım, uyuyamıyordum. Herhalde Jacqueline'in yatağındaydım, çalar saatin tıkırtısı da öyle güçlüydü ki, dolaba koymak ya da yastığın altına saklamak istemiştim. Ama sessizlikten korkuyordum. O zaman kalkmış, otelden çıkmıştım. Rıhtımda Jardin des Plantes'ın parmaklıklarına kadar yürümüştüm, sonra şimdiden açılmış olan tek kahveye girmiştim, Austerlitz Garı'nın karşısındakine.

Önceki hafta, Dieppe Gazinosu'na oynamaya gitmişler ve sabah çok erken dönmüşlerdi. Bugün el aynı şey olacaktı. Beklenecek bir saat, iki saat daha... Banliyölüler Austerlitz Garı'ndan gittikçe daha kalabalık çıkıyor, tezgâhta bir kahve içiyor ve metronun ağzına dalıyorlardı. Daha ortalık karanlıktı. Gene Jardin des Plantes'ın ve eski Halle-aux-vins'in parmaklıkları boyunca yürüyordum.

Uzaktan, karaltılarını gördüm. Van Bever'in balıksırtı paltosu karanlıkta açık renk bir leke oluşturuyordu. Her ikisi de rıhtımın öbür yanında, eski kitap satıcılarının sandıklarının kaqısında bir kanepeye oturmuştu. Dieppe'ten yeni gelmişlerdi. Odanın kapısını çalmışlardı, ama kimse ses vermemişti. Az önce ben anahtarı cebime koyarak çıkmıştım.

Lima Oteli'nde, pencerem Saint-Germain Bulva-rı'na ve Bernardins Sokağı'nın yukarısına bakardı. Yatağıma uzandığım zaman, bu pencerenin çerçevesi içinde şimdi adını unuttuğum bir kilisenin çan kulesi belirirdi. Gece, arabaların gürültüsü kesildikten sonra, saatler çalardı. Jacqueline'le Van Bever sık sık benimle yürürlerdi. Bir Çin lokantasında yemek yemiş olurduk. Sinemada bir film izlemiş olurduk.

Bu akşamlarda, Saint-Michel Bulvarı'nda karşılaştığımız üniversitelilerden hiçbir şey ayırmazdı bizi. Van Bever'in biraz eskimiş paltosu ve Jacqueline'in deri ceketi Quartier Latin'in donuk dekorunda erirdi. Ben, bej rengi kirlenmiş bir eski yağmurluk giyerdim ve elimde kitaplar olurdu. Hayır, gerçekten, neyimiz dikkati üzerimize çekebilirdi, bilmiyorum.

17/2

En Uzağından Unutuşun

Lima Oteli’nin fişine ‘üniversitede yazın öğrencisi’ olduğumu yazmıştım, ama yalnızca formaliteydi bu, resepsiyonda duran adam hiçbir zaman en ufak bir bilgi istememişti benden. Her hafta odanın parasını ödemem yetiyordu ona. Bir gün, tanıdığım bir kitapçıda satmayı denemek üzere elimde bir kitap torbasıyla çıkarken:

— Ne haber, dersler nasıl? demişti.

Önce sesinde belirli bir alay seçer gibi olmuştum. Ama iyice ciddiydi.

Tournelle Oteli de Lima Oteli gibi sakindi. Otelin çok yakında kapatılıp apartmana dönüştürüleceğini açıklamışlardı bana. Ayrıca, gündüzleri, komşu odalardan çekiç sesleri gelmekteydi.

Bir fiş doldurmuşlar mıydı, meslekleri neydi? Van Bever bu kâğıtlara ‘gezici kitap satıcısı' yazdığı yanıtını verdi, ama şaka edip etmediğini bilmiyorum. Jacqueline omuz silkti. Onun mesleği yoktu. Gezici kitap satıcısı: bir kitapçıdan ötekine kitaplar taşıdığıma göre, bu sanı ben de üstlenebilirdim ne de olsa.

Havalar soğuktu. Kaldırımlarda ve rıhtımlarda erimiş karlar, kışın kara ve gri renkleri geliyor usuma. Ve Jacqueline sokağa mevsime göre fazla hafif deri ceketiyle çıkıyordu hep.

Van Bever’in Forges-les-Eaux’ya yalnız gidip Jac-queline’in Paris’te kaldığı Hk kez de İşte bu kış günlerinden biriydi. Van Bever’i uğurlamak için Seine’i geçtik, Pont-Marie Metrosu’na kadar götürdük onu, çünkü Saint-Lazare’da trene binecekti. Belki Dieppe Gazinosu’na da gideceğini, her zamankinden daha çok para kazanmak İstediğini söyledi bize. Balıksırtı paltosu metronun ağzında görünmez oldu, Jacqueli-ne’le ben de baş başa kaldık.

Onu hep Van Bever’in yanında görmüştüm, kendisiyle gerçekten konuşma fırsatı çıkmamıştı hiç. Ayrıca, tüm bir akşam süresince ağzından tek sözcük

çıkmadığı olurdu. Ya da, bazı bazı, soğuk bir sesle, Van Bever'e gidip kendisine sigara bulmasını söylerdi, sanki onu başından atmak İstermiş gibi. Ama, yavaş yavaş, susmalarına ve kabalığına alışmıştım.

O gün, Van Bever'in metronun basamaklarından indiği anda, her zamanki gibi onunla gitmediğine üzüldüğünü düşündüm. Sol yakaya dönecek yerde, Hotel-de-Ville Rıhtımı'nı izliyorduk. Konuşmuyordu. Her an bana eyvallah demesini bekliyordum. Hayır. Yanımda yürümesini sürdürüyordu.

Seine'in ve rıhtımların üzerinde bir sis vardı. Jac-queline fazla ince deri ceketinin içinde donmuş olmalıydı. Cite Adası'nın ucunda, Archeveche Parkı boyunca yürüyorduk, bir öksürük nöbetine tutuldu. Sonunda rahatlar gibi oldu. Sıcak bir şey içmesi gerektiğini söyledim, Dante Sokağı'ndaki kahveye girdik.

Akşam üstlerinin alışılmış patırtısı içindeydi burası. Flipperin önünde iki karaltı durmaktaydı, ama Jacqueline'in canı oynamak istemiyordu. Onun için bir grog[1] söyledim, zehir içiyormuş gibi yüzünü buruşturarak içti. "Bu ceketle sokağa çıkmamalıydınız," dedim. Birbirimizi tamyalıberi, bir türlü sen diyemi-yordum ona, çünkü kendisiyle benim arama bir tür uzaklık koyuyordu.

Dipte, flipperin hemen yanında bir masaya oturmuştuk. Bana doğru eğildi, Van Bever'le gitmediyse, kendini çok formda bulmadığı için gitmediğini söyledi. Oldukça alçak bir sesle konuşuyordu, ben de yüzümü yüzüne yaklaştırdım. Alınlarımız neredeyse birbirine dokunuyordu. Bana bir gizini açtı: kışın sonunda, Paris'ten ayrılacağını umuyordu. Nereye gitmek üzere?

— Mayorka'ya...

İlk karşılaştığımız gün postaya attığı mektubu anımsadım, zarfının üstüne Mayorka yazdığı mektubu. '

— Ama hemen gidebilsek daha iyi olurdu...

Birden çok solmuştu yüzü. Yanımızdakilerden

biri, sanki bizi ■ görmüyormuş gibi, dirseğini bizim masanın üstüne koymuştu, karşısındakiyle konuşmasını sürdürüyordu. Jacqueline kanepenin dibine çekilmişti. Flipperin çıtırtıları beni bunaltıyordu.

Ben de kaldırımlarda karlar eriyip ayaklarıma mokasenlerimi giyince gitmeyi düşlüyordum.

— Neden kışın sonunu beklemeli ki? diye sordum.

Bana gülümsedi.

— Önce biraz para biriktirmemiz gerek.

Bir sigara yaktı. Öksürdü. Sigarayı fazla içiyordu. Her zaman' da aynı sigaraları, şu sarı Fransız tütününden, oldukça sası kokan sigaraları.

— Sizin kitapları satarak para biriktiremeyiz herhalde. .

Birinci çoğul kişi ağzından konuştuğu için mutluydum, bundan böyle, o ve ben birbirimize bağlıydık sanki, geleceğimiz birdi.

— Gerard herhalde Forges-les-Eaux ve Diep-pe’ten çok para getirir, dedim.

Omuz silkti.

— Altı aydır rulet oynuyoruz, ama çok bir şey getirm!yor.

Bu beş nötr dolayında rulet ona pek de inandırıcı gibi görünmüyordu.

— Gerard’ı uzun zamandır mı tanıyorsunuz?

— Evet... Athis-Mons’ta tanışmıştık, Paris banliyösünde...

Dosdoğru gözlerimin içine bakıyordu, sessiz sessiz. Herhalde bu konuda söylenecek hiçbir şey kalmadığını anlatmak istiyordu bana.

— Demek Athis-Mons'lusunuz?

— Evet.

Bu kentin adını iyi anımsıyordum, Ablon’a yakındı, bir arkadaşım otururdu orada. Ana babasının arabasını alırdı, akşamları Orly’ye götürürdü beni. Sık sık sinemaya giderdik, bir de havaalamndaki barlardan birine. Çok geç saatlere kadar kalıp uçakların gelişinin ve uzak yerlere. gidişlerinin bildirimlerini dinlerdik, büyük salonda dolaşır dururduk. Beni Paris’ e götürdüğü zaman, otoyoldan gitmezdik, Ville-neuve-le-Roi ’dan, Athis-Mons’tan ve güney banliyösünün başka kentlerinden dolaşırdık... O dönemde, Jacqueline’le karşılaşabilirdim.

— Çok yolculuk ettiniz mi?

Sıradan bir konuşmayı canlandırmaya yarayan sorulardandı bu, ben de yalancı bir ilgisizlikle sormuştum.

— Pek yolculuk etmedim, dedi. Ama şimdi, biraz para edinebilirsek...

Daha da alçak sesle konuşuyordu, sanki bana bir giz vermek istiyormuş gibi. Çevremizdeki tüm bu gürültü yüzünden, onu işitmek zordu. Ona doğru. eğiliyordum, alınlarımız gene neredeyse birbirine dokunuyordu.

— Gerard’la roman yazan bir Amerikalı’yla tanıştık... Mayorka’da yaşıyor... Bize orada bir ev bulacak... Rıhtımda, bir İngiliz kitabevinde karşılaştık bu adamla.

Sık sık giderdim oraya. Bu kitabevi duvarları kitaplarla kaplı küçük küçük odalardan oluşan bir labirentti, insanlar yalnız başına kalabilirdi bu odalarda. Müşteriler uzaktan gelir ve burada konaklarlardı. Çok geç saatlere kadar açık kalırdı. Buradan Tauch-nitz dizisinden birkaç roman almış ve satmaya çalışmıştım. Açık havada oturma yerleri, hatta bir kanepeyle raf düzenleri. Bir kahve önü diyeceği gelirdi insanın. Buradan, Notre-Dame görünürdü. Gene de, eşikten içeri girer girmez, insan Amsterdam'da ya da San Fransisco’da sanırdı kendini.

Demek Odeon’dan postaya verdiği mektup bu ‘roman yazan Amerikalı’ya yazılmıştı. Adı neydi? Belki de kitaplarından birini okumuştum...

— William Mc Givern...

Hayır, bu Mc Givern’i tanımıyordum. Yeni bir sigara yaktı. Öksürdü. Hep öyle solgundu.

— Gribe yakalandım herhalde, dedi.

— Bir grog daha almalısınız.

— Hayır, teşekkür ederim.

Kaygılı bir görünüşü vardı, birdenbire:

— Umarım, Gerard’ın İşi iyi gider, dedi.

— Ben de...

— Gerard yanımda olmadı mı hep kaygılanırım...

‘Gerard’ı hecelerin üstünde durarak, çok sevecen

bir biçimde söylemişti. Hiç kuşkusuz, bazı bazı biraz sert davranıyordu ona, ama sokakta koluna giriyordu, ya da Dante Kahvesi’nin masalarından birine oturduğumuz zaman, başını omzuna koyuyordu. Bir öğle sonu odalarının kapısını çalmıştım, girmemi söylemişti, her ikisi de dar yataklardan birine uzanmıştı, pencerenin yanındakine.

— Gerard’sız edemem...

Bu tümca ağzından kaçmıştı, kendi kendisiyle konuşuyormuş ve benim varlığımı unutmuş gibi. Fazlaydım, birdenbire. Onu yalnız bırakmak daha iyiydi belki. Ve tam benim izin almak için bir bahane aradığım anda, gözlerini üzerime dikti, önce uzak bir bakışla. Ama sonunda beni gördü.

. Ben bozdum sessizliği:

— Ya gribiniz, daha iyi mi?

— Aspirin bulmam gerek. Bu yakınlarda bir eczane biliyor musunuz?

Doğrusu, şimdiye dek benim görevim onlara en yakın postaneleri ve eczaneleri göstermekti.

Benim otelin yanında, Boulevard Saint-Germain' de vardı bir tane. Yalnız aspirin almadı, bir şişe de eter aldı. Bernardins Sokağı'nın köşesine kadar bir süre daha birlikte yürüdük. Otelimin girişi önünde durdu.

— Akşam yemeği için buluşuruz, isterseniz.

Elimi sıktı. Gülümsedi bana. Onunla kalmak istediğimi söylememek kendimi zor tuttum.

— Yediye doğru gelin beni almaya, dedi.

Sokağın köşesini döndü. Hiç de kışa göre olmayan deri ceketinin içinde rıhtıma doğru uzaklaşmasına bakmaktan kendimi alamadım. Ellerini cebine sokmuştu.

Tüm öğle sonu odamda kaldım. Artık kalorifer yanmıyordu, paltomu çıkarmadan yatağın üstüne uzanmıştım. Arada sırada bir yarı uykuya gömülüyordum, ya da gözlerimi tavanda bir noktaya dikip Jacqueline’le Gerard Van Bever'i düşünüyordum.

Oteline mi dönmüştü? Yoksa Paris'te bir yerlerde bir randevusu mu vardı? Bizi, yani Van Bever’le beni yalnız bıraktığı bir akşamı anımsadım. İkimiz birlikte bir filme gitmiştik, son gösterime; ama Van Bever kaygılıymış gibi geliyordu bana. Beni sinemaya sürüklediyse, yalnızca zaman daha çabuk geçsin diye sürüklemişti. Gece yarısından sonra bire doğru, Jac-queline’i Cujas Sokağı'nda bir kahvede bulmuştuk. Akşamını nelerle geçirdiğini söylememişti bize. Van Bever de hiç soru sormamıştı ayrıca, benim de aralarında bulunmam özgürce konuşmalarını önlüyordu sanki. O gece, fazlaydım yanlarında. Lima Oteli’ne kadar getirmişlerdi beni. Susuyorlardı. Günlerden cumaydı, yani, alışkanlıkları gereği, Dieppe'e ya da For-ges-les-Eaux'ya gittikleri günün bir öncesi. Trene saat kaçta bineceklerini sormuştum. Van Bever soğuk bir sesle:

— Yarın Paris'te kalıyoruz, demişti.

Otelin girişinde bırakmışlardı beni. Van Bever, elimi sıkmadan, "Yarın görüşmek üzere," demişti. Jacqueline'se, gülümsemişti bana, biraz zorlama bir gülümsemeyle. Van Bever'le yalnız kalmaktan çekini-yormuş, üçüncü bir kişinin varlığını daha bir yeğlermiş gibi geliyordu insana. Gene de, uzaklaştıklarını gördüğümde, Van Bever Jacqueline'in koluna girmişti. Ne diyorlardı ki birbirlerine? Jacqueline kendini aklamaya mı çalışıyordu? Van Bever ona suçlamalarda mı bulunuyordu? Yoksa ben kafamda mı kuruyordum tüm bunları?

Otelden çıktığımda karanlık çoktan çökmüştü. Bernardins Sokağı'ndan rıhtıma geldim. Kapısını tıklattım. Gelip açtı. Burmalı ve balıkçı yakalı gri kazaklarından birini ve bileklerden sıkıştırılmış pantolonunu giymişti. Ayakları çıplaktı. Yatak, pencerenin yanındaki, bozulmuş, perdeler çekilmişti. Başucu lambasının abajuru çıkarılmıştı, ama küçük ampul gölge kuşakları bırakmaktaydı. Sonra hep şu eter kokusu, her zamankinden de fazla.

Yatağın kıyısına oturmuştu, ben de duvarın dibinde, lavabonun yanında duran tek iskemleye iliş-miştim.

. Daha iyi olup olmadığını sordum.

— Azıcık daha iyi...

Gözlerimin gece masasının orta yerinde açık eter şişesine dikildiğini gördü. Kokuyu duyduğumu düşünmüş olmalıydı.

— Öksürmemi önlesin diye alıyorum bunu...

Ve kendini aklamaya çalışan bir insan havasıyla:

— Öyle ya... Öksürüğe iyi gelir, diye yineledi.

Kendisine inanmaya hazır olduğumu anladığı

için de:

— Hiç denemediniz mi? dedi.

— Hayır.

Bir pamuk tutamını eterle ıslatıp uzattı. Almadan önce birkaç saniye duraladım, ama eğer aramızda bir bağ yaratabilecekse... pamuğu, sonra eter şişesini kokladım. Benden sonra o da. Bir serinliktir doldu ciğerlerime. Onun yanına uzanmıştım. Birbirimize sarılmıştık, boşluğa düşüyorduk. Serinlik duygusu gittikçe daha güçlüydü ve çalar saatin tıkırtısı sessizlikte gittikçe daha iyi seçiliyordu, öyle ki yankısını bile işitebiliyordum.

Otelden sabah altıya doğru çıktık ve Cujas Soka-ğı’ndaki şu bütün gece açık kalan kahveye kadar yürüdük. Önceki hafta, Forges-les-Eaux'dan dönüşlerinde burada randevu vermişlerdi bana. Yediye doğru gelmişlerdi, birlikte kahvaltı etmiştik. Gene de uykusuz bir gece geçirmiş insanların yüzüne benzemiyordu yüzleri, her zamankinden çok daha canlıydılar. Hele Jacqueline. İki bin frank kazanmışlardı.

Bu kez, Van Bever Forges'dan trenle değil, Lang-rune Gazinosu’nda tanıştıkları ve Paris’te oturan birinin arabasıyla dönecekti. Otelden çıktığımızda, Jac-queline bana belki de şimdiden Cujas Sokağı’nda olduklarını söylemişti.

Gidip onu yalnız görmeyi yeğleyip yeğlemediğini, varlığımın gerçekten gerekli olup olmadığını sordum ona. Ama omuz silkti, kendisiyle gelmemi istediğini söyledi.

Kahvede bizden başka hiç kimse yoktu. Neonların ışığı gözlerimi kamaştırdı. Dışarısı henüz kapkaranlık geceydi ve ben zaman kavramını yitirmiştim. Camlı boşluğun orada, yan yana, kanepeye oturmuştuk, gece daha yeni başlıyormuş gibi bir duygu vardı içimde.

Camdan, kara bir arabanın kahve hizasında dur-■ duğunu gördüm. Balıksırtı paltosu içinde Van Bever çıktı arabadan. Kapıyı kapatmadan önce sürücüye doğru eğildi. Gözleriyle bizi aradı ya bulamadı. Salonun dibinde olduğumuzu sanıyordu. Neonlar yüzünden gözleri kırpılıyordu. Sonra gelip karşımıza oturdu.

Varlığıma şaşırmışa benzemiyordu, soru soramayacak kadar yorgun muydu yoksa? Hemen bir duble kahve ve ay çörekleri söyledi.

— Sonunda Dieppe’e gittim...

Paltosunu çıkarmamıştı, yakası da kalkıktı. Sırtını büküyor, başını omuzlarının arasına gömüyordu, oturdu mu böyle yapardı hep, jokeylerin oturuşunu düşündürtürdü bana. Ayaktaysa, tersine, çok dik dururdu, daha uzun görünmek istermiş gibi.

— Dieppe’te üç bin frank kazandım...

Bir meydan okuma vurgusuyla söyledi bunu.

Jacqueline’in yanında bulunmamdan hoşnut olmadığını böyle belirtiyordu belki de. Onun elini tutmuştu. Beni görmez gibiydi.

— Güzel, dedi Jacqueline.

Onun elini okşuyordu.

— Belki de Mayorka’ya bir bilet alabilirsiniz, dedim.

Van Bever birden şaşkınlıkla baktı bana.

— Ona tasarılarımızdan söz ettim, dedi Jacqueli-

ne.

— Ya, demek biliyorsunuz? Umarım, siz de bizimle gelirsiniz...

Hayır, sonuçta, varlığıma bozulmuşa benzemiyordu. Ama benimle sizli konuşmayı sürdürüyordu. Birkaç kez ona sen demeyi denemiştim ya hiç işe yaramamıştı. Hep siz diye yanıt veriyordu.

— Beni isteyecek olursanız, gelirim, dedim onlara.

— Ama elbette isteriz sizi, dedi Jacqueline.

Bana gülümsüyordu. Şimdi, elini onunkinin üstüne koymuştu. Garson kahveleri ve ay çöreklerini getirmekteydi.

— Yirmi dört saattir hiçbir şey yemedim, dedi Van Bever.

Yüzü solgundu, neonların altında, gözlerinin çevresi morarmış. Birkaç ay çöreği yiyordu, çok çabuk bir biçimde, birbiri ardından.

— Şimdi daha iyiyim. .. Az önce, arabada, uyumuşum...

Jacqueline'e gelince, çok formda görünüyordu. Öksürmüyordu artık. Eterin etkisi mi? "Onunla geçen saatler bir düş müydü yoksa?" dedim kendi kendime, o boşluk, serinlik ve hafiflik duygusu, fazlasıyla dar yatakta ikimiz, bizi bir burgaç gibi alıp götüren deviniler, çalarsaatten daha çok çınlayan sesi. Bana sen demişti. Şimdi siz diyordu. Ve Gerard Van Bever buradaydı. Gene Forges-les-Eaux'ya ya da Dieppe'e gitmesini beklemek gerekecekti; üstelik, onun Paris'te benimle kalacağı da kesin değildi.

— Ya siz, siz ne yaptınız?

Bir an, bir şeyden kuşkulanıyormuş gibime geldi. Ama dalgın dalgın sormuştu bu soruyu, adet yerini bulsun diye sormuştu sanki.

— Hiç özel bir şey yapmadık, dedi Jacqueline. Sinemaya gittik.

Beni bu yalana ortak etmek istermiş gibi dosdoğru gözlerimin içine bakıyordu. Eli hep onun elinin üstündeydi.

— Hangi filmi gördünüz peki?

— Moonfleet Kaçakçıları'nı, dedim.

— Güzel miydi?

Elini Jacqueline'in elinden çekti.

— Çok güzeldi.

Birbirimizin ardından dikkatle süzdü bizi. Jacqu-eline bakışına dayandı.

— Bana bu filmi anlatmanızı çok isterdim ... Ama başka bir gün... zamanınız var...

Van Bever alaylı bir hava takınmıştı, Jacqueli-ne'in yüzünde hafif bir kaygı görüyordum. Kaşlarını çatıyordu. Sonunda:

— Otele dönmek ister misin? diye sordu.

Yeniden, elini eline almıştı. Benim varlığımı unutuyordu.

— Hemen değil... Bir kahve daha içeceğim...

Jacqueline, sevecen bir sesle:

— Sonra da otele döneriz, diye yineledi.

Birdenbire sabahın ayrımına varıyordum, sarhoşluğum geçmişti. Bu gecenin çekiciliğini oluşturan her şey dağılıp gidiyordu. Kahverengi bir deri ceket giymiş, solgun yüzlü bir esmer kız işte, balıksırtı paltolu bir adamın karşısına oturmuş. Quartier Latin'de bir kahvede el ele tutuşmuşlardı. Birlikte otele döneceklerdi. Ve yeni bir kış günü başlamaktaydı, daha nicelerinden sonra. Saint-Michel Bulvarı'nın donukluğunda, okullarına ya da fakültelerine giden tüm bu insanlar arasında başıboş dolaşmak gerekiyordu daha. Benim yaşımdaydılar, ama bana yabancıydılar. Dillerini zor anlıyordum. Bir gün, Van Bever'e semt değiştir-sem iyi olacağını, çünkü tüm bu üniversiteliler arasında rahatsızlık duyduğumu söylemiştim.

— Yanlış olur, demişti. Onların arasında dikkat çekmez insan.

Jacqueline başını başka yana çevirmişti, konu kendisini ilgilendirmiyormuş ve Van Bever'in bana açılmasından korkuyormuş gibi.

— Neden? diye sormuştum. Dikkat çekmekten korkuyor musunuz?

Soruma yanıt vermemişti. Ama açıklamalara gereksinimim yoktu. Dikkat çekmekten ben de korkardım.

— Tamam mı? Otele dönüyor muyuz?

Hep o sevecen sesle konuşuyordu. Elini okşuyordu onun. Öğleden sonra Dante Kahvesi'nde söylediğini anımsadım: "Gerard'sız edemem." Az sonra odalarına gireceklerdi. Eter de çekerler miydi, dün bizim yaptığımız gibi?

Hayır. Az önce, otelden ayrıldığımız zaman, Jacqueline eter şişesini ceketinin cebinden çıkarmış, rıhtımda biraz uzağa, lağımın ağzına fırlatmıştı.

— Gerard'a bu pisliği kullanmayacağıma söz verdim.

Görünüşe bakılırsa, ben onda böyle tedirginlikler uyandırmıyordum. Düş kırıklığına uğramıştım, ama bulanık bir suç ortaklığı duygusu da yok değildi içimde, öyle ya, bu 'pisliği' benimle paylaşmak iste-m!şt!.

Rıhtıma kadar geçirdim onları. Otelin kapısından gireceği anda, Van Bever elini uzattı bana.

— Görüşmek üzere.

Jacqueline benimle göz göze gelmekten kaçını— Bir süre sonra Dante Kahvesi'nde buluşuruz, dedi.

yordu

Merdivenden çıkışlarını gördüm. Jacqueline onun kolunu tutuyordu. Ben, girişte, kımıldamadan duruyordum. Sonra odalarının kapısının kapandığını ışıttım.

Sisin ve nemli soğuğun içinde, çıplak çınarlar boyunca, Tournelle Rıhtımı'nı izledim. Hiç değilse, ayaklarımda yumuşak ve sıcak potinler olması içimi rahatlatıyordu, ama o iyi ısınmamış oda ve kahverengi tahtadan o yatak hafif bir kaygı uyandırıyordu içimde. Van Bever Dieppe'te üç bin frank kazanmıştı. Ben böylesine büyük bir parayı nereden bulabilirdim? Elimde kalan birkaç satılık kitaba değer biçmeye çalışıyordum. Çok bir şey tutmuyordu. Ne olursa olsun, çok param da olsa, Jacqueline buna tümüyle ilgisiz kalırdı, öyle sanıyordum.

"Bir süre sonra Dante Kahvesi'nde buluşuruz," demişti bana. Belirsiz konuşmuştu. Demek ki, bütün öğle sonu beklemem gerekecekti onları, sonra başka bir öğle sonu, ilkinde olduğu gibi. Ben bekledikçe de sonunda bir düşünce iyice yerleşecekti kafama: dün gece aramızda geçenlerden sonra, beni görmek istemiyor artık.

Saint-Michel Bulvarı’ndan yukarı yürüyordum ve uzun zamandır aynı kaldırımları çiğniyormuşum gibi geliyordu bana, kesin hiçbir nedenim olmasa da tutsağıydım bu kaldırımların. Bir nedenim vardı yalnız: kural dışı kalmamak için cebimde bir sahte öğrenci kartı taşıyordum, bu nedenle de öğrenci semtinde oturup kalkmak daha iyiydi.

Lima Oteli'nin önüne geldiğim zaman, girip girmemekte duraladım. Ama bütün gün dışarıda, bu deri çantalı ve dosyalı, bu liselere, Sorbonne’a, Madencilik Okulu'na yönelen insanlar arasında kalamazdım. Yatağın üstüne uzandım. Oda başka bir şey yapmaya elvermeyecek kadar küçüktü: ne iskemle vardı, ne koltuk.

Pencerenin çerçevesine kilisenin çan kulesi giriyordu, bir de bir kestane ağacının dalları. Dalların yapraklarla kaplı olmamasına üzülüyordum, ama baharı daha bir ay beklemek gerekiyordu. O sırada geleceği düşünüyor muydum, anımsamıyorum. Sanırım, şimdiki zamanda yaşıyordum daha çok, bugün de olduğu gibi,-bulanık kaçma tasarılarıyla, bir de onları, Jacqueline'le onu, az sonra, Dante Kahvesi’nde bulmak umuduyla.

Cartaud’yu daha sonra, sabah saat bire doğru tanıştırdılar benimle. Akşam Dante Kahvesi'nde boşuna beklemiştim onları, otellerine uğramayı da göze alamamıştım. Sommerard Sokağı’ndaki Çin lokantalarından birinde bir kap bir şey yemiştim. Jacqueli-ne’i bir daha görememe olasılığı iştahımı kesiyordu. O zaman güvene gelmeye çalışıyordum: oteli bugünden yarına bırakmazlardı, ayrılsalar bile, kapıcıya benim için adreslerini bırakırlardı. Ama bana adreslerini bırakmaları için nedenleri ne olabilirdi ki? Ne yapalım, ben de o zaman, onları bulacağım diye, cumartesi ve pazar günleri, gidip Dieppe ve Forges-les-Eaux gazinolarında sürterdim.

Rıhtımda, Saint-Julien-le-Pauvre yakınlarında bulunan Ingiliz kitapçıda uzun süre kaldım. Bir kitap satın aldım burada: A *High Wind in Jamaica,* on beşime doğru Un *cj'clone* a *la Jamaıque* başlığı altında Fransızca’sından okumuştum. Uzun zaman rast-gele yürüdüm, sonra bir başka kitapçıya düştüm, Saint-Severin Sokağı'na, o da çok geç saatlere kadar açıktı. Sonra odama döndüm, okumaya çalıştım durdum.

Yeniden dışarı çıktım ve adımlarım beni Cujas Sokağı'na, o sabah toplandığımız kahveye kadar götürdü. Yüreğim hopladı: aynı masada,

camın yanında, esmer bir adamla oturuyorlardı. Van Bever onun sağındaydı. Ben artık yalnızca Jacqueline'i görüyor-

dum, kollarını kavuşturmuş, karşılarında, kanepenin üstünde tek başına oturuyordu. Oradaydı, camın arkasında, sarı ışığın altında, zaman içinde geriye doğru gidemediğim için üzgünüm. Gene Cujas Sokağı'nın kaldırımında eski yerde bulurdum kendimi ve Jacqu-eline’i bu akvaryumdan çıkarıp açık havaya döndürmekte hiç güçlük çekmezdim.

Onları şaşırtmak istermişim gibi, masalarına doğru yürümek rahatımı kaçırıyordu. Van Bever, beni görünce, koluyla dostça bir işaret yaptı. Jacqueline'e gelince, en ufak bir şaşkınlık göstermeden gülümsedi bana. Beni ötekiyle Van Bever tanıştırdı:

— Pierre Cartaud...

Elini sıktım, sonra kanepeye, Jacqueline'in yanına oturdum.

— Buralardan mı geçiyordunuz? dedi Van Bever, uzak bir tanıdıkla konuşurken takınacağı kibar havayla.

— Evet... Tümden rastlantı...

Yerimde, kanepede kalmaya ıyıce kararlıydım. Jacqueline bakışlarımdan kaçınıyordu. Onu benden böylesine uzak kılan Cartaud’nun varlığı mıydı? Herhalde konuşmalarını yarıda kesmiştim.

— Bir şey içer misiniz? diye sordu Cartaud.

Konuşma ve inandırma alışkanlığında olan birinin kalın, çınlak sesiyle konuşuyordu.

— Bir narsuyu.

Bizden daha yaşlı bir adamdı, otuz beş dolaylarında. Esmer, yüz çizgileri düzgün. Gri bir takım giymişti.

Otelden çıkarken, yağmurluğumun cebine A *High Wind in Jamaica'yı* sokuşturmuştum. Üzerimde, sürekli olarak, sevdiğim bir roman bulundurmak bana güven yeriyordu. Cebimin dibinde bir sigara paketi ararken, masanın üstüne koydum, Cartaud ayrımına vardı.

— İngilizceden mi okuyorsunuz?

Olumlu yanıt verdim. Jacqueline'le Van Bever sustuklarından, sonunda gene o konuştu:

— Uzun zamandır mı tanışıyor sunuz?

— Buralarda karşılaştık, dedi Jacqueline.

— Ya... anlıyorum...

Ne anlıyordu ki, tam olarak? Bir sigara yaktı.

— Siz de onlarla gazinolara gidiyor musunuz?

— Hayır.

Van Bever'le Jacqueline hep sakınımlı davranıyorlardı. Varlığım onları ne bakımdan zor duruma sokabilirdi ki?

— Demek onların üst üste üç saat bul oynayışını hiç görmediniz...

Bir kahkaha attı.

Jacqueline bana döndü:

— Beyefendiyle Langrune'de tanıştık, dedi bana.

— Hemen fark ettim onları, dedi Cartaud. Öyle tuhaf bir oynama biçimleri vardı ki...

Van Bever yalancıktan saf bir havayla:

— Neden tuhaf olacakmış ki? dedi.

Jacqueline de gülümseyerek ona dikti gözlerini:

— Ayrıca, İnsan sizin Langrune'de ne aradığınızı da merak etmiyor değil, dedi.

Van Bever alışılmış jokey duruşuna geçmişti: sırt eğik, baş omuzlar arasında. Rahatsızmış gibi görünl;i-yordu.

— Siz de gazinoda oyun oynar mısınız? dedim Cartaud'ya.

— Tam değil. Girmek hoşuma gider, hani öylesine... ölü zamanlarımda...

Ya ölü zamanları dışındaki etkinliği neydi ki?

Yavaş yavaş, Jacqueline'le Van Bever gevşediler. Cartaud'nun keyfini kaçıracak bir söz söylememden ya da onun, konuşma sırasında, her ikisinin de benden gizlemek istediği bir şeyi ortaya çıkarmasından mı korkmuşlardı?

— Peki, gelecek hafta... Forges'a mı?

Cartaud keyif keyifli onlara bakıyordu.

— Daha çok Dieppe'e, dedi Van Bever.

— Sizi arabayla götürebilirim oraya. Çok çabuk olur...

Jacqueline'le bana döndü:

— Dün, Dieppe'ten dönmek için bir saatten azıcık daha fazla bir zaman harcadık...

Van Bever'i Paris'e getiren oydu demek. Cujas Sokağı'nda, durakta gördüğüm kara arabayı anımsadım.

— Bunu yaparsanız, çok sevinirim. Her seferinde trene binmek öyle sıkıcı ki...

Jacqueline tuhaf bir biçimde Cartaud'ya bakıyordu, sanki ondan etkilenmiş gibi, sanki ona belli bir hayranlık duymaktan kendini alamıyormuş gibi. Van Bever bunu fark etmiş miydi acaba?

— Size yardımcı olmaktan mutluluk duyarım, dedi Cartaud. Umarım siz de bizlere katılırsınız...

Gözlerini üzerime dikmiş, alaylı alaylı bakıyordu. Sanki benim notumu çoktan vermiş, sanki onda incecikten bir horgörü uyandırıyormuşum diyeceği gelirdi insanın.

— Ben taşra gazinolarına gitmem, dedim soğuk bir sesle.

Fiskeyi anladı. Jacqueline de şaşırdı yanıtıma. Van Bever hiç istifini bozmadı.

— Yanlış düşünüyorsunuz. Çok eğlencelidir taşra gazinoları...

Bakışı sertleşmişti. Onu kızdırmıştım anlaşılan. Görünüşte böylesine çekingen bir çocuğun ağzından böyle bir düşünce beklemiyordu. Ama ben rahatsızlık havasını dağıtmak istiyordum.

— Haklısınız, dedim bu yüzden... Eğlencelidir... Hele Langrune...

Evet, Jacqueline'le Van Bever'e rastladığı zaman, Langrune'de ne yapıyordu, bilmek isterdim doğrusu. Orayı bilirdim, çünkü geçen yıl, bir Normandiya yolculuğu sırasında, burada arkadaşlarla bir öğle sonu geçirmiştim. Orada, gri takımıyla ve deniz kıyısının yıkık dökük villaları boyunca, bir gazino bulacağım diye yağmurun altında yürüyüşünü gözlerimin önüne getirmek gerçekten zordu. Gazino Langrune'de değil de birkaç yüz metre ötede, Luc-sur-Mer'deymiş gibi bulanık bir anı kalmıştı usumda.

— Öğrenci misiniz?

Sonunda sormuştu işte soruyu. Önce ‘Evet’ demek İstedim, ama bu çok basit yanıt işleri karıştırırdı, çünkü daha sonra ne tür bir öğrenim yaptığımı belirtmem gerekecekti.

— Hayır. Kitapçılarla çalışıyorum.

Bu kadarı ona yeter diye umuyordum. Aynı soruyu Jacqueline’le Van Bever’e de sormuş muydu? Ya onlar ne yanıt vermişlerdi? Van Bever ona gezici kitap satıcısı olduğunu mu söylemişti? Usuma gelmiyor değildi.

— Ben öğrenciydim, tam karşıda...

Sokağın öbür yanındaki küçük bir yapıyı gösteriyordu bize.

— Fransız Ortopedi Okulu’ydu... Bir yıl kaldım burada... Sonra Dişçilik Okulu’nda okudum, Choisy Caddesi’nde...

Şimdi bizimle bir açılma havası içinde konuşuyordu. Gerçekten içten miydi? Yoksa bize bizim yaşımızı gerilerde bıraktığını ve artik öğrenci olmadığını unutturtmaya mı çalışıyordu.

— Şöyle kesin bir şeye yönelmek için seçtim dişçilik okulunu. Daha çok başıboş gezme eğilimindey-dim, sizin gibi...

Doğrusu ya, bu otuz beş yaşında, gri takımlı adamın böylesine geç bir saatte, Quartier Latin’de bir kahvede bizimle oturmasının tek bir açıklaması bulunduğunu düşünüyordum: Jacqueline’e ilgi duyu— Başka bir şey içer misiniz? Ben bir viski daha içeceğim...

yordu

Van Bever’le Jacqueline en ufak bir sabırsızlık belirtisi göstermiyorlardı. Bense, kanepede oturup duruyordum öyle, tıpkı şu kötü düşlerde olduğu gibi: kalkamazsınız, çünkü bacaklarınız kurşun gibi ağırdır. Zaman zaman Jacqueline’den yana dönüyordum, ona bu kahveden ayrılmayı, ikimiz birlikte Gare de Lyon'a kadar yürümeyi önermek isterdim. Bir gece trenine biner, ertesi sabah Cote d’Azur'e ya da Ital-ya’ya varırdık.

Araba Cujas Sokağı’nda biraz yukarıya, kaldırımın şu basamaklar ve demir korkuluklar bulunan yerine bırakılmıştı. Jacqueline ön koltuğa oturdu.

Cartaud benden otelimin adresini sordu, Saint-Jacques Sokağı’ndan Saint-Germain Bulvarı' na geldik.

— Yanlış anlamıyorsam, hepiniz otelde kalıyorsunuz, dedi ...

Başını Van Bever'den ve benden yana çevirdi. Yeniden, bizi alaylı bir gülümsemeyle süzüyor, bende her ikimiz de önemsiz bir ağırlıkmışız gibi bir izlenim uyandırıyordu.

— Kısacası, bohem yaşamı...

Belki de bir alay ve suç ortaklığı havası bulmak istiyordu. Öyleyse beceriksizce yapıyordu bunu, gençlik karşısında çekingenleşen şu daha yaşlı insanlar gibi.

— Peki daha ne zamana kadar otellerde kalacaksınız?

Bu kez, Jacqueline'e yöneltiyordu sorusunu. Jac-queline sigara içiyor ve sigarasının külünü aralık camdan dışarıya silkeliyordu.

— Paris’ten ayrılma olanağını buluncaya kadar, dedi Jacqueline. Bu da Mayorka’da oturan Amerikalı dostumuza bağlı.

Az önce, rıhtımdaki Ingiliz kitapçısında bu Mc Givern'in bir kitabını aramış, bulamamıştım. Varlığının tek kanıtı ilk gün Jacqueline’in elinde gördüğüm ve üzerinde Mayorka adresi yazılı zarftı. Ama alıcının adının ‘Mc Givern' olduğundan iyice emin değildim.

— Gerçekten güvenebilir misiniz ona? diye sordu Cartaud.

Van Bever, benim yanımda, biraz zorlanmışa benziyordu. Sonunda Jacqueline konuştu:

— Elbette... Bize Mayorka’ya gelmemizi önerdi.

Kendisinde hiç tanık olmadığım, kesin bir sesle

konuşuyordu. Bana öyle geliyordu ki, bu ‘Amerikalı dost'la Cartaud’yu etkilemek, ona kendisi ve Van Be-ver’le ilgilenenlerin yalnızca o, Cartaud, olmadığını anlatmak istiyordu.

Cartaud arabayı otelimin önünde durdurdu. Böy-lece, onlardan ayrılmam gerekiyor, Dante Kahve-si'nde beklediğim şu öğle sonlarında olduğu gibi, onları bir daha görememekten korkuyordum. Cartaud onları otellerine hemen götürmeyecekti, geceyi birlikte, sağ yakada bir yerlerde bitireceklerdi kesinlikle. Hatta Quartier Latin'de son bir kadeh daha içeceklerdi. Ama önce benden kurtulmayı yeğliyorlardı.

Van Bever arabadan çıktı, kapıyı açık bıraktı. Cartaud’nun elinin Jacqueline’in dizine dokunduğunu görür gibi oldum, ama yarı karanlıktan kaynaklanan bir göz aldanmasıydı belki de.

Jacqueline dudaklarının ucuyla "Görüşmek üzere," demişti. Cartaud ilgisiz bir ‘İyi geceler’le ödüllendirmişti beni. Gerçekten, fazlalıktım. Van Bever'se, kaldırımın üstünde ayakta, yerimden ayrılmamı beklemişti. Elimi sıkmıştı. "Belki önümüzdeki günlerden birinde Dante Kahvesi'nde görüşürüz," demişti bana.

Otelin eşiğinde, geriye döndüm. Van Bever koluyla selam yollayıp arabaya girdi. Kapı şakladı. Şimdi, arka koltukta yalnızdı.

Araba kalktı ve Seine yonune yöneldi, bu yol Gare d'Austerliz'le Gar de Lyon'un da yoluydu, Paris'ten ayrılacaklar diye geçirdim içimden.

Odama çıkmadan önce, gece bekçisinden bir rehber istedim, ama ‘Cartaud’nun tam nasıl yazıldığını bilmiyordum daha, gözümün önünde Cartau, Cartaud, Cartault, Cartaux, Carteau, Carteaud, Carteaux adları sıralanıyordu. Ama hiçbirinin göbek adı Pierre değildi.

Bir türlü uyuyamıyor, Cartaud'ya birtakım sorular sormadığıma üzülüyordum. Ama yanıt verir miydi ki? Gerçekten dişçilik okulunda okumuşsa, şimdi dişçilik yapıyor muydu? Onu sırtında ak bir dişçi gömleğiyle, odasına hasta alırken tasarlıyordum. Ama düşüncelerim Jacqueline'e ve Jacqueline'in dizinin üstünde Cartaud'nun eline döndürdü beni. Belki de Van Bever bana birtakım açıklamalarda bulunabilirdi.

Çarpıntılı bir uyku uyudum. Düşümde, ışıklı harflerle adlar geçiyordu art arda. Cartau, Cartaud, Cartault, Cartaux, Carteau, Carteaud, Carteaux.

Sekize doğru uyandım: biri odamın kapısını çalıyordu. Jacqueline’di. Kötü bir uykudan uyanmış birinin şaşkın havası olmalıydı üzerimde. Beni dışarıda beklediğini söyledi.

Ortalık karanlıktı. Pencereden görüyordum onu. Bulvarın öbür yanında, kanepeye oturmuştu. Soğuktan korunmak için deri ceketinin yakasını kaldırmış, ellerini ceplerine sokmuştu.

İkimiz birlikte Seine’e doğru yürüdük ve Halle aux vins’den önceki son kahveye girdik. Hangi rastlantıyla burada, karşımdaydı ki? Dün, Cartaud’nun arabasından çıkarken, böylesine basit bir şeyi dünyada tasarlayamazdım. Bütün düşünebildiğim beklemekti onu, Dante Kahvesi'nde, uzun öğle sonları boyunca, nedensiz. Van Bever’in Athis-Mons’a, yeni pasaport alabilmek için doğum belgelerini çıkartmaya gittiğini açıkladı bana. Eskilerini üç ay önce, bir Belçika yolculuğu sırasında yitirmişlerdi.

Dün akşam ikisini birden Cartaud’yla birlikte bastırdığımda beni şaşkına çevirmiş olan o ilgisizliği göstermiyordu artık. Birlikte geçirdiğimiz anlarda nasılsa gene öyle buluyordum onu. Gribinin geçip geçmediğini sordum ona.

Omuz silkti. Hava dünkünden de soğuktu ve onun sırtında hep o yumuşak deriden ceket vardı.

— Gerçek bir paltonuz olması gerekirdi, dedim

ona.

Dosdoğru gözlerimin içine baktı ve biraz alaylı bir gülümsemeyle gülümsedi.

— Size göre gerçek bir palto nedir?

Bu soru hazırlıksız yakaladı beni. O da, beni yatıştırmak istermiş gibi:

— Ne olursa olsun, kış yakında bitiyor, dedi.

Mayorka’dan haber bekliyordu. Haber de gecikmeyecekti. İlkbaharda gideceğini umuyordu. Hiç kuşkusuz, eğer istersem, ben de onlarla olacaktım. Bunu doğruladığı için güvene gelmiştim.

— Ya Cartaud? Ondan da haber aldınız mı?

Cartaud adını duyunca, kaşlarını çattı. Havadan

sudan söz eden birinin ilgisiz havasına bürünmüştüm.

— Adını anımsıyorsunuz demek?

— Akılda tutulması kolay bir ad.

Peki, bir mesleği var mıydı bu Cartaud’nun? Evet, Haussmann Bulvarı’nda, Jacquemart-Andre Müzesi’nin yanında bir dişçi muayenehanesinde çalışıyordu.

Bir sigara yaktı, sinirli bir devinimle:

— Bize borç para verebilir. Yolculuğumuzda işi-m!ze yarar.

Tepkimi kollar gibiydi.

— Zengin mi? diye sordum.

Gülümsedi.

— Az önce mantodan söz ediyordunuz... Bana bir kürk manto armağan etmesini isteyeceğim ondan...

Elini elimin üstüne koydu, Cujas Sokağı’ nda Van Bever’in elinin üstüne koyduğu gibi. Yüzünü de yü-zümeyaklaştırdı.

— Hiç korkmayın, dedi bana. Kürk mantoları hiç sevmem.

Odamda, kara perdeleri çekti. Ben daha önce bunu hiç yapmamıştım, çünkü bu perdelerin rengi kay-gılandırırdı beni, her seferinde gün ışığıyla uyanırdım. Işık şimdi perdelerin aralığından geçmekteydi. Ceketini ve

giysilerini döşemeye saçılmış görmek çok tuhaftı. Çok sonra, uyuduk. Merdivende bir gidip gelme uykudan uyandırdı beni, ama kımıldamıyordum. O hep uyuyordu, başı omzumda. Kol saatime baktım. Öğleden sonranın ikisiydi.

Odamdan ayrılırken, o akşam görüşmememizin daha iyi olacağını söyledi bana. Van Bever Athis-Mons’tan çoktan dönmüş olmalıydı, Tournelle Rıhtımında onu bekliyordu. Yokluğunu nasıl açıklayacağını sormak istemedim.

Yalnız kaldığımda, dünkü noktaya geri dönmüşüm gibi bir duygu vardı içimde: gene hiçbir şeyden emin değildim ve gene beklemekten başka çarem yoktu, burada, ya da Dante Kahvesi'nde beklemekten, ya da sabahın birine doğru Cujas Sokağı'na uğramaktan başka. Sonra gene, cumartesi günü, Van Bever Forges-les-Eaux'ya ya da Dieppe'e gidecek, biz de onu metro istasyonundan uğurlayacaktık. Jacqueli-ne'in Paris'te kalmasını kabul ederse, tıpkı geçen seferki gibi olacaktı. Ve dünyanın sonuna dek böyle sürüp gidecekti.

Bej renkli kocaman bez torbama üç dört sanat kitabı koyup merdivenden indim.

Resepsiyonda duran adamdan bir Paris sokakları rehberi olup olmadığını sordum, mavi renkte bir rehber uzattı, yeni görünüyordu. 158 numarada Jac-quemart-Andre Müzesi’ni buluncaya dek, Hauss-mann Bulvarı’nın tüm numaralarını gözden geçirdim. 160 numarada bir dişçi vardı gerçekten, Pierre Robbes adında biri. Her olasılığa karşı, telefon numarasını yazdım: Wagram 13 18. Sonra, koca bej çanta elimde, Saint-Julien-le-Pauvre'daki Ingiliz kitapçıya dek yürüdüm. Burada taşıdığım kitaplardan birini, *Italian Villas and Their Gardens'ı* yüz elli franka satmayı başardım.

Haussmann Bulvarı’nda, 160 numaralı yapının önünde bir an duraladım, sonra araba kapısından geçtim. Duvarda bir levhada, büyük, basılı harflerle, adlar ve katlar yazılıydı:

Doktor P. Robbes - P. Cartaud Kat 2

Cartaud adı ötekilerle aynı harflerle yazılmamıştı, listeye eklenmişe benziyordu. İkinci katın kapısını çalmaya karar verdim, ama iki camlı kapısı ve parmaklıkları yarı karanlıkta parlayan asansöre binmedim. Gelip bana kapıyı açacak kimseye söyleyeceklerimi kafamda hazırlayarak merdivenin basamaklarından ağır ağır çıktım. "Doktor Cartaud'yla randevum var," diyecektim. Beni odasına alacak olurlarsa, bir dostu haber vermeden görmeye gelen bir İnsanın şen havasını takınacaktım. Şöyle küçük bir farkla: beni ancak bir kez görmüştü ve tanımama tehlikesi vardı.

Kapının üstünde, altın rengi bir plaka vardı, üzerinde

DİŞ HEKİMİ

yazısını okudum.

Bir kez, iki kez, üç kez çaldım, ama hiç yanıt veren yoktu.

Yapıdan çıktım. Jacquemart-Andre Müzesi'nden sonra, önü cam bölmeli bir kahve. 160 numaranın girişini gözetleyebileceğim bir yer seçtim. Cartaud’nun gelmesini bekliyordum. Jacqueline ve Van Bever için çok önemli olduğundan emin bile değildim. Şu rastlantısal karşılaşmalardan biriydi bu da. Belki de Car-taud'yu yaşamlarında bir daha hiç görmeyeceklerdi.

Şimdiden birkaç narsuyu içmiştim ve saat akşamın beşiydi. Bu kahvenin ön bölmesinde tam olarak hangi nedenle beklediğimi unutuyordum sonunda. Aylar var ki, sağ yakaya adımımı atmamıştım, şimdi Tournelle Rıhtımı ve Quartier Latin binlerce kilometre uzaktaymış gibi geliyordu bana.

Karanlık çökmekteydi. Kahve ben masamı seçtiğim zaman ıssızdı, şimdi çevredeki bürolardan çıkmış olması gereken müşterilerle doluyordu yavaş yavaş. Flipperin sesini duyuyordum, Dante Kahvesi’nde olduğu gibi.

Jacquemart-Andre Müzesi'nin hizasında kara bir araba durdu. Önce, dalgın dalgın baktım öyle. Sonra yüreğim hopladı: Cartaud’nun arabası. Arabayı tanımıştım, çünkü Fransa'da pek yaygın olmayan bir İngiliz modeliydi. Arabadan çıktı ve gelip birine sol kapıyı açtı: J acqueline’di. Yapının araba kapısına doğru yürürken, kahvenin camı ardında beni görebilirlerdi, ama

masamdan ayrılmadım. Hatta, dikkatlerini üzerime çekmek ister gibi, gözlerimi Üzerlerinden ayır-

mıyordum

Geçtiler, varlığımın ayrımına bile varmadılar. Cartaud Jacqueline'e yol vermek için araba kapısını itti. Üzerinde lacivert bir palto vardı, Jacqueline'in üzerinde de hafif deri ceketi.

Tezgilıtan bir telefon jetonu aldım. Telefon kulübesi bodrum katındaydı. Wagram 13 18'i çevirdim. Açtılar.

— Siz Pierre Cartaud musunuz?

— Siz kimsiniz?

— Jacqueline'le konuşabilir miyim?

Birkaç saniyelik bir sessizlik. Telefonu kapattım.

Onları, onu ve Van Bever'i, ertesi gün öğleden sonra Dante Kahvesi'nde buldum. Ta dipte, flipperin önünde yalnızdılar. Ben geldim diye oyunlarına ara vermediler. Jacqueline bileklerinden sıkılmış kara pantolonunu ve bağcıklı kırmızı espadrillerini giymişti. Kışın giyilecek ayakkaplar değildi bunlar.

Van Bever sigara almaya gidip de Jacqueline'le karşı karşıya yalnız kaldığımız bir andan yararlandım:

— Cartaud ne oldu? Dün Haussmann Bulva-rı'nda işler iyi gitti mi? dedim ona.

Sapsarı kesildi:

— Bunu bana neden soruyorsunuz?

— Dün onunla apartmana girdiğinizi gördüm.

Gülümsemeye ve olanları önemsemezmiş gibi görünmeye çalışıyordum.

— Beni izliyor muydunuz?

Gözlerini büyük büyük açmıştı. Van Bever'in aramıza dönmek üzere olduğu anda, bana doğru eğildi, alçacık bir sesle:

— Aramızda kalsın, dedi.

Geçen gece bana da kendisiyle paylaştırdığı eter şişesini -kendi deyimiyle, bu pisliği- düşündüm.

— Kaygılı görünüyorsunuz...

Van Bever önümde ayakta duruyordu, beni kötü bir düşten sıyırmak istermiş gibi omzuma vurmuştu. Sigara paketini uzatıyordu.

— Bir parti daha flipper oynar mısın? diye sordu Jacqueline ona.

Sanki onu benden uzaklaştırmaya çalışıyordu.

— Hemen değil. Başımı ağrıtıyor.

Benim de. Artık Dante Kahvesi'nde olmadığım zaman bile flipperin gürültüsünü duyuyordum.

Van Bever'e:

— Cartaud'dan haber var mı? diye sordum.

Jacqueline kaşlarını çattı, bana bu konuya girmemek gerektiğini anlatmak istiyordu kuşkusuz.

— Neden sordunuz? Ona ilgi mi duyuyorsunuz?

Van Bever kuru bir sesle sormuştu soruyu. Car-

taud adını aklımda tutmuş olmama şaşırmış gibiydi.

— İyi bir dişçi mi? diye sordum.

Belli bir seçkinlikten yoksun olmayan gri takımı ve güzel tınılı kalın sesini anımsıyordum.

— Bilmiyorum, dedi Van Bever.

Jacqueline işitmiyormuş gibi yapıyordu. Başka yere, kahvenin girişine bakıyordu. Van Bever gülümsüyordu, biraz gergin bir gülümsemeyle.

— Zamanının yarısında Paris'te çalışıyor, dedi.

— Ya bunun dışında, nerede çalışıyor?

— Taşrada.

Geçen gece, Cujas Sokağı'ndaki kahvede, onlarla Cartaud arasında bir rahatsızlık uçuşuyordu, ben masalarına oturduktan sonra konuştuğumuz zararsız sözlere karşın da dağılmamıştı. Bu rahatsızlığı şimdi Jacqueline'in sessizliğinde ve Van Bever'in kaçamak yanıtlarında da buluyordum.

— Bu adamın tatsız yanı biraz yapışkan olması, dedi Jacqueline. -

Onun bana bu andan sonra benden saklayacakları hiçbir şey kalmamış gibi bu açıklama girişiminde bulunmasından Van Bever rahatlamış gibi göründü.

— Biz özel olarak onu görmek istemiyoruz, diye ekledi. O bizim yakamızı bırakmıyor...

Evet, geçen akşam Cartaud'nun söylediği de buydu. Onunla iki ay önce Langrune Gazinosu'nda tanışmışlardı. O tek başına, dalgın dalgın, zaman öldürmek için bul oynuyordu. Biraz uzakta, Luc-sur-Mer' de, açık olan tek lokantada akşam yemeğine çağırmıştı onları, sonra bu bölgede dişçi olduğunu açıklamıştı • onlara. Le Havre'da.

— Peki, bunun doğru olduğuna inanıyor musunuz? diye sordum.

Van Bever bu Cartaud'nun mesleği konusunda bir kuşku belirtebilmeme şaşırmış göründü. Le Havre'da dişçi. Uzun zaman önce, İngiltere'ye giden gemilere binmek; üzere, birkaç kez gitmiştim bu kente, rıhtımların oralarda dolaşmıştım. Gara gelişi ve limana nasıl gidildiğini anımsamaya çalışıyordum. Fazlasıyla geniş caddeler boyunca, hepsi birbirinin aynı, koca koca beton yapılar. Anıtsal yapılar ve önlerindeki alanlar bende bir boşluk duyusu uyandırmıştı. Şimdi de, Cartaud'yu bu dekorun içinde tasarlamak gerekiyordu.

— Le Havre* daki adresini bile verdi bize, dedi Van Bever.

Ona, Jacqueline'in önünde, Paris'te, Haussmann Bulvarı'ndaki adresini de bilip bilmediğini sormayı göze alamadım. Jacqueline birden alaylı bir bakışla baktı, Van Bever'in her şeyi basitleştirdiğini, gerçekte olduklarından daha az bulanık bir duruma getirdiğini düşünüyormuş gibi göründü: Normandiya'da bir deniz kasabasında karşılaşılan ve Le Havre'da dişçilik yapan bir adam, bundan daha sıradan bir şey olamazdı doğrusu. Gemiye bineceğim zamanı hep rıhtımlarda bir kahvede: Porte Oceane'da beklediğimi anımsıyordum ... Cartaud da o kahveye gelip gider miydi? Orada da aynı gri takımı mı giyerdi? Yarın, Le Hav-re'ın bir planını alacaktım ve, Jacqueline'le yalnız kaldığımız zaman, bana her şeyi açıklayacaktı.

— Paris'te izimizi kaybedeceğini düşünüyorduk, ama üç hafta önce gene gördük...

Ve Van Bever sırtını biraz daha büküp başını omuzlarının arasına gömüyordu, bir engelden geçecekmiş gibi.

— Onunla sokakta mı karşılaştınız? diye sordum.

— Evet, dedi Jacqueline. Rastlantıyla karşılaşıverdim. Chatelet Alanı'nda taksi bekliyordu. Ona otelimizin adresini verdim.

Konuşmanın bu konuda sürmesi karşısında bunalmış gibi görünüyordu birdenbire.

— Şimdi zamanının yarısını Paris’te geçiriyor, dedi Van Bever. Bizimle görüşmek istiyor. Onu geri çe-viremıyoruz...

Dün öğleden sonra, Cartaud kapıyı açtıktan sonra Jacqueline arabadan çıkıyor ve onun ardından Ha-ussmann Bulvarı’ndaki apartmana giriyordu. Her ikisini de iyice incelemiştim. Jacqueline’in yüzünde en ufak bir hoşnutsuzluk anlatımı yoktu.

— Gerçekten onu görmek zorunda mısınız?

— Biraz, dedi Van Bever.

Gülümsedi bana. Bir an duraladı, sonra şunu ekledi:

— Bize bir hizmette bulunabilirsiniz... Bu adam gelip ayaklarımıza takıldığı her seferde bizimle kalırsınız...

— Varlığınız işimizi kolaylaştırır, dedi Jacqueli-ne. Canınızı sıkmaz mı bu iş?

— Yok canım. Zevkle yaparım bunu.

Onun için her şeyi yapardım.

Cumartesi günü, Van Bever Forges-les-Eaux’ya gitti. Onları, benden istedikleri üzere, öğleden sonra beşe doğru otellerinin önünde bekliyordum. İlk Van Bever çıktı. Tournelle Rıhtımı boyunca birkaç adım yürümeyi önerdi bana.

— Size güveniyorum, Jacqueline’e göz kulak olursunuz.

Bu sözlere şaştım. Biraz karışık bir biçimde, dün Cartaud’nun onlara telefon edip kendisini arabayla Forges-les-Eaux'ya götüremeyeceğini, çünkü işi olduğunu söylediğini açıkladı. Bu görünüşte çok nazik sözlere de, bu sahte dostluğa da güvenmemek gerekiyordu. Açıkçası, Cartaud Jacqueline'i görmek için onun, Van Bever'in yokluğundan yararlanmak isti-

Öyleyse neden onu Forges-les-Eaux’ya yanında götürmüyordu?

Böyle yapacak olursa, Cartaud’nun gelip kendilerini orada bulacağı, bunun da aynı kapıya çıkacağı yanıtını verdi bana.

Jacqueline otelden çıkmış, yanımıza geliyordu.

— Hiç kuşkum yok, Cartaud’yu konuşuyordunuz, dedi.

Bir onu, bir beni süzüyordu.

— Ondan seninle kalmasını istedim, dedi Van Be-

ver.

— Çok güzel.

Geçen seferki gibi, Pont-Marie metro istasyonuna kadar eşlik ettik ona. Her ikisi de susuyordu. Benim de içimden soru sormak gelmiyordu artık. Doğal umursamazlığıma bırakıyordum kendimi. Önemli olan, Jacqueline'le yalnız kalmamdı. Van Bever’den izin bile almıştım, onun yanında bir koruyucu görevi vermişti bana. Daha fazla ne umabilirdim?

Metronun merdivenlerinden inmeden önce:

— Yarın sabaha dönmeye çalışacağım, dedi.

Basamakların dibinde, bir an, balıksırtı paltosunun içinde dimdik, kımıltısız durdu. Gözlerini Jac-queline’e dikiyordu.

— Benim yanıma gelmek istersen, Forges Gazi-nosu’nun telefonu var sende...

Birdenbire bir yorgunluk anlatımı belirmişti yüzünde. .

Kapılardan birini itti, kapı arkasından kapandı hemen.

Sol yakanın yolunu tutmuş, Saint-Louis adasından geçiyorduk, Jacqueline de koluma girmişti.

— Cartaud'yla ne zaman karşılaşacağız?

Sorum onda hafif • bir hoşnutsuzluk yaratmışa benziyordu. Yanıt vermedi.

Beni otelinin kapısında bırakacağını düşünüyordum. Ama odasına götürdü.

Karanlık çökmüştü. Yatağının yanındaki başucu lambasını yaktı.

Ben lavabonun yanındaki iskemleye oturmuştum, o da yere oturup yatağın kıyısına yaslanmıştı, kolları bükülü dizlerinin çevresinde.

— Telefonunu beklemem gerek, dedi bana.

Cartaud söz konusuydu. Ama neden telefonunu beklemek zorundaydı ki?

— Dün Haussmann Bulvarı’nda beni gözetlediniz

mi?

— Evet.

Bir sigara yaktı. Daha ilk solukta, öksürdü. İskemleden kalktım, yere, onun yanına oturdum. Sırtlarımızı yatağın kıyısına dayıyorduk.

Sigarayı elinden aldım. Duman ona iyi gelmiyordu, artık öksürüğü kesilsin isterdim.

— Bunu Gerard’ın önünde konuşalım istemiyordum... Karşınızda rahatsız olurdu... Ama her şeyden haberi olduğunu söylemek istiyordum size...

Bir meydan okuma havasıyla dosdoğru gözlerimin içine bakıyordu:

— Şimdilik, başka türlü yapamam ... Bu adama gereksinimimiz var...

Ona bir soru sormaya hazırlanıyordum, ama kolunu gece masasına doğru uzattı ve lambayı söndürdü. Bana doğru eğildi, boynumda dudaklarının okşayışını duydum.

— Şimdi başka şeyler düşünsek olmaz mı?

Haklıydı. Gelecek ne sıkıntılar saklıyordu bize,

bilemezdik ki.

Akşam yediye doğru, biri kapıyı vurdu ve kısık bir sesle, "Sizi telefondan istiyorlar," dedi. Jacqueline yataktan kalktı ve lambayı yakmadan, sırtına benim yağmurluğumu geçirdi, kapıyı aralık bırakarak odadan çıktı.

Telefon koridorun duvarına takılıydı. Bir evet ya da bir hayırla yanıt verdiğini ve sanki karşısındaki sözlerini anlamıyormuş ya da yalvartmak istiyormuş gibi, ‘bu akşam gelmesinin gerçekten zorunlu olmadığını' yinelediğini işitiyordum.

Kapıyı yeniden kapattı ve gelip yatağın üstüne oturdu. Kendisine göre çok büyük olan ve kollarını kıvırmış olduğu bu yağmurluğun içinde tuhaf bir görünüşü vardı.

— Yarım saat sonraya randevum var onunla... Beni almaya geliyor... Burada yalnız olduğumu sanıyor...

Bana yaklaştı, sonra, daha da alçak bir sesle:

— Yardımınıza gereksinimim var, dedi...

Cartaud kendi dostlarıyla akşam yemeğine götürecekti onu. Sonra, gece nasıl bitecekti, pek bilmiyordu. Benden beklediği yardım şuydu: Cartaud gelmeden otelden ayrılacaktım. Bana bir anahtar verecekti. Haussmann Bulvarı'ndaki dairenin anahtarını. Oraya gidip dişçi odasındaki dolaplardan birinden, ‘pencerenin yanındakinden' bir valiz alacaktım. Valizi alıp buraya, bu odaya getirecektim. İşte, çok basit bir şeydi. Saat ona doğru bana telefon edecek, kendisini nerede bulacağımı söyleyecekti.

Ne vardı bu valizin içinde? Rahatsız bir gülümsemeyle güldü, "Biraz para," dedi. Çok da fazla şaşırmadım. Valizi bulamayınca Cartaud’nun tepkisi ne olacaktı? Ne olacak, onu bizim çaldığımızı hiçbir zaman usuna getiremeyecekti. Hiç kuşkusuz, bizde dairenin ikinci bir anahtarı bulunduğunu bilmiyordu. Ondan habersiz, Saint-Lazare Garı’nda şipşak anahtarcıda yaptırtmıştı.

Kullandığı bu ‘biz' beni etkilemişti, kendisiyle ben söz konusu olduğumuza göre. Gene de Van Bever’in bu tasarıdan haberi olup olmadığını bilmek istedim. Evet. Ama bana bundan onun söz etmesmı yeğlemişti. Demek ben önemsiz bir kişiydim yalnızca, benden bekledikleri de bir tür soygun gerçekleş-tirmemdi. Tedirginliğimi gidermek için, Cartaud’nun ‘iyi biri’ olmadığını, ayrıca, ne olursa olsun, ‘bunu kendisine borçlu olduğunu’ belirtti.

— Ağır mı bu valiz? diye sordum.

— Hayır.

— Taksiye mi, yoksa metroya mı binsem daha iyi, bilmiyorum da ondan soruyorum.

Hiçbir kararsızlık göstermemiş olmama şaşırmış gibiydi.

— Benim için bunu yapmak sizi rahatsız etmiyor

mu?

Herhalde hiçbir tehlikeye girmediğimi eklemek İstiyordu, ama yüreklendirmeye gereksinimim yoktu. Doğrusunu söylemek gerekirse, çocukluğumdan beri, babamın sürü sürü bagajlar taşıdığını görmüştüm - çift gözlü valizler, deri bavul ve çantalar, hatta kendisine yalancı bir saygınlık görünüşü veren şu kara el çantaları... içindekilerin ne olabileceğiniyse, hiçbir zaman bilememiştim.

— Zevkle yaparım, dedim ona.

Bana gülümsedi. Teşekkür etti, arkasından da bana böyle bir şeyi son kez önerdiğini ekledi. Van Be-ver’in konuyu bilmesi nedeniyle biraz düş kırıklığına uğramıştım, ama, gerisine gelince, gerçekten rahatsız etmiyordu beni. Valizlere alışkındım.

Kapının eşiğinde, anahtarı verdi ve beni öptü.

Merdivenlerden indim, Cartaud'yla karşılaşmamayı umarak Tournelle Köprüsü’ne doğru rıhtımı hızla geçtim.

Metroda, kalabalığın yoğun olduğu saatti daha. Burada, öteki yolcular arasında sıkışmış durumda, rahat mı rahattım. Dikkat çekme tehlikesi yoktu.

Kararımı vermiştim, valizle dönerken de metroya binecektim gene.

Havre-Caumartin istasyonunda Miromesnil'e aktarma bekliyordum. Önümde zamanım vardı. Jac-queline saat ondan önce telefon etmeyecekti otele. İki üç metro geçti, binmedim. Bu görevi neden Van Be-ver'e değil de bana vermişti ki? Sonra gidip bu valizi alacağımı gerçekten söylemiş miydi ona? Ne yapacağı hiç belli olmuyordu ki.

Metrodan çıkınca, biraz korktum, ama korkum çabuk dağıldı. Arada bir gelip geçenlerle karşılaşıyordum, yapıların pencereleri karanlıktı: büroydu bunlar, içindekiler gitmişti. 160 numaranın önünde, başımı kaldırdım. Yalnız dördüncü katın pencereleri aydınlıktı.

Otomatiği yakmadım. Asansör ağır ağır çıkıyordu ve başımın üstünde, karpuzun sarı ışığı merdivenin duvarına parmaklıkların gölgesini yansıtıyordu. Asansörün kapısını aralık bıraktım, ışığında, anahtarı kilide sokacak kadar bir süre.

Holün çevresinde, odaların çift kanatlı kapıları ardına kadar açıktı ve bulvarın sokak lambalarından ak bir ışık geliyordu. Sola, dişçi odasına girdim. Odanın ortasında, hasta koltuğu, geriye yatırılmış arkalığıyla üzerinde bacağımızı uzatabileceğimiz bir tür yüksek divan oluşturuyordu.

Sokak lambasının ışığında, madeni dolabı açtım, pencerenin yanında bulunanı. Valiz gerçekten orada, bir rafın üstündeydi, basit bir teneke valiz, izne çıkmış askerlerin taşıdıkları türden.

Valizi aldım ve gene hole geldim. Dişçi odasının karşısında, bir bekleme salonu. Düğmeyi çevirdim, kristal bir avizenin ışığı yayıldı. Yeşil kadife koltuklar. Basık bir masanın üstünde üst üste dizilmiş resimli dergiler. Bu sâlondan geçip küçük bir odaya girdim, çarşafları dağılmış bir küçük yatak vardı içinde. Gece masasının lambasını yaktım.

Yastığın üstünde bir pijama ceketi top gibi toplanmıştı. Dolapta, askılara asılmış durumda, Car-taud’nun Cujas Sokağı’nda giydiğiyle aynı grilikte ve aynı biçimde iki takım. Pencerenin dibinde, bir çift kahverengi kundura, kalıpları da içinde.

Demek Cartaud'nun yatak odasıydı burası. Sorgun sepetin içinde, bir Royales paketi çekti dikkatimi, Jacqueline'in İçtiği sigara. Geçen akşam, onunla buraya gelince atmış olmalıydı.

Ne yaptığımı pek düşünmeden gece masasının çekmecesini açtım, uyku hapı ve aspirin kutuları ve Pierre Robbes, diş hekimi, 160, Haussmann Bulvarı, Wagram 13 18 yazılı kartvizitler yığılmıştı.

Valiz kilitliydi, ben de kilidi zorlayıp zorlamamakta duralıyordum. Ağır değildi. Herhalde kağıt paralar vardı içinde. Takımların ceplerini karıştırdım ve sonunda kara bir cüzdan buldum, onun içinde de, 15 Haziran l 923’te Bordeaux (Gironde) doğumlu, Paris, Haussmann Bulvarı 160 numarada oturan Pierre Cartaud adına, bir yıl önce verilmiş bir kimlik kartı.

Demek Cartaud bir yıldır oturuyordu burada... Diş hekimi Pierre Robbes'un da konutuydu. Kapıcıya sorular sormak için saat çok geçti, elimde bu teneke valizle de çıkamazdım karşısına.

Yatağın kıyısına oturmuştum, bir eter kokusu duyuyordum, bu koku yüreğimi daraltıyordu, sanki Jacqueline bu odadan daha yeni ayrılmış gibiydi.

Apartmandan çıkmadan önce, kapıcının camlı kapısını vurmaya karar verdim, içeride ışık vardı. Kısa boylu, esmer bir adam açtı, kapının aralığından kafasını çıkardı. Kuşkuyla bakıyordu bana.

— Doktor Robbes'u görmek istiyordum, dedim

ona.

— Doktor Robbes bu sırada Paris’te değil.

— Kendisini nerede bulabilirim?

Gittikçe daha kuşkulu görünüyordu ve gözleri elimde tuttuğum teneke valize takılıp duruyordu.

— Adresi yok mu?

— Veremem, mösyö. Kim olduğunuzu bilmiyorum.

— Doktor Robbes'un bir akrabasıyım. Askerliğimi yapıyorum, birkaç günlüğüne izne çıktım.

Bu ayrıntı onu biraz güvene getirir gibi oldu.

— Doktor Robbes Behoust'taki evinde.

Bu adın söylenişi pek açık gelmiyordu bana. Harf harf söylemesini istedim: BEHOUST.

— Özür dilerim, dedim. Ama ben Doktor Robbes artık burada oturmuyor sanıyordum. Kiracılar di-zelgesinde başka bir ad var.

Sonra ona bu dizelgeyi ve Cartaud'nun adını gösterdim.

— O Doktor Robbes'un bir meslektaşı.

Yeniden, yüz çizgilerinde kuşkuyu okudum.

— Güle güle. mösyö, dedi bana.

Ve birden kapıyı kapattı.

Dışarıda, Saint-Lazare istasyonuna kadar yuru-meye karar verdim. Valiz hiç de ağır değildi. Bulvar ıssızdı, yapıların önündeki ışıklar sönmüştü, arada bir, Etoile yönünde bir araba geçtiği oluyordu. Kapıcının kapısını çalmakla bir yanlışlık yapmıştım belki de, çünkü 'eşkal'imi verecekti. Güvene gelmek için, hiç kimsenin -ne Cartaud'nun, ne o- hayaletsi Doktor Robbes'un, ne 160 numaranın kapıcısının- bana hiçbir şey yapamayacağını düşünüyordum. Evet, yaptığım şey -bilinmeyen bir daireye girmek ve benim olmayan bir valizi almak, bir başkası için belirli bir ağırlık kazanacak bir edim- benim için önemsiz bir şeydi.

Tournelle Rıhtımı’na hemen dönmek istemiyordum. Garın merdivenlerini tırmandım ve Pas Perdus salonuna çıktım. Birçok insan banliyö trenlerinin peronuna yönelmekteydi. Valizim bacaklarımın arasında, bir kanepeye oturdum. Yavaş yavaş ben de bir yolcu ya da izinli bir askermişim gibi bir duygu uyanıyordu içimde. Saint-Lazare Garı trenlerin gittiği banliyölerden ve N ormandiya’dan daha geniş bir kaçış alanı sunuyordu bana. Le Havre’a, Cartaud'nun memleketine bir bilet al, orada da Porte Oceane'dan çıkıp uçsuz bucaksız dünyanın neresinde istersen kaybol git...

Garın bu salonunun adı neden Pas Perdus salonuydu ki? Herhalde bir süre kalmak yetiyordu burada, hiçbir şey sayılmaz oluyordu artık, adımlarınız bile.

Ta dibe, büfeye kadar yürüdüm. Ön bölmede, benimkine benzer bir valizle iki izinli asker oturuyordu. Az kalsın, elimdekini açmak için valizlerinin anahtarını İsteyecektim onlardan. Ama bir kez açtıktan sonra, içindeki banknot destelerini yanımdakile-rin, özellikle de sözünü ettiğim sivil denetmenlerden birinin: gar polisinin görmesinden kokuyordum. Bu gar ve polis sözcükleri Jacqueline’le Van Bever'i anımsatıyordu bana, sanki beni bundan böyle gar polislerinin avı olacağım bir serüvene sürüklemişler gibi.

Büfenin salonuna girdim ve Amsterdam Sokağı’ na tepeden bakan camlı yerlere yakın masalardan birine oturmaya karar verdim. Aç değildim. Bir nar-suyu söyledim. Valizi bacaklarımın arasına kıstırmış-tım. Benimkinin yanındaki masada, bir çift alçak sesle konuşuyordu. Erkek otuz yaşlarında, esmerdi, yüzünün derisi elmacık kemiklerinin düzeyinde çiçek bozuğuydu. Pardösüsünü çıkarmamıştı. Kadın da esmerdi ve bir kürk manto giymişti. Yemeklerini bitiriyorlardı. Kadın Royales içiyordu, Jacqueline gibi. Oturdukları kanepenin dibinde, kocaman, kara bir el çantası, bir de aynı renkte deri valiz. Paris'e yeni mi geldiler, yoksa gidiyorlar mı diye düşünüyordum. Kadın daha duru bir sesle:

— Ancak gelecek trene binebiliriz, dedi.

— Kaçta?

— Onu çeyrek geçe...

— Oldu, dedi adam.

Her ikisi de bir tuhaf bakıyordu birbirine. Onu çeyrek geçe. Jacqueline’in Tournelle Rıhtımı’na telefon edeceği saat aşağı yukarı. Adam hesabı ödedi ve kalktılar. Kara çantayı ve valizi aldı. Masamın önünden geçtiler, ama hiç mi hiç dikkat etmediler bana.

Garson üzerime doğru eğildi:

— Seçtiniz mi?

Bana listeyi gösteriyordu.

— Büfenin lokanta bölümü burası... Yalnızca içki veremem...

— Birini bekliyorum, dedim.

Camlı yerden, birdenbire, Amsterdam Soka-ğı’nın kaldırımında, adamla kadını gördüm. Kadın adamın koluna girmişti. Azıcık aşağıda bir otele girdiler.

Garson gene masamın önüne dikildi:

— Artık karar verin, mösyö... benim sürem bitiyor...

Saatime baktım. Sekizi çeyrek geçiyor. Bu soğukta dışarıda dolaşmaktansa, kalmayı yeğledim, günün yemeğini ısmarladım. Yoğunluk saati geçmişti. Hepsi banliyö trenlerine binmişti.

Aşağıda, Amsterdam Sokağı'nda, Budapest Ala-nı’ndan önce son kahvenin camları ardında ışık vardı. Bütün bu insanların neden gelip Saint-Lazare dolaylarına dağıldıklarını uzun süre merak etmiştim, sonra bu bölgenin Paris’in en düşkün bölgelerinden biri olduğunu öğrendim. Yumuşak bir eğimin üzerinde kayıyordu insan burada. Az önceki çift de bu eğime dayanamamıştı. Lima Oteli’ndeki gibi perdeleri kara, ama duvar kağıtları daha kirli, çarşafları kendilerinden önce gelenlerce buruşturulmuş olan bir odaya düşmek üzere tren saatini bile bile kaçırmışlardı. Yar tağın üstünde, kadın kürk mantosunu bile çıkarmayacaktı.

Yemeğimi bitirmiştim. Valizi kanepeye, yanıma koydum, bıçağı alıp ucunu kilidin deliğine sokmayı denedim, ama fazla küçüktü, iki vidayla tutturulmuştu, bunları ancak bir pensle çıkarabilirdim. Ama ne gereği vardı? Tournelle Rıhtımı'nda, odada Jacqueli-ne'le olacağım zamanı bekleyecektim.

Yapayalnız da gidebilir, bir daha yaşam belirtisi vermeyebilirdim onlara, ona ve Van Bever'e. Bugüne değin iyi anılarım yalnızca kaçış anılarıydı.

Bir kağıt alıp küçük kareler biçiminde kesmek istedi canım. Ve karelerin her birinin üzerine bir ad ve bir yer yazacaktım:

Jacqueline

Van Bever

Cartaud

Doktor Robbes

Haussmann Bulvarı, 160, kat 2

Tournelle Oteli, Tournelle Rıhtımı, 65

Lima Oteli, Saint-Germain Bulvarı, 46

Le Cujas, Cujas Sokağı, 22

Dante Kahvesi

Forges-les-Eaux, Dieppe, Bagnoles-de-l'Orne, Enghien,

Luc-sur-Mer, Langrune Le Havre Athis-Mons

Oyun kağıdı gibi karıştırırdım bunları, masanın üstüne yayardım. Demek buydu şimdiki yaşamım? Demek benim için her şey, bu sırada, yirmi dolayında ad ve aralarında tek bağ olduğum dağınık adresle sınırlıydı? Neden bunlar da başkaları değil? Bu adlarla, bu yerlerle ortak olan neyim vardı benim? Tehlikelerin tehdidi altında olduğunuz zaman, her an uya-

nabileceğinizi bildiğiniz bir düşte gibiydim. Karar verecek olursam, bu masadan ayrılırsam, her şey çözülürdü, her şey hiçlikte silinip giderdi. Teneke bir valizden ve üzerine adlar ve yerler, artık hiç kimse için hiçbir anlamı bulunmayacak adlar ve yerler çiziktiril-miş birkaç kağıt parçasından başka hiçbir şey kalmayacaktı.

Gene Pas Perdus salonundan geçtim, neredeyse ıssızdı. Peronlara yöneldim. Büyük levhada az önceki çiftin bineceği yirmi iki on beş treninin gideceği yeri aradım: LE HAVRE. Bana öyle geliyordu ki, bu trenler hiçbir yere götürmüyordu ve insan büfeden Pas Perdus salonuna ve oradan da satış galerilerine ve çevredeki sokaklara sürüklenip durmaya yargılıydı. Yitirilecek bir saat daha. Banliyö hatlarının orada, bir telefon kulübesinin önünde durdum. Haussmann Bulvarı 160 numaraya dönüp de valizi yerine mi koymalı? Böylece her şey düzene girerdi ve kendimi suçlayabileceğim hiçbir şey kalmazdı. Kulübede, rehbere baktım, çünkü Doktor Robbes'un telefon numarasını unutmuştum. Telefon art arda çalıp duruyordu. Dairede hiç kimse yoktu. Behoust'a bu Doktor Rob-bes'a telefon edip her şeyi açıklamalı mı ona? Şu sırada Jacqueline1e Cartaud nerede olabilir ki? Telefonu kapattım. Bu valizi alıkoymayı ve Jacqueline'e götürmeyi yeğliyordum, çünkü onunla bağıntıyı sürdürmenin tek yolu buydu.

Rehberin sayfalarını karıştırıyordum. Gözlerimin önünden yapıların numaraları ve içlerinde oturanların adları geçiyordu. Karşıma SAINT-LAZARE (gar) çıktı, orada da adlar bulunmasına şaştım:

Polis Şebekesi	Lab 28 42
WAGONS-LITS	Eur 44 46
CAFE ROME	Eur 48 30

TERMINUS OTELİ	Eur 36 80
Hamallar Kooperatifi	Eur 58 77
Gabrielle Debrie, çiçekçi	
Salle des Pas Perdus	Lab 02 47
Mağazalar Galerisi:	
1 Bernois	Eur 45 66
5 Biddeloo et Dilley	Eur 42 48
Geo Kunduraları	Eur4463
CINEAC	Lab 80 74
19 Bourgeois (Renee)	Eur 35 02
25 Stop özel posta (?)	Eur 45 96
25A Nono-Nanette	Eur 42 62
27 Discobole	Eur 41 43

Bu insanlarla bağıntıya geçilebilir miydi? Bu saatte, Renee Bourgeois garda bir yerlerde miydi? Bekleme salonlarından birinin camları ardında, kanepelerden birine çöküp uyumuş, eski, kahverengi pardösü-lü bir adam gördüm yalnızca, pardösüsünün cebinden bir gazetenin ucu çıkıyordu. Bernois mı?

Anıtsal merdivenle, galeriye geldim. Bütün dükkânlar kapanmıştı. Amsterdam avlusunda bekleme kuyruğundaki taksilerin dizel motor gürültülerini duyuyordum. Galeri çok keskin bir ışıkla aydınlanmıştı, ben de birdenbire -rehberde yazıldığı gibi-‘Polis Şebekesi’nin denetmenlerinden biriyle burun buruna gelmekten korkuyordum. Valizi açmamı isterdi, ben de kaçmak zorunda kalırdım. Beni kolaylıkla yakalar, gar karakoluna sürüklerdi. Fazlasıyla budalaca olurdu.

Cineac’a girdim ve kasaya iki buçuk frankı ödedim. Yer gösterici kadın, kısa saçlı bir sarışın, cep lambasıyla ilk sıralara doğru yönlendirmek İstedi beni, ama ben salonun dibine oturmayı yeğledim. Güncel olay görüntüleri birbirini izliyor ve anlatıcı yirmi beş yıldır bildiğim bir kaynanazırıltısı sesiyle, hep aynı sesle, bunları yorumluyordu. Geçen yıl, eski haber filmlerinin montajından oluşmuş bir filmde, Bona-parte Sineması’nda işitmiştim.

Valizi sağıma, koltuğun üstüne koymuştum. Önümde, her biri bir yana oturmuş yedi karaltı, yedi yalnız kişi saydım. Bir metro ızgarasının üstünde yürüdüğünüz zaman sizi sarıveren ılık ozon kokusu yüzüyordu salonda. Haftanın olaylarının görüntülerine şöyle bir bakıyordum. Her çeyrek saatte bir, bu görüntüler, zamandışı, perdeye yeniden gelecekti, tıpkı acaba bir protez yardımıyla mı işliyor diye düşündüğüm şu tiz ses gibi.

Haberler üçüncü kez geçiyordu, saatime baktım. Dokuz buçuk. Önümde yalnızca iki karaltı kalmıştı. Hiç kuşkusuz uyumuşlardı. Yer gösterici kadın dip duvarda, girişin yanında, açılıp kapanır bir koltukta oturuyordu. Koltuğun şakladığını işittim. Cep lambasının ışığı benim hizamda, ama öteki sıradaki koltuk dizilerini taradı. Üniformalı bir genç adama yol gösteriyordu. Lambasını söndürdü ve ikisi de oturdu. Konuşmalarından birkaç sözcük geldi kulağıma. Onun da Le Havre trenine binmesi

gerekiyordu. On beş güne kadar Paris’e dönmeye çalışacaktı. Telefon edip dönüşünün kesin tarihini bildirecekti ona. Çok yakınımdaydılar. Yalnız sıra aralığı ayırıyordu bizi. Benim varlığımdan da, uyuyan iki karaltının varlığından da habersizmiş gibi yüksek sesle konuşuyorlardı.

Sustular. Birbirlerine dayanıyor ve öpüşüyorlardı. Kaynanazırıltısı sesi perdedeki görüntüleri açıklayıp duruyordu: grevcilerin yürüyüşü, yabancı bir devlet başkanının Paris içinden geçişi, bombardımanlar... Bu ses temelli kesilsin isterdim. Hiç bozulmayacağını, gelecek yıkımları da en ufak bir acıma duymadan açıklayıp duracağını düşünmek içimi ürpertiyordu. Şimdi yer gösterici kadın arkadaşının dizlerinde ata binmiş gibi oturuyordu. Onun üstünde kesintili devinimlerle, yayları gıcırdatarak oynuyordu. Çok geçmeden konuşmacının ince sesini iç çekmeler ve iniltiler bastırdı.

Cour de Rome’da, yeterince param kalıp kalmadığını anlamak için cebimi karıştırdım. On frank. Bir taksiye binebilirdim. Metrodan çok daha çabuk giderdi: metroya binsem, Opera’da aktarma yapmam ve koridorlar boyunca valizi taşımam gerekecekti.

Şoför valizi bagaja koymaya hazırlanıyordu, ama ben yanımda alıkoymayı yeğledim. Opera Caddesi 'nden inip rıhtımları izledik. Paris o gece bir daha dönmemesiye bıraktığım bir kent gibi ıssızdı. Tour-nelle Rıhtımı’na gelince, odanın anahtarını yitirmiş olmaktan korktum, ama yağmurluğumun ceplerinden birindeydi. Resepsiyonun küçük tezgahının önünden geçtim, burada genellikle gece yarısına kadar kalan adama üç numaralı odaya telefon eden olup olmadığını sordum. "Hayır," diye yanıtladı, ama daha topu topu ona on vardı.

Merdiveni çıktım, adam en ufak bir soru sormadı. Belki Van Bever’le benim aramda en ufak bir ayrım yapmıyordu. Ya da yakında kapanmaya yargılı bir otelde gidip gelmelere kafasını takmak İstemiyordu.

Beni telefona çağırdığında iyi İşiteyim diye odanın kapısını aralık bıraktım. Valizi yatık olarak yere koydum, ben de Jacqueline'in yatağına uzandım. Yastığın üstünde eter kokusu hep sürüyordu. Gene mi çekmişti ki? İleride bu koku benim için hep Jac-queline'e mi bağlı kalacaktı.

Saat on dedikten sonra, sıkıntılıydım: telefon etmeyecekti ve onu bir daha görmeyecektim. Tanıştığım insanların bir an içinde ortadan yok olup bir daha hiç ses vermemelerini sık sık beklerdim. Benim de randevu verip gitmediğim, hatta yanımda yürüyen birinin bir anlık dalgınlığından yararlanıp onu bıraktığım olurdu. Saint-Michel Alanı'nda bir giriş kapısı bu konuda çok yardımcı olmuştu bana. Bir kez eşiğinden geçtin mi bir başka avludan l’Hirondelle So-kağı'na geliyordun. Kara bir cep defterine tüm çift çıkışlı yapıların dizelgesini çıkarmıştım...

Merdivende adamın sesini işittim: oda üçe telefon. Onu çeyrek geçiyordu, bense artık çalmayacak sanıyordum. Cartaud’yu atlatmıştı. XVII. bölgedeydi. Valizi gerçekten alıp almadığımı sordu. Giysilerini bir yol çantasına doldurmam, Lima Oteli'nden kendi öteberilerimi de almam, sonra Dante Kahvesi'nde onu beklemem gerekiyordu. Ama Tournelle Rıhtımı’n-dan olabildiğince çabuk ayrılmam gerekirdi, çünkü Cartaud’nun ilk geleceği yer burasıydı. Tüm bunlar önceden, kafasında hazırlanmış gibi çok sakin bir sesle konuşmuştu. Dolaptan eski bir yol çantası çıkarıp iki pantolonu, meşin ceketi, sutyenleri, kırmızı espad-rilleri, bisiklet yakalı kazağı ve lavabonun etajeri üzerine dizilmiş olan birkaç tuvalet eşyasını, bunlar arasında da bir eter şişesini içine tıktım. Yalnızca Van Bever’in giysileri kaldı. Kapıcı odada bâlâ biri var sansın diye ışığı açık bıraktım ve kapıyı kapattım. Van Bever kaçta gelecekti? Pekâlâ Dante Kahvesi’nde bize katılabilirdi. Jacqueline Forges'a ya da Dieppe’e telefon edip bana söylediğinin aynını ona da söylemiş miydi?

Merdivenden otomatiği yakmadan indim. Bu yol çantası ve bu valizle kapıcının dikkatini çekmekten korkuyordum. Gazetesinin üstüne eğilmişti, bulmaca çözer havasında. Ona bakmaktan kendimi alamadım, ama başını bile kaldırmadı. Tournelle Rıhtımı’nda, arkamdan bağırdığını işitmekten korkuyordum: Monsieur, monsieur... Hemen geri dönün, lütfen ... Tam önümde Cartaud'nun arabasının durduğunu görmeyi de bekliyordum. Ama bir kez Bernardins Sokağı’na geldikten sonra, sakinliğime yeniden kavuştum. Çabucak odama çıkıp birkaç giysiyle elimde kalan iki kitabı Jacqueline’in çantasına yerleştirdim.

Sonra aşağıya inip hesabı istedim. Gece kapıcısı hiç soru sormadı bana. Dışarıda, Saint-Germain Bul-varı'nda, ne zaman kaçsam içimde

yükseldiğini duyduğum sarhoşluğu duydum.

Dipteki masaya oturup valizi yatık olarak kanepenin üstüne koydum. Hiç kimse yoktu kahvede. Tek bir müşteri dirseğini tezgâha dayamış dikiliyordu. Orada, duvarda, sıra sıra sigara paketlerinin yukarısında, saatin ibreleri on buçuğu göstermekteydi. Yanımda, flipper ilk kez sessizdi. Şimdi, randevuya geleceğinden hiç kuşku duymuyordum.

Girdi, ama hemen beni aramadı gözleri. Gidip tezgâhtan sigara aldı. Kanepeye oturdu. Valizi gördü, sonra dirseklerini masaya dayadı, uzun uzun göğüs geçirdi.

— Onu ekmeyi başardım, dedi.

Pereire Alanı yakınlarında bir lokantada yemek yiyorlarmış, o, Cartaud ve başka bir çift. O yemeğin sonunda kaçmak istiyormuş, ama, lokantanın ön bölmesinden taksi durağına ya da metro girişine doğru yürüdüğünü görebilirlermiş.

Lokantadan ayrılmışlar, o da onlarla birlikte arabaya binmek zorunda kalmış. Son bir kadeh daha içmek üzere, oralarda, Marronniers adında bir otelin barına sürüklemişler onu. O da Marronniers'de atlatmış onları. Bir kez açık havaya çıktıktan sonra, Courcelles Bulvarı’nda bir kahveden bana telefon etmiş.

Bir sigara yaktı, öksürmeye başladı. Elini elimin üstüne koydu, Cujas Sokağı’nda Van Bever’e yaptığını gördüğüm gibi. Öksürüp duruyordu hep, o kötü öksürüğüyle.

Sigarasını elinden aldım, kül tablasında ezdim.

— İkimiz de Paris’ten ayrılmalıyız... Anlaştık mı? dedi bana.

Elbette anlaşmıştık.

— Nereye gitmek isterdiniz? diye sordum.

— Nereye olursa.

Lyon Garı çok yakındaydı. Jardin des Plantes'a kadar rıhtımı izlemek ve Seine'i geçmek yeterdi. Her ikimiz de dibe vurmuştuk, yeniden yüzeye çıkmak için balçığa bir tekme sallamanın zamanı gelmişti. Orada, Marronniers'de, Cartaud Jacqueline'in yokluğundan kaygı duymaya başlamış olmalıydı. Van Bever belki de hâlâ Dieppe'te ya da Forges'daydı.

— Ya Gerard, onu beklemiyor muyuz? diye sordum.

Başıyla hayır işareti yaptı, yüzünün çizgileri kırıştı. Hıçkırdı hıçkıracaktı. Anladım ki, ikimiz birlikte gidelim istiyorsa, yaşamının bir dönemiyle ilgiyi kesmek için istiyordu. Ben de bu zamana dek yaşadığım külrengi ve belirsiz yılları geride bırakıyordum.

Ona gene belki de Gerard'ı beklemek gerektiğini söylemek geldi içimden. Sustum. Balıksırtı paltolu görüntü bir daha çözülmemesiye bu yılın kışında donup kalacaktı. Sözcükler gelecekti belleğime: beş nötr dolayında. Bir de ancak şöyle bir rastladığım, dişçi olup olmadığını bile bilmediğim, gri takımlı bir adam. Sonra annemle babamın gittikçe bulanıklaşan yüzleri..

Yağmurluğumun cebinden Haussmann Bulva-rı'ndaki dairenin anahtarını çıkardım, masanın üstüne koydum.

— Bunu ne yapacağız?

— Anı olarak saklarız.

Hiç müşteri kalmamıştı tezgâhta. Sessizlikte, neonların vızıltısını duyuyordum çevremde. Dış bölümün camlarının karanlığıyla çelişen bir ışık veriyorlardı, fazla keskin bir ışık, gelecek baharların ve yazların umudu gibi.

— Güneye doğru inmemiz gerekirdi...

'Güney' demekten haz duyuyordum. O gece, o

ıssız kahvede, neonlar altında, yaşamın hiç mi hiç ağırlığı yoktu daha, kaçmak öylesine kolaydı ki ... Saat gece yarısını geçmişti. Patron bizim

masaya doğru ilerleyip Dante Kahvesi'nin kapanma saatinin geldiğini söyledi.

Valizde, iki ince para destesi, bir çift eldiven, dişçiliğe ilişkin kitaplar ve bir mandal bulduk. Jacqueli-ne para destelerinin inceliği karşısında düş kırıklığına uğramış gibiydi.

Güneye ve Mayorka’ya gitmeden önce, Londra'ya geçmeye karar verdik. Valizi Gare du Nord'da emanete verdik.

Büfede bir saatten fazla tren beklememiz gerekiyordu. Bir zarf ve bir pul alıp emanetçi biletini Cartaud'ya, Haussmann Bulvarı 160 numaraya yolladım. Bir de not ekleyip parayı çok yakın bir gelecekte ödeyeceğime söz verdim.

Londra’da, o ilkbaharda, bir otele inebilmek için ergin ve evli olmak gerekiyordu. Bloomsbury'de bir tür aile pansiyonuna düştük, patron bizi kardeş kız kardeş sanıyormuş gibi davrandı. Sigara ya da okuma salonu olarak kullanılan, üç kanepe ve bir kitaplıkla döşenmiş bir oda önerdi bize. Parasını önceden ödemek koşuluyla beş gün kalabilecektik burada.

Sonra, birbirimizin ardından, sanki tanışmıyor-muş gibi resepsiyona gelerek, kitlesel cephesi Marble Arch üzerinde yükselen Cumberland’de iki oda tutmayı başardık. Ama üç gün sonra oradan da ayrıldık, çünkü aldatmacayı anlamışlardı.

Nerede yatacağımızı hiç mi hiç bilmiyorduk. Marble Arch’tan sonra, Hyde Park boyunca dümdüz yürüdük, sonra Sussex Gardens’a, Paddington Ga-rı'na doğru çıkan bir caddeye saptık. Sol kaldırımda yan yana küçük oteller sıralanmaktaydı. Birini gelişigüzel seçtik, bu kez kâğıtlarımızı bile sormadılar.

Gece, otel yolunda, patron izin verdiği sürece kaçaklar gibi yaşadığımız odamıza dönerken, hep aynı saatte bir kuşkudur düşüyordu içimize.

Otelin kapısından içeri girmeden önce, Sussex Gardens boyunca yürü babam yürüyorduk. O da, ben de Paris’e dönme konusunda en ufak bir istek duymuyorduk. Bundan böyle, Tournelle Rıhtımı ve Quartier Latin'in oralar

bize yasaktı. Hiç kuşkusuz, Paris büyüktür, Gerard Van Bever ya da Cartaud'yla karşılaşma tehlikesine girmeden semt değiştirebilirdik. Ama geriye dönmemek daha iyiydi.

Linda, Peter Rachman ve Michael Savoundra'yla arkadaşlık kurmamızdan önce ne kadar zaman geçti? On beş gün belki. Sürekli yağmur yağan, on beş sonu gelmez gün. Duvar kâğıtları küf lekeleriyle kaplı bu odadan kurtulmak için, sinemaya gidiyorduk. Sonra yürüyorduk, hep de Oxford Street boyunca yürüyorduk. Bloomsbury'ye, Londra'da ilk gecemizi geçirdiğimiz aile pansiyonunun sokağına geliyorduk. Sonra yeniden, ters yönde, Oxford Street'i izliyorduk.

Otele dönüş dakikasını geciktirmeye çalışıyorduk. Bu yağmurun altında yürümeyi sürdüremezdik. Bir başka sinema seansında bulunma ya bir büyük mağaza ya da kahveye girme olanağımız vardı her zaman. Ama sonunda Sussex Gardens'a dönmeye boyun eğmek gerekiyordu.

Bir akşamüstü daha ileriye, Tamise'in öbür kıyısına dek gitmiştik, bir ürküntüdür yerleşti içime. Yolların en kalabalık olduğu saatti: bir banliyölü dalgasıdır istasyona yöneliyor, Waterloo Bridge'ten geçiyordu. Biz köprüde ters yönde yürüyorduk, öbür yöne sürükleneceğiz diye korktum. Ama sıyrılmayı başardık. Trafalgar Square'de bir kanepeye oturduk. Yol boyunca, tek sözcük konuşmamıştık.

— İyi değil misin? diye sordu Jacqueline. Sapsarısın...

Gülümsüyordu bana. Öyle seziyordum ki, soğukkanlılığını koruyabilmek için kendi kendine baskı yapıyordu. Gene Oxford Street'in kalabalığı içinde yürüyerek otele dönme düşüncesi eziyordu beni. Onun da aynı kaygıyı duyup duymadığını sormayı göze alamıyordum.

■ — Fazla büyük bir kent burası, sence de öyle de

ğil mi?

Ben de gülümsemeye çalıştım. Kaşlarını çatarak beni gözlemliyordu.

— Fazla büyük bir kent, kimseyi de tanımıyoruz...

Sesim buz gibiydi. Tek sözcük söyleyemiyordum artık.

Bir sigara yakmıştı. Fazla hafif deri ceketi vardı üstünde, biraz öksürüyordu, Paris’teki gibi. Tournelle Rıhtımı’nı, Haussmann Bulvarı'nı ve Saint-Lazare Garı’nı özlüyordum.

— Paris’te daha kolaydı...

Ama öyle alçak sesle konuşmuştum ki, acaba işitti mi diye düşünüyordum. Düşüncelerine dalmıştı. Benim varlığımı unutmuştu. Önümüzde bir telefon kabinesi vardı, bir kadın çıkmıştı az önce.

— Yazık, telefon edecek hiç kimsemiz yok, dedim ona.

Benden yana döndü ve elini kolumun üstüne koydu. Az önce, Trafalgar Square'e doğru Strand'ı izlediğimiz sırada herhalde kendisinin de duyduğu cesaret kırıklığını yenmişti.

— Mayorka'ya gitmek için azıcık para gerek...

Kendisini tanıdığımdan ve zarfın üstünde adresi

gördüğümden beri onun saplantısıydı bu.

— Mayorka'da, rahat edeceğiz. Kitaplarını yazabileceksin...

Bir gün ona gelecekte kitaplar yazmak İstediğimi açmıştım, ama bir daha hiç dokunmamıştık bu konuya. Belki şimdi beni yatıştırmak için buna anıştırmada bulunuyordu. Şurası kesin ki, benden çok daha soğukkanlıydı.

Gene de ne yoldan para bulmayı düşündüğünü bilmek istiyordum. Hiç bocalamadı:

— Yalnızca kentlerde para bulabilirsin... Kır ortasında bir delikte kaybolduğumuzu düşün...

Evet ya, haklıydı. Birdenbire, Trafalgar Square . çok daha güven verici geldi bana. Çeşmelerden suyun akışına bakıyordum, bu da beni yatıştırıyordu. Bu kentte kalmaya ve Oxford Street’in kalabalığında

boğulmaya yargılı değildik. Çok basit bir amacımız vardı: Mayorka'ya gitmek için biraz para bulmak. Van Bever'in oyunu gibi. Çevremizde öyle çok sokaklar ve dört yol ağızları vardı ki, bu durum şansımızı artırıyordu ve eninde sonunda mutlu bir rastlantıyı kışkırtacaktık.

Bundan sonra, Oxford Street'ten ve merkezden kaçınıyor, hep batıya, Holland Park'a ve Kensington semtine doğru yürüyorduk.

Bir öğle sonu, Holland Park metro istasyonunda, bir şipşak fotoğraf çektik. Yüzlerimizi birbirine yaklaştırarak poz verdik. Bu anıyı sakladım. Jacqueline'in yüzü önde, benimki hafiften geride, resmin kenarıyla kesilmiş, öyle ki sol kulağım görünmüyor. Flaştan sonra, çılgınca bir gülmeye tutulduk, kabinde dizimde kalmak istiyordu. Sonra girişleri kemerli, kocaman, ak evler boyunca Holland Park'ın çevresindeki caddeyi izledik. Londra'ya gelişimizden beri ilk kez güneş vardı ve, öyle sanıyorum ki, bu öğle sonundan sonra hava hep güzel ve sıcak oldu, bir erken gelmiş yaz havası.

Öğle yemeği saatinde, Notting Hill Gate'te bir kahvede, Linda Jacobsen adında biriyle tanıştık. İlk o bizimle konuştu. Bizim yaşlarda bir esmer kız, uzun saçlı, elmacık kemikleri çıkık, mavi gözleri hafiften çekik.

Fransa'nın hangi bölgesinden geldiğimizi bilmek istiyordu. Her sözcük üzerinde duralıyormuş gibi, ağır ağır konuşuyordu, öyle ki, onunla İngilizce konuşmak daha bir kolaydı. Sussex Gardens'ın bu adı kötüye çıkmış otellerinden birinde kalmamıza şaşırmış göründü. Ama ona başka türlü yapamayacağımızı, çünkü ikimizin de erginlik yaşına gelmediğimizi açıkladık.

Ertesi gün, aynı yerde yeniden bulduk onu. Bizim masamıza oturdu. Londra'da uzun süre kalıp kalmayacağımızı sordu bize. Jacqueline birkaç ay kalmayı, hatta iş aramayı düşündüğümüzü söyleyerek şaşırttı beni.

— Ama öyleyse bu otelde kalmayı sürdüremezsiniz...

Her gece, gitmek geliyordu içimizden, odada yüzen koku yüzünden, lağım kokusu mu, mutfak kokusu mu, yoksa çürümüş şiltenin kokusu mu»olduğunu bilemediğim sası bir koku. Sabahları, giysilerimize sinen bu kokudan

kurtulmak için Hyde Park’ta uzun bir gezinti yapıyorduk. Geçiyordu, ama gün içinde geri geliyordu, Jacqueline'e soruyordum:

— Kokuyu duyuyor musun?

Tüm yaşamımız boyunca ardımızdan geleceği düşüncesi cesaretimi kırıyordu.

— Korkunç olan otelin kokusu, dedi Jacqueline ona fransızca.

Çevirmem gerekti, elden geldiğince işte. Linda da sonunda anladı. Biraz paramız olup olmadığını sordu bize. Valizdeki iki desteden yalnızca biri kalmıştı.

— Çok değil, dedim.

Bir bana, bir Jacqueline'e bakıyordu. Gülümsüyordu bize. Her seferinde, insanların bize sevgi göstermesine şaşardım. Çok, çok sonra, eski mektuplarla dolu bir ayakkabı kutusunun dibinde, Holland Park’taki şipşak fotoğrafı buldum da yüzlerimizin arılığı şaşırttı beni. Güven uyandırıyorduk. Hiçbir üstünlüğümüz yoktu, çok kısa bir süre için herkese, hiçbir zaman tutulmayacak bir belirsiz söz gibi, gençliğin verdiği üstünlüğü saymazsak.

— Size yardım edebilecek bir dostum var, dedi Linda bize. Yarın sizinle tanıştırırım.

Ona sık sık bu kahvede randevu veriyordu. Kendisi de buraya çok yakın bir yerde oturmaktaydı, onun, yani dostununsa, biraz yukarıda, Westbourne Grove, yani Jacqueline’le benim gittiğimiz iki sinemanın bulunduğu cadde üzerinde büroları vardı. Otele dönüşümüzü geciktirmek için, son seansta gidiyorduk bu sinemalara, her akşam aynı filmleri görmenin bizim için pek önemi yoktu.

Ertesi gün, öğleye doğru, biz Linda'yla otururken, Peter Rachman kahveye girdi. Bize merhaba bile demeden masamıza oturdu. Bir sigar içiyor, küllerini ceketinin yakasına saçıyordu.

Yapısı beni şaşırttı: yaşlı göründü bana, ama kırktan fazla değildi. Orta boylu, geniş yapılı, yuvarlak yüzlüydü, alnı ve tepesi açılmıştı, kemik çerçeveli bir gözlük takmıştı. Küçük, kırpışık gözlerini Jacque-line’e dikiyordu. Zaman zaman sigarından sinirlice bir soluk çekiyor, dumanını Linda’nın yüzüne üflü-

yordu

Linda sustu, o da Jacqueline'e ve bana bir gülümseme yöneltti. Ama gözleri hep soğuktu. Sussex Gar-dens'ta kaldığımız otelin adını sordu bana. Ben de söyledim: Radnor. Kısacık bir kahkaha attı:

— Hesabı ödemeyeceksiniz... Sahibi benim... Kapıcıya, benim tarafımdan, size parasız olduğunu söyleyeceksiniz...

Jacqueline'e döndü:

— Böylesine güzel bir kadının Radnor’da kalması olacak şey mi?

Seçkin bir hava takınmaya çalışmıştı, bu da kendisini kahkahalarla güldürüyordu.

— Otelcilikle mi uğraşıyorsunuz?

Soruma yanıt vermedi. Yeniden, sigarının dumanını Linda’nın yüzüne üfledi. Omuz silkti.

— Don’t worry...

Bu tümceyi birçok kez yineliyor ve kendine yöneltiyordu. Kalkıp telefon etmeye gitti. Linda biraz keyfimizin kaçtığını sezdi, bize birtakım açıklamalarda bulunmak istedi. Bu Peter Rachman taşınmaz alım satımıyla uğraşırdı. Taşınmaz da biraz fazla büyük bir sözcüktü, çünkü çokları bu dolaylarda, Bayswater ve Notting Hill semtlerinde bulunan eski konut, hatta izbeler söz konusuydu. Kendisi onun işlerinden fazla bir şey anlamıyordu.

Ama, kaba görünüşü altında -bunu hemen söylemek İstiyordu bize- oldukça kibar bir herifti.

Rachman'ın Jaguar'ı biraz ileriye park edilmişti. Linda ön koltuğa oturdu. Bizden yana döndü:

— Peter size başka bir yer buluncaya dek gelip bende kalabilirsiniz, dedi.

Rachman arabayı çalıştırdı, Kensington Gardens boyunca ilerlemeye başladı. Sonra Sussex Gardens'a saptı. Radnor Oteli'nin önünde durdu.

— Gidin, bavullarınızı toplayın, dedi bize. Sakın, hesabı ödemeyin...

Resepsiyonda hiç kimse yoktu. Odamızın anahtarını aldım. Burada kalmaya başlayalıberi, giysilerimizi yol çantasında bırakıyorduk. Çantayı aldım ve hemen aşağıya indik. Rachman, sigarı ağzında, elleri ceketinin ceplerinde, otelin önünde bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

— Radnor'ı bıraktığınıza sevindiniz mi?

Jaguar'ın bagajını açtı, ben de yol çantasını buraya yerleştirdim. Arabayı kaldırmadan önce, Linda'ya:

— Bir an Lido'ya uğramam gerek, dedi. Sonra, sizi götürürüm...

Otelin sası kokusunu hâlâ duyuyordum, bu koku yaşamımızdan kaç gün sonra kesinlikle silinecek diye düşündüm.

Lido Hyde Park'ta bir yüzme kuruluşuydu, Ser-pentine kıyısında. Rachman gişeden dört giriş bileti aldı.

— Çok tuhaf... Deligny havuzuna benziyor, dedim Jacqueline'e.

Ama, girişten sonra, çevresine gölgelikli masalar yerleştirilmiş bir tür ırmak plajına geldik. Rachman gölgede bir masa seçti. Sigarı hep ağzındaydı. Oturduk. Kocaman bir ak mendille alnını ve boynunu kuruluyordu. Jacqueline'e döndü:

— İsterseniz, suya girebilirsiniz...

— Mayom yök, dedi Jacqueline.

— Bulabiliriz... birini yollayayım da size mayo getirsm...

Linda kuru bir sesle:

— Gerek yok, dedi. Canı yüzmek istemiyor.

Rachman başını önüne eğdi. Alnını ve boynunu

kurulamayı hep sürdürüyordu.

— Soğuk bir şey içmek ister misiniz? diye önerdi.

Sonra, Linda'ya:

— Burada Savoundra'yla randevum var, dedi.

Bu ad uzaksıl bir görüntü uyandırıyordu bende, sari giymiş bir Hintli kadının masamıza yaklaşacağını

Ama otuz yaşlarında bir sarışın adam el salladı bize doğru, gelip Rachman'ın omzuna vurdu. Jacqu-eline'le bana kendini tanıttı:

— Michael ' Savoundra.

Linda ona Fransız olduğumuzu söyledi.

Savoundra gidip komşu masadan bir iskemle aldı ve Rachman'ın yanına oturdu.

Rachman küçük soğuk gözlerini onun üzerine dikti:

— Ee? Ne var ne yok bakalım? diye sordu.

— Gene senaryo üzerinde çalıştım...Göreceğiz bakalım ...

— Evet... dediğiniz gibi, göreceğiz.

Rachman küçümseyici bir hava takınmıştı. Savoundra kollarını kavuşturmuştu, gözleri Jacqueline'le benim üzerimde oyalanıyordu.

— Çoktandır Londra'da mısınız? diye sordu fransızca.

— Üç haftadır, dedim.

Jacqueline çok ilgisini çekmiş gibi görünüyordu.

— Paris'te bir süre yaşamıştım, dedi duralamalı fransızcasıyla. Louisiane Oteli'nde, Seine Soka-ğı'nda... Paris'te bir film yapmaya çalışıyordum...

Rachman, horgörülü sesiyle:

— Yazık ki, yürümedi, dedi.

Fransızca tümceyi anlamış olmasına şaştım.

Bir an sessizlik oldu.

— Ama bu kez yürüyecek, hiç kuşkusuz, dedi Linda. Değil mi, Peter?

Rachman omuz silkti. Savoundra, rahatı kaçmış bir durumda, Jacqueline'e, hep fransızca:

— Paris'te mi oturuyorsunuz? diye sordu.

Jacqueline' e yanıt verecek zaman bırakmadım:

— Evet, Louisiane Oteli'ne oldukça yakın bir yerde, dedim.

Jacqueline'le göz göze geldik. Bana göz kırptı. Birdenbire bir Louisiane Oteli önünde olma, Seine'e gelme, eski kitap satıcılarının sandıkları boyunca Tournelle Rıhtımı'na dek yürüme isteğidir doldu içime. Bu beklenmedik Paris özlemi de nereden çıkmıştı ki?

Rachman Savoundra'ya bir soru sordu. O da uzun uzun yanıt vermeye girişti. Arada Linda da katılıyordu konuşmaya. Ama ben artık onları anlamak için çaba harcamıyordum. Görüyordum ki, Jacqueli-ne de

sözlerine hiç dikkat etmiyordu. Günün sık sık uyukladığımız saatiydi, çünkü Otel Radnor'da doğru dürüst uyuyamıyorduk, en fazla dört beş saat uyuyorduk her gece. Sabah erken çıkıp olabildiğince geç döndüğümüz için de öğle uykusunu Hyde Park'ın çimenleri üzerinde uyuyorduk.

Konuşmayı sürdürüyorlardı. Zaman zaman, Jac-queline gözlerini yumuyordu, ben de uyuyacağım diye korkuyordum. Ama birimizin uykuya dalacağını sezinleyince masanın altından hafiften tekmeliyorduk birbirimizi.

Birkaç dakika uyumuş olmalıyım. Konuşmalarının mırıltısı plajdan gelen kahkaha ve çığlıklara, dalma gürültülerine karışıyordu. Neredeydik? Marne kıyısında mı, Enghien gölü kıyısında mı? Burası da başka bir Lido'ya benziyordu, Chennevieres Lido'suna ve La Varenne'in Sporting'ine. O akşam, Jacqueli-ne'le ben, Vincennes treniyle Paris'e dönüyorduk.

Biri pat diye omzuma vuruyordu. Rachman'dı.

— Yorgunsunuz, ha?

Karşımda, Jacqueline gözlerini iyice açık tutmaya çalışıyordu.

— Benim otelde çok uyuyamıyordunuz herhalde, dedi Rachman.

Savoundra, Fransızca:

— Nerede kalıyordunuz? diye sordu.

— Louisiane Oteli'nden çok daha rahatsız bir yerde, dedim ona.

— Bereket versin ki, onlara rastladım, dedi Linda. Artık bende kalacaklar...

Bize neden bunca ilgi gösterdiklerini bilmek İstiyordum. Savoundra'nın gözleri hep Jacqueline'in üzerine dikiliydi, ama o bilmiyordu, ya da ayrımsamamış gibi davranıyordu. Onunla bir Amerikan oyuncu arasında bir benzerlik buluyor, adını çıkarmaya çalışıyordum. Ha, evet. Joseph Cotten.

— Göreceksiniz, dedi Linda. Bende çok rahat edeceksiniz...

— Ne olursa olsun, eksiğimiz daire değil, dedi Rachman. Gelecek haftadan başlayarak size bir daire verebilirim...

Savoundra merakla bizi İnceliyordu. Jacqueline’e döndü:

— Kardeş kız kardeş misiniz? diye sordu İngilizce.

Rachman buz gibi bir sesle:

— Şansınız yok, Michael, dedi. Bunlar karı koca.

Lido’nun çıkışında, Savoundra elimizi sıktı.

— Umarım, çok yakında gene görüşürüz, dedi fransızca.

Sonra Rachman'a senaryosunu okuyup okumadığını sordu.

— Daha okumadım. Zaman ister. Okumam çok zayıf...

Kısa bir kahkaha attı, gözleri kemik çerçeveli gözlüğünün ardında hep öyle soğuk.

Rahatsızlığı dağıtmak için, Savoundra Jacqueli-ne’le bana döndü:

— Bu senaryoyu sizin okumanızı çok isterdim, dedi. Paris’te geçen sahneler var, fransızca yanlışlarımı da düzeltebilirsiniz.

— İyi fikir, dedi Rachman. Okusunlar... Böylece bana da biı özet yaparlar...

Savoundra Hyde Park’ta bir ağaçlık yol boyunca uzaklaşmıştı, biz de yeniden Rachman'ın Jaguar’ının arka koltuğuna oturmuştuk.

— Senaryosu iyi mi? diye sordum.

— Evet ya... Çok iyi olduğundan hiç kuşkum yok, dedi Linda.

— Alabilirsiniz, dedi Rachman. Yerde duruyor.

Gerçekten de, arka koltuğun aşağısında bej bir

dosya vardı. Alıp dizlerimin üstüne koydum.

— Filmini yapması için kendisine otuz bin lira vermemi istiyor, dedi Rachman. Hiçbir zaman oku- mayacağım bir senaryo için çok para...

Sussex Gardens semtine dönmüştük. Bizi gene otele getirecek diye korktum, yeniden, koridorun ve odanın sası kokusunu duydum. Ama Notting Hill'e doğru sürüyordu arabayı. Sinemaların bulunduğu cadde yönünde, sağa döndü, ağaçlarla ve girişleri sü-tunlu ak evlerle çevrili bir sokağa girdi. Bu evlerden birinin önünde durdu.

Biz Linda'yla birlikte arabadan çıktık/ Rachman direksiyonun başında kaldı. Bagajdan yol çantasını aldım, Linda dövme demirden kapıyı açtı. Çok dik bir merdiven. Linda önümüzden gidiyordu. Sahanlığın üzerinde iki kapı. Linda soldakini açtı. Ak duvarlı bir oda. Pencereleri sokağa bakıyordu. Tek ^ya yoktu. Döşemenin üstünde büyük bir yatak. Komşu oda

— Burada rahat edeceksiniz, dedi Linda.

banyoydu

Pencereden, bir güneş parçasının ortasında, Rachman'ın kara otomobili görünüyordu.

— Çok naziksiniz, dedim Linda'ya.

— Yok, hayır... Peter... Onun burası ... Bir yığın dairesi var...

Bize kendi odasını göstermek istedi. Buraya sahanlığın üstündeki öbür kapıdan giriliyordu. Yatağın üstüne ve döşemeye giysiler ve plaklar atılmıştı. Bir koku yüzüyordu odada, Radnor Oteli'ndeki kadar içe işleyici, ama daha yumuşak bir koku: Hint keneviri kokusu.

— Aldırmayın, dedi Linda. Benim odam hep karışıktır...

Rachman arabadan çıkmıştı, evin girişinde dikiliyordu. Yeniden, ak mendiliyle alnını ve boynunu kuruluyordu.

— Hiç kuşkusuz cep harçlığına gereksiniminiz vardır?

Bize gök mavisi bir zarf uzatıyordu. Ben gereksinimimiz olmadığını söylemek üzereydim, ama Jac-queline en ufak bir rahatsızlık duymadan zarfı aldı.

Sanki bu iş çok doğalmış gibi:

— Çok teşekkür ederim, dedi. Olanaklı olan en kısa zamanda öderiz size.

— Umarım, dedi Rachman. Üstelik faiziyle... Ne olursa olsun, mal olarak ödeyeceksiniz bana.

Kıkır kıkır gülüyordu.

Linda bana küçük bir anahtar demeti verdi.

— iki tane, dedi. Biri sokak kapısı, öteki daire

!ç!n.

Arabaya bindiler. Rachman arabayı kaldırmadan, Linda camı indirdi:

— Size dairenin adresini vereyim, belki kaybolursunuz, dedi.

Gök mavisi zarfın üstüne yazdı adresi: 22 Cheps-tows Villas.

Odaya döndüğümüzde, Jacqueline zarfı açtı. Yüz lira vardı içinde.

— Bu parayı kabul etmemeliydik, dedim ona.

— Hayır... Mayorka'ya gitmek için buna gereksi-mmımız var...

Benim aklımın yatmadığının ayrımındaydı.

— Mayorka’da bir ev bulmak ve yaşamak !ç!n aşağı yukarı yirmi bin frank gerek bize... Bir kez oraya vardıktan sonra, hiç kimseye gereksinimimiz kalmayacak artık ...

Banyoya girdi, suyun küvette akışını duydum.

— Harika bir şey, dedi bana. Öyle uzun zamandır banyo yapmamıştım ki...

Ben yatağa uzanmıştım. Uyumamak için çaba harcıyordum. Yıkanışını İşitiyordum. Bir ara:

— Göreceksin, ne kadar hoş, sıcak su, dedi ...

Otel Radnor'da, odamızın lavabosundan, İncecik

bir soğuk su akardı yalnızca.

Gök mavisi zarf şİltenin üstünde, yanımda duruyordu. Varlığımı tatlı bir uyuşukluk sarıyor, kaygılarımı eritiyordu.

Akşam yediye doğru, Linda’nın odasından gelen bir Jamaika müziğiyle uyandık. Merdivenden inmeden önce, kapısını tıklattım. Hint keneviri kokusu geliyordu burnuma.

Uzun bir süre sonra, kapıyı açtı. Üzerinde kırmızı bir bornoz vardı. Kapının aralığından başını uzattı:

— Kusura bakmayın... Biriyle birlikteyim...

— Yalnızca size iyi akşamlar dileyecektik, dedi Jacqueline.

Linda duraladı, sonra konuşmaya karar verdi:

— Size güvenebilir miyim? dedi. Peter’ı gördüğümüz zaman, buraya birini aldığımı bilmemeli... Çok kıskançtır... Son seferinde, habersiz geldi, her şeyi kırmasına ve beni pencereden atmasına ramak kaldı.

— Ya bu akşam gelirse? dedim.

. — İki gün yok. Deniz kıyısına, Blackpool’a gitti, döküntü evler almaya.

— Bize neden böylesine iyi davranıyor? diye sordu Jacqueline.

— Peter gençleri çok sever. Kendi yaşındaki kişilerle hemen hiç görüşmez. Yalnız gençleri sever...

Bir erkek sesi kendisini çağırıyordu, müziğin neredeyse bastırdığı çok boğuk bir ses.

— Kusura bakmayın... Çok yakında görüşmek üzere... Kendi evinizdeymİ§ gibi rahatınıza bakın...

Gülümsedi ve kapıyı kapattı. Müzik daha da yükseldi, sokakta bile, uzaktan işitiyorduk.

— Doğrusu ya, bu Rachman tuhaf bir herif gibi geliyor bana, dedim Jacqueline'e.

Omuz silkti.

— Beni korkutmuyor...

Sanki bu türden çok adam tanımıştı da onu tümden zararsız buluyordu.

— Ne olursa olsun, gençleri seviyor...

Bu tümceyi iç karartıcı bir havayla söyledim, bu da onu güldürdü. Akşam olmuştu. Jacqueline koluma girmişti, kendime sorular sormak da, gelecek konusunda kaygılanmak da istemiyordum artık. Taşrayı andıran, küçük, sessiz sokaklar arasından Kensing-ton 'a doğru yürüyorduk. Bir taksi geçti, Jacqueline taksiyi durdurmak için elini kaldırdı. Knightsbridge taraflarında bir İtalyan lokantasının adresini verdi, gezintilerimiz sırasında, zengin olunca akşam yemeği yemeye gideceğimizi düşünerek belirlemişti burayı.

Daire sessizdi ve Linda'nın kapısından hiç ışık sızmıyordu artık. Pencereyi araladık. Sokakta en ufak bir gürültü yoktu. Karşıda, ağaçların dalları altında, kırmızı ve boş bir telefon kabinesi aydınlıktı.

O gece, dairede çoktandır oturuyormuşuz gibi geliyordu bize. Michael Savoundra'nın senaryosunu yere bırakmıştım. Okumaya başladım. Adı *Blackpool Sunday'di.* İki kahraman, yirmi yaşında bir çocukla bir kız, Londra banliyösünde dolaşıyordu. Ağustos ayında Serpantine kıyısında Lido'ya ve Blackpool plajına gidip geliyorlardı. İkisi de alçakgönüllü bir kökendendi ve Cockney ağzıyla konuşuyorlardı. Sonra İngiltere'den

ayrılıyorlardı. Paris'te, sonra Ma-yorka olabilecek bir Akdeniz adasında yeniden karşımıza çıkıyorlardı, burada en sonunda ‘gerçek yaşamı' yaşıyorlardı. Okudukça, Jacqueline’e olayı özetliyordum. Girişte belirttiğine göre, Savoundra’nın isteği bu filmi profesyonel oyuncu olmayan bir oğlan ve bir kız seçerek bir belgesel gibi çevirmekti.

Senaryonun Paris’i söz konusu eden bölümünde Fransızca yanlışlarını düzeltmemi önerdiğini anımsıyordum. Bir iki yanlış vardı, Saint-Germain-des-Pres semtinin sokaklarıyla ilgili çok ufak birkaç yanlış da vardı. Sayfalar ilerledikçe, eklenecek ayrıntılar tasarlıyordum, ya da düzeltilecek ayrıntılar. Bunu Savound-ra’ya söylemek ve belki de, eğer isterse, *Blackpool Sunday* üzerinde onunla çalışmak istiyordum.

Sonraki günlerde, Michael Savoundra’yı görme olanağım olmadı. *Blackpool* Sunday’i okumak birdenbire bir öykü yazma isteği vermişti bana. Bir sabah, çok erken kalktım, Jacqueline’in genellikle öğleye dek uzayan uykusunu bölmemek için gürültü etmemeye çalıştım.

Notting Hill Gate'te bir mağazadan bir mektup bloku aldım. Sonra Holland Park Avenue boyunca dosdoğru yürümeyi sürdürdüm bu yaz sabahında. Öyle ya, Londra’daki günlerimiz sırasında, yazın gö-beğindeydik. Bu nedenle, Peter Rachman’dan bende kalan anı, Serpentine kıyısında, güneşe karşı, kara ve kocaman bir görüntü. Yüzünün çizgilerini seçemiyorum, gölgeyle güneş arasındaki karşıtlık öyle kesin. Kahkahalar. Dalma sesleri. Plaj sesleri, güneşin ve sıcağın sisinin etkisi altında duru ve uzak. Linda’nın sesi. Michael Savoundra’nın sesi:

— Çoktandır Londra’da mısınız? diye soruyor Jacqueline’e.

Holland Park’a yakın bir kahveye oturdum. Anlatmak istediğim öykü konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Birkaç tümceyi gelişigüzel sıralamam gerekirmiş gibi geliyordu bana. Bir tulumbayı çalıştırmak, öksürüklü bir motoru işletmek gibi bir şeydi.

İlk sözcükleri yazdıkça, *Blackpool Sunday*’in bende yaptığı etkinin ayrımına varıyordum. Ama Sav-oundra'nın senaryosunun bana tramplenlik etmesinin fazla önemi yoktu. İki kahraman bir kış akşamı Gare du Nord’a geliyorlar. Yaşamlarında ilk kez Pa-ris'teler. Uzun süre bu semtte yürüyor,

bir otel arıyorlar. Magenta Bulvarı'nda bir otel buluyorlar, İngiltere ve Belçika Oteli, kapıcı onları almayı kabul ediyor. Komşu otelde, Londra ve Anvers Oteli'nde yani, yaşları tutmadığı gerekçesiyle onlara bir oda vermeye yanaşmamışlar.

Semtten ayrılmıyorlar, daha uzaklara açılmaktan korkuyorlarmış gibi. Akşam, Compiegne ve Dunker-que sokaklarının köşesinde, tam Gare du Nord'un karşısındaki kahvede, garip bir çiftin, Charell’lerin masasının yanında bir masaya oturmuşlar. Bu Charell’lerin burada ne yaptıklarını merak ediyor insan: kadın çok seçkin görünüşlü bir sarışın, adam da yumuşacık bir sesle konuşan bir esmer. Çift onları Magenta Bulvarı'nda, otele oldukça yakın bir daireye çağırıyor. Odalar yarı karanlık içinde. Mme Charell onlara bir içki veriyor...

Burada durdum. Üç buçuk sayfa. *Blackpool Sun*-day’in iki kahramanı, Paris’e gelişlerinde, hemen Saint-Germain-des-Pres’de, Louisiane Oteli’nde bulurlar kendilerini. Bense, Seme' i geçmelerine engel oluyor, Gare du Nord semtinin dibinde bocalayıp yitmeye bırakıyordum onları.

Charell’ler senaryoda yoktu. İşte bir özgürlük daha. Gerisini de yazmakta acele ediyordum, ama dikkatimi bir saatten fazla toplayamayacak, günde üç sayfadan fazla yazamayacak kadar acemi ve tembeldim.

Her sabah, Holland Park'ın orada yazmaya gidiyordum. Artık Londra'da değil de Gare du Nord’un önündeydim, Magenta Bulvarı boyunca yürüyordum. Bugün, otuz yıl sonra, Paris'te, bin dokuz yüz doksan dördün bu temmuz ayından meltemin Hol-land Park’ın ağaçlarının yapraklarını usul usul okşadığı o öteki yaza doğru gitmeye çalışıyorum. Gölge. ve güneş karşıtlığı öylesine güçlüydü ki, böylesini bir daha hiç görmedim.

Blackpool Sunday’in etkisinden sıyrılmayı başarmıştım, ama bende bir tür tıklama yarattığı için Mic-hael Savoundra’ya minnettardım. Linda’ya onu görüp göremeyeceğimi sordum. Bir akşam, o, Jacqueli-ne, Linda ve ben, Notting Hill’de bulunan Rio’da, Ja-maikalılar’ın gittiği bir yerde bir araya geldik. O akşam tek beyazlar bizlerdik, ama Linda kahveyi iyi tanıyordu. Sanırım, kokusu dairenin duvarlarına işleyen Hint kenevirini burada buluyordu.

Savoundra’ya senaryosunun Saint-Germain-des-Pres'de geçen bölümündeki fransızca yanlışlarını düzelttiğimi söyledim. Kaygılıydı. Rachman’ın kendisine para verip vermeyeceğini, Paris’te başka yapımcılarla ilişkiye girmenin daha iyi olup olmayacağını soruyordu kendi kendine. Onlar, ‘gençler’e güvenmeye hazırdı...

— Ama Rachman da gençleri seviyor anlaşılan, dedim ona.

Sonra Jacqueline'e baktım, bana gülümsedi. Linda da düşünceli bir havayla:

— Doğru ... Gençleri sever, diye yineledi...

Otuz yaşlarında, kısa boylu, jokeylere benzeyen

bir Jamaikalı gelip yanına oturdu. Kolunu omzuna attı. Linda bize tanıttı onu:

— Edgerose...

Bütün bu yıllar boyunca, belleğimde tuttum adını. Edgerose. Bizimle tanıştığına çok sevindiğini söyledi. Odasında, kapının ardından, Linda’yı çağıran adamın boğuk sesini tanıdım.

Ve Edgerose’un bize müzisyen olduğunu ve İsveç'te bir turneden döndüğünü açıkladığı sırada, Peter Rachman göründü. Bizim masaya doğru yürüyordu, kemik çerçeveli gözlüğünün ardında gözleri kı-mıltısız mı kımıltısızdı. Linda şaşkınlıkla irkildi.

O Linda’nın önüne dikildi, elinin tersiyle bir tokat indirdi ona.

Edgerose kalktı ve başparmağı ve işaret parmağıyla Rachman’ın sol yanağına yapıştı. Bachman sıyrılmak için başıyla bir devinide bulundu ve kemik çerçeveli gözlüğü düştü. Savoundra'yla ben onları ayırmaya çalışıyorduk. Öteki Jamaikalı müşteriler şimdiden masamızın çevresinde toplanmışlardı. Jac-queline soğukkanlılığını koruyor ve bu olaya tümüyle. ilgisiz görünüyordu. Bir sigara yakmıştı.

Edgerose Rachman’ı yanağından tutuyor, dik kafalı bir öğrenciyi sınıftan atan bir öğretmen gibi kapıya doğru çekiyordu. Rachman ondan sıyrılmaya

çalışıyordu, sol koluyla sert bir devini yaptı ve burnunun üstüne bir yumruk indirdi. Edgerose onu bıraktı. Rachman kahvenin kapısını açtı, kaldırımın ortasında, kımıldamadan beklemeye başladı.

Yanına gittim, yerden aldığım kemik çerçeveli gözlüğünü uzattım. Birdenbire, fazlasıyla sakinleşi-vermişti. Yanağını ovuyordu.

— Sağol, ahbap, dedi. İngiliz orospular için can sıkmaya değmez...

Ceketinin cebinden ak mendilini çıkarmış, özenle gözlüğünün camlarını siliyordu. Sonra, iki eli saplarında, törensi bir deviniyle takıyordu gözlüğünü.

Jaguar'a bindi. Arabayı kaldırmadan önce, camı indirdi:

— Ahbap, sizin için dilediğim tek şey nişanlınızın bütün bu İngiliz orospular gibi olmaması, dedi...

Masanın çevresinde, bizimkiler susuyorlardı. Lin-da ile Michael Savoundra kaygılı görünüyordu. Edgerose sakin sakin sigara içiyordu. Burun deliklerinden birinde bir damla kan vardı.

— Peter yeri göğü yıkacak, dedi Savoundra.

Linda omuz silkti.

— Birkaç gün sürer, dedi. Sonra geçer.

Jacqueline’le birbirimize baktık. Sezinledim ki,

aynı soruları soruyorduk kendi kendimize: hâlâ Chepstows Villas’da oturacak mıydık? Ve biz bu üç kişinin yanında tam olarak ne yapıyorduk? Edgero-se’un Jamaikalı arkadaşları gelip kendisini selamlıyorlardı ve bu kahvede kalabalık ve gürültü gittikçe artıyordu. insan gözlerini kapasa, Dante Kahvesi’nde olduğunu sanabilirdi.

Michael Savoundra yolda bir süre bize eşlik etmek istedi. Linda, Edgerose ve dostlarını bırakmıştık, sanki sonradan aralarına girmişiz gibi bizi hiç bilmez görünmeye başlıyorlardı.

Savoundra Jacqueline'le benim aramda yürüyordu.

— Paris'i özlüyor musunuz? dedi.

— Pek de özlemiyoruz, dedi Jacqueline.

— Benim durumum farklı, dedim. Ben her sabah Paris'teyim.

Sonra ona bir romana çalıştığımı ve bu romanın başlarının Gare du Nord semtinde geçtiğini açıkladım.

— *Blackpool Sunday'den* esinlendim, diye açıldım. Bu da iki gencin öyküsü...

- Bu yüzden bana kızmış gibi görünmedi. Bir bana,

1

Şekerli sıcak suya rom ya da şarap katılarak elde edilen bir içki. (Çev.)

Bu yüzden bana kızmış gibi görünmedi. Bir bana, bir Jacqueline’e baktı.

— İkinizin öyküsü mü?

— Tam değil, dedim.

Kaygılıydı. Rachman’la işlerin düzelip düzelmeyeceğini merak ediyordu. Bu adam, daha senaryoyu okumadan yarın sabah bir valiz içinde otuz bin İngiliz lirası verebilecek bir kişiydi. Ya da sigarının dumanını yüzüne üfleyerek hayır diyebilecek bir kişi.

Söylediğine bakılırsa, az önce tanık olduğumuz kavga sık sık oluyordu. Aslında, Rachman’ı eğlendiriyordu iş. Sinir hastalığını geçiştirmek için bir yoldu bu da. Yaşamı üstüne bir roman yazılabilirdi. Rachman Londra’ya savaştan hemen sonra Doğu’dan gelen öteki sığınmacılarla gelmişti. Avusturya-Macaris-tan, Polonya ve Rusya’nın bulanık sınırlarında bir yerde, birkaç kez ad değiştirmiş **§u** küçük garnizon kentlerinden birinde doğmuştu.

— Ona sorular sorabilirdiniz, dedi Savoundra bana. Belki size yanıt verir...

Westbourne Grove’ a gelmiştik. Savoundra geçen bir taksiyi çağırdı: ,

— Size sonuna kadar eşlik etmiyorum diye kızmayın... Yorgunluktan bittim, dedi.

Taksiye dalmadan önce, boş bir sigara paketinin üstüne adresini ve telefon numarasını yazdı. *Bla,ckpo-ol Sunday’de* yaptığım düzeltmelere birlikte bakmamız için kendisini en kısa zamanda arayacağımı umu-

yordu

Yeniden yalnız kalmıştık, ikimiz.

— Dönmeden önce bir gezinti yapabiliriz, dedim Jacqueline'e. .

Chepstows Villas'ta bizi ne bekliyordu? Linda’nın anlattığı gibi dairenin eşyalarını pencereden aşağı atan Rachman mı? Belki de Linda'yı ve

Jamaikalı arkadaşlarını yakalamak için pusuda bekliyordu.

Adını unuttuğum küçük bir parkın önüne geldik. Daireye yakın bir yerdeydi, onu aramak için Londra planına sık sık baktım. Ladbroke Square miydi, yoksa daha uzakta, Bayswater'ın oralarda mıydı? Çevresindeki evler karanlıktı, o gece sokak lambalarını söndürmüş olsalar, dolunayın ışığında da bulabilirdik yolumuzu.

Küçük parmaklıklı kapının anahtarını kilitte unutmuşlardı. Açtım, parka girdik, ben de kapıyı içeriden kilitledim. Buraya kapanmıştık, hiç kimse gelemezdi artık. Bir serinliktir sardı bizi, sanki bir orman yoluna giriyormuşuz gibi. Üst yanımızda ağaçların yaprakları öyle sıktı ' ki, ■ ayın ışınlarını zor geçiriyorlardı. Otlar uzun zamandır kesilmemişti. Bir tahta kanepe bulduk. Çevresine küçük çakıllar dökülmüş-

tü. Oturduk. Gözlerim karanlığa alışıyor ve, parkın ortasında, bir heykel ayaklığı seçiyordum, üzerinde öylesine bırakılmış bir hayvan karaltısı vardı, bir dişi arslan mı, yoksa jaguar mı, yoksa yalnızca bir köpek mi diye düşünüyordum.

— Burası çok rahat, dedi Jacqueline.

Başını omzuma yasladı. Ağaçların yaprakları küçük parkın çevresindeki evleri gizliyordu. Londra'yı, birdenbire bir ormana çıkıvermek için sokağın köşe. 'sini dönmek yeterli olan bu kenti birkaç gündür ezmekte olan boğucu sıcağı duymuyorduk artık.

Evet, Savoundra'nın dediği gibi, Rachman üzerine bir roman yazabilirdim. İlk gün, Jacqueline'e şakayla söylediği bir söz beni kaygılandırmıştı:

— Mal olarak ödersiniz bana...

Jacqueline içinde yüz lira bulunan zarfı aldığı zaman söylemişti Rachman bunu. Bir öğle sonu, Hampstead tarafında tek başıma dolaşmıştım, çünkü Jacqueline Linda'yla alışverişe çıkmak istiyordu. Akşam yediye doğru dönmüştüm daireye. Jacqueline yalnızdı. Bir zarf duruyordu yatağın üstünde, tıpkı birincisi gibi gök mavisi, birincisiyle aynı büyüklükte, ama bunun içinde üç yüz lira vardı. Jacqueline biraz huzursuz görünüyordu.

Bütün öğle sonu Linda'yı beklemişti, ama Linda gelmemişti. Rachman uğramıştı. O da Linda'yı beklemişti. Ona bu zarfı vermiş, o da kabul etmişti. Ben de o akşam Jacqueline'in bu parayı mal olarak ödediğini düşünmüştüm.

Odada bir Synthol kokusu vardı. Rachman her zaman üzerinde bu ilaçtan bir şişe bulundururdu. Linda'nın açılmalarından, ne gibi alışkanlıkları bulunduğunu öğrenmiştim. Lokantada yemek yediği zaman, kendi çatal bıçağını getirirmiş, yemekten önce temiz olup olmadıklarını anlamak için mutfaklara girermiş. Günde üç kez kez yıkanır ve bedenini Synt-hol’le ovarmış. Kahvelerde, bir şişe maden suyu ister, şişeyi ille de kendisi açar, dudaklarını iyi yıkanmamış olabilecek bir bardağa dokundurmamak için şişeden !çerm!ş.

Kendisinden çok daha genç kızları metres tutar, onları Chepstows Villas’ınkine benzer dairelere yerleştirirmiş. Öğleden sonra gelirmiş onlara ve, soyunmadan, hiçbir hazırlık yapmadan, kendisine sırtlarını dönmelerini ister, çabucak yatarmış onlarla, soğuk ve makinemsi bir biçimde, dişini fırçalar gibi. Sonra, hep kara çantasında taşıdığı küçük bir satranç tahtası üstünde, onlarla bir el satranç oynarmış.

Bundan böyle, dairede yalnızdık. Linda ortadan kaybolmuştu. Geceleri, Jamaika müziğini ve gülmeleri işitmiyorduk artık. Biraz gariplik çekiyorduk, çünkü Linda'nın kapısının altından sızan o ışık çizgisine alışmıştık. Birkaç kez Michael Savoundra’ya telefon etmeyi denedim, ama telefon çalıyor, çalıyor, kimsecikler yanıt vermiyordu.

Sanki onlara hiç rastlamamış gibiydik. Doğanın içinde yok olup gitmişlerdi; bize gelince, sonunda bu odada varlığımızı pek açıklayamaz olmuştuk. Hatta buraya kaçamak olarak girmişiz gibi bir duygu vardı içimizde.

Sabahları, romanımdan bir iki sayfa yazıyor, Pe-ter Rachman plajda, Serpentine’in kıyısında, geçen seferki masada oturup oturmuyor mu diye bakmak için Lido'ya uğruyordum. Hayır. Gişedeki adama sormuştum, Peter Rachman’ı tanımıyordu. Walton Street'e, Michael Savoundra’nın evine gittim. Boşu boşuna zili çaldım durdum, sonra giriş katında, tabelasında Justin de Blancke diye birinin adı yazılı pastaneye girdim. Bu ad neden belleğimde kaldı, bilmem. Bu Justin de Blancke de bilgi veremiyordu bana.

Sav-oundra’yı uzaktan, göz alışkanlığıyla tanıyordu. Evet, Joseph Cotten’a benzeyen bir sarışın. Ama, ona göre, buraya çok sık uğramıyor olmalıydı.

Jacqueline’le ben Notting Hill’in sonuna, Rio’ya dek yürüdük, Jamaikalılar’ın patron olanına Edgero-

se’la Linda'yı sorduk. Birkaç gündür onları görmediğini söyledi, o da, müşterileri de bizden sakınır gibiydi.

Bir sabah, her zamanki gibi mektup blokumla evden çıkarken, Rachman’ın Jaguar'ını tanıdım, Cheps-tows Villas’la Ledbury Road'un köşesine çekilmişti. Rachman indirilmiş camdan başını uzattı.

— Ne haber, ahbap? Benimle bir tur atmaya var mısınız?

Bana kapıyı açtı, ben de yanına oturdum.

— Ne olduğunuzu bilmiyorduk, dedim ona.

Ona Linda'dan söz etmeyi göze alamıyordum.

Belki çoktandır arabasındaydı, ortalığı gözetliyordu.

— İş çok... Dert çok... Hem de hep aynı şey... Kemik çerçeveli gözlüğünün ardından, soğuk

gözlerini üzerime dikiyordu.

— Peki siz? Siz mutlu musunuz?

Rahatsız bir gülümsemeyle yanıt verdim.

Evleri bir bombardıman geçirmiş gibi yıkıntıya

dönmüş bir küçük sokakta arabayı durdurmuştu.

— Görüyor musunuz? dedi. Ben hep bu tür yerlerde çalışırım...

Kaldırımda, elinde tuttuğu kara çantadan bir deste anahtar çıkardı, ama düşünce değiştirdi ve ceketinin cebine sokuşturdu.

— Artık hiçbir şeye yaramıyor...

Bir tekmeyle, evlerden birinin kapısını açtı, boyası oradan buradan kalkmış, kilit yerinde de bir delikten başka bir şey bulunmayan bir kapıyı. Girdik. Yer molozlarla doluydu. Sussex Gardens'ta yüzen koku yapıştı gırtlağıma, ama oradakinden de güçlüy-dü. Birden içim bulandı. Rachman gene çantasını karıştırdı ve bir elektrik lambası çıkardı. Işık demetiyle çevresini taradı, odanın dibinde eski, paslı bir yemek fırını göründü. Dik bir merdiven birinci kata çıkıyordu, tahta tırabzanı çökmüştü.

— Kağıt kaleminiz olduğuna göre, not alabilirsiniz, dedi...

Komşu evleri de denetledi, onlar da aynı bırakıl-mışlık içindeydi. Her seferinde, kara çantasından çıkardığı defterine baktıktan sonra, birtakım bilgiler yazdırdı bana.

Ertesi gün, bu notların yazıldığı sayfanın arka yüzüne romanımı yazmayı sürdürdüm, bugüne kadar da sakladım onları. Ne diye yazdırmıştı ki bunları bana? Belki de bunlardan bir yerlerde bir örnek kalsın istiyordu.

Önce, Notting Hill semtinde durduğumuz yerin adı Powis Square' di, arkasından Powis Terrace ve Po-wis Gardens geliyordu. Rachman söyledi, ben de Po-wis Terrace'ta 5, 9, 10, 11, 12 numaraları, Powis Gar-dens'ta 3, 4, 6, 7 numaraları, Powis Square'de de 13, 45, 46 ve 47 numaraları deftere geçirdim. Edward döneminin revaklı evleri - diye belirtti Rachman. Savaşın sonundan beri, Jamaikalılar oturmuştu bu evlerde, ama, yıkılmalarının söz konusu olduğu bir anda, Rachman toptan satın almıştı bunları. Şimdi artık hiç kimse oturmadığından, bunları yenilemeyi koymuştu kafasına.

Jamaikalılar'dan önce oturanların adlarını bulmuştu. Böylece, Powis Gardens'ın 5 numarasına Le-.wis John diye birini yazdım, 6 numarasına da Miss Dudgeon diye birini; Powis Square'in 13 numarasına bir Charles Edward Boden'ı, 46 numarasına bir Art-hur Philip Cohen'i, 47 numarasına bir Miss Marie Motto'yu... Belki de yirmi yıldan sonra Rachman'ın gereksinimi vardı bunlara, kim bilir hangi kağıdı im-zalatacaktı, ama

kendisi de pek inanmıyordu. Bu insanlara ilişkin bir sorum üzerine, belki de çoklarının Blitz sırasında yok olduklarını söyledi.

Paddigton Garı’na doğru giderek Bayswater semtinden geçtik. Bu kez Orsett Terrace’a düştük, burada revaklı evler demir yolu çevresindeydi, öncekilerden daha yüksekti bunlar. Kilitler de hâlâ giriş kapılarının üzerindeydi, Rachman anahtar destesini kullanmak zorunda kaldı. Ne moloz, ne küflenmiş duvar kâğıtları, ne çökmüş merdivenler vardı içeride, ama odalar insan varlığından hiçbir iz taşımıyordu, sanki bu evler bir film için yapılmış dekorlardı da sökmeyi unutmuşlardı.

— Eski yolcu konaklarıdır bunl^, dedi Rach-man.

Hangi yolcular? Geceleri siren seslerinin yükseldiği anda Paddington Garı’ndan çıkan karaltılar geti-. riyordum gözlerimin önüne.

Orsett Terrace’ın ta ucunda bir şaşırtıya uğradım: adamlar eski ve bakımsız bir kiliseyi yıkıyorlardı. Salım şimdiden göğe açılıyordu.

— Bunu da satın almalıydım, dedi Rachman.

Holland Park’ı geçtik, Hammersmith'e geliyorduk. Hiç bu kadar uzaklara gitmemiştim. Rachman Talgrad Road üzerinde, küçük kır evlerine ya da deniz kıyılarındaki küçük villalara benzeyen bir sıra bırakılmış ev önünde durdw. Bunlardan birinin birinci

katına çıktık. Bow-window’un camları kırılmıştı. Gelip ge'çen arabaların gürültüsü duyuluyordu. Odanın bir köşesinde bir kamp yatağı, üzerinde de temizleyiciden yeni çıkmış gibi selofan kâğıdına sarılı bir takım elbise ve bir pijama ceketi gördüm. Rachman bakışımı kaçırmadı:

— Bazı bazı gelip burada öğle uykusu uyurum, dedi.

— Arabaların gürültüsünden rahatsız olmaz mısı- ' nız? ’

Omuz silkti. Sonra selofan kâğıdına sarılı takiin elbiseyi aldı ve merdivenden indik. Elbiseyi katlayıp koltuğunun altına, kara çantayı sol

eline almış, önümden gidiyordu, taşrada bir iş gezisine başlamak üzere evinden çıkan bir şirket pazarlamacısını andırı-

yordu

Elbiseyi usulca arabanın arka koltuğuna koyup direksiyona geçti. Geriye dönüp Kensington Gardens yönüne yöneldik.

— Çok daha rahatsız yerlerde uyudum...

Soğuk bakışıyla beni süzdü.

— Aşağı yukarı sizin yaşmızdaydım...

Holland Park Avenue'yü izliyorduk, az sonra bu

saatte her zaman romanımı yazdığım kahvenin önünden geçecektik.

— Savaş sonunda bir kamptan kaçmıştım... Bir yapının mahzeninde yatıyordum... Her yanda sıçanlar vardı... Uyursam, beni yerler diye düşünürdüm...

İncecik bir kahkaha attı.

— Ben de onlar gibi bir sıçanmışım gibime gelirdi... Ayrıca, dört yıldır bir sıçan olduğuma inandırmaya çalışıyorlardı beni...

Kahveyi arkamızda bırakmıştık. Evet, Rachman’ı romanıma sokabilirdim. İki kahramanım Gare du Nord dolaylarında Rachman’la karşılaşırlardı.

— İngiltere’de mi doğdunuz? diye sordum.

— Hayır. Lvov’da, Polonya’da.

Sesi kupkuruydu, daha fazlasını öğrenemeyeceğimi anladım.

Şimdi Marble Arch yönünde, Hyde Park boyunca gidiyorduk.

— Bir kitap yazmaya çalışıyorum, dedim çekine çekine, konuşmayı sürdürelim diye.

— Kitap mı?

Savaştan önce Polonya’da, Lvov’da doğduğuna, savaştan sonra da yaşadığına göre, şimdi Gare du Nord dolaylarında da olabilirdi. Öylesine bir soruydu benimki yalnızca.

Marylebone Garı’nın önünde yavaşladı, demiryolunun kıyısında gene eski evleri gezeceğiz diye düşündüm. Ama dar bir sokağı izleyerek Regent's Park’a çıktık.

— İşte en sonunda zengin bir semt.

Bir kahkaha attı, kişneme gibi.

Lorne Close’ın köşesinde adresleri yazdırttı bana: Park Road 125, 127 ve 129, üç soluk yeşil ev, bow-windows’lu, sonuncusu yarı yıkık.

Destedeki anahtarlara takılı etiketlere baktıktan sonra, ortadaki evin kapısını açtı. İlk katta, Talgarth Road'ınkinden daha geniş bir odaya geldik.

Odanın dibinde, Talgarth Road’dakinin tıpkısı bir kamp yatağı. Bu yatağın üstüne oturdu, kara çantasını yanına koydu. Sonra ak mendiliyle alnını sildi.

Duvar kâğıtları yer yer koparılmıştı, parkede de kimi tahtalar eksikti.

— Pencereden bakın, dedi. Bir göz atmaya değer.

Gerçekten de, Regent’s Park’ın çimenlerini gördüm, tüm çevrede de anıtsal yapılar vardı. Yapıların yalancımermer aklığı ve çimenlerin yeşili bana bir esenlik ve güven duygusu veriyordu.

— Şimdi size başka bir şey göstereceğim...

Kalktı, tavanından eski elektrik telleri sarkan bir

koridoru izleyip evin arka yanında küçük bir odaya geldik. Bu odanın penceresi Marylebone’un demiryoluna bakıyordu.

— Her iki yanın da kendince bir çekiciliği var, dedi Rachman. Değil mi, ahbap?

Sonra gene Regent's Park yanındaki odaya döndük.

Gene kamp yatağına oturdu, kara çantasını açtı. Kalay kâğıdına sarılı iki sandviç çıkardı. Birini bana verdi. Yere, karşısına oturdum.

— Sanırım, bu evi böyle bırakacağım ve gelip temelli burada oturacağım...

Sandviçini ısırdı. Selofan kâğıdına sarılı takımı düşündüm. Üzerindeki bumburuşuktu, hatta ceketinde bir düğme de eksikti, ayakkapları çamurdan leke lekeydi. Öyle görünüyordu ki, öylesine manyak, öylesine temizlik düşkünü olan, mikroplarla öyle kıyasıya savaşan bu adam kimi günler ipin ucunu koyve-riyordu, yavaş yavaş bir serseriye dönüşecekti.

Sonunda sandviçini bitirdi. Kamp yatağına uzandı. Elini uzatıp yere, yanına koyduğu çantayı karıştırdı. Bir anahtar demeti aldı ve anahtarlardan birini çıkardı.

— İşte... Alın şunu ... Bir saat sonra beni uyandırın. Regent’s Park’ta bir gezinti yapabilirsiniz.

Duvardan yana döndü, uzun uzun göğüs geçirdi.

— Hayvanat bahçesini gezmenizi salık veririm. Çok yakındır.

Bir an pencerenin önünde, bir güneş birikintisinin ortasında kımıldamadan durdum, sonra baktım ki, uyumuş.

Bir gece, Jacqueline’le ben Chepstows Villas’a döndüğümüzde, Linda’nın kapısının altında bir ışık çizgisi vardı. Jamaika müziği gene çok geç saatlere kadar çaldı, Hint keneviri kokusu da burada oturduğumuz ilk günlerdeki gibi tüm daireyi sardı.

Peter Rachman Tamise kıyısında bir yapı blo-kundan oluşan Dolphin Square’deki garsoniyerinde geceler düzenliyor, Linda bu toplantılara bizi de sü-rüklüyordu. Michael Savoundra Paris’te yapımcılarla görüşmek için Londra’dan ayrılmışmış, onu burada yeniden bulduk. Pierre Roustang senaryoyu okumuş ve ilgileniyormuş. Pierre Roustang. İşte belleğimde yüzen bir ad daha, yirmi yaşında işitilmiş tüm adlar gibi onun hecelerinin de bir tınısı kaldı.

Değişik insanlar geliyordu Rachman’ın toplantılarına. Birkaç ay içinde, Londra’yı yeni müziklerle, alacalı giysilerle bir serinlik soluğu saracaktı. Bu geceler sırasında, Dolphin Square’de, birdenbire gençleşmiş bir kentin kişileri olacak insanlarla karşılaşmışım gibime geliyor.

Sabahları yazmıyordum artık, gece yarısından sonra yazıyordum. Esenlik ve sessizlikten yararlanmak istediğimden değil. Yalnızca, çalışma saatini geciktiriyordum. Ve, her seferinde, tembelliğimi yenmeyi başarıyordum. Bu saati bir başka nedenle seçmiştim: Londra’da bulunduğumuz ilk günlerde öyle-

En U^zağından Unutuşun 113/8 sine sık duyulan bunaltının geri gelmesinden korkuyordum.

Hiç kuşkusuz Jacqueline de duyuyordu aynı kaygıyı, ama onun çevresinde kalabalık ve gürültü olmalıydı.

Gece yarısı, Linda’yla daireden ayrılıyordu. Rachman’ın toplantılarına ya da Notting Hill’e doğru belirsiz yerlere gidiyorlardı. Rachman’da, birçok insanla tanışılıyordu, onlar da çağırıyordu sizi. Sav-oundra’nın söylediğine göre, insan Londra’da taşradaymış gibi bir izlenime kapılmıyordu ilk kez. - Anlaşılan, havada bir elektrik vardı.

Son gezintilerimizi anımsıyorum. Onunla Rachman’ a, Dolphin Square’e gidiyorduk. Yukarı çıkıp gene tüm bu insanların arasına katılmak istemiyordum. Daireye dönüş düşüncesi beni biraz ürpertiyordu. Gene ak kâğıt üstüne tümceler sıralamam gerekecekti, ama başka seçeneğim yoktu.

Bu akşamlarda, şoföre Victoria Garı'nda durmasını söylüyorduk. Sonra oradan, Pimlico sokaklarından geçerek Tamise’a dek yürüyorduk. Temmuz

ayıydı. Sıcak boğucuydu, ama, küçük parkın parmaklıkları boyunca yürüdüğümüz her seferde, kurtbağrı ya da ıhlamur kokulu bir meltem yükseliyordu.

Onu sundurmanın altında bırakıyordum. Dolphin Square’in yapılarının kitlesi ay ışığında bir karaltı biçiminde beliriyordu. Ağaçların gölgesi kaldırıma vuruyor, yaprakları kımıltısız duruyordu. En ufak bir esinti yoktu. Rıhtımın öbür yanında, Tami-se’ın kıyısında, bir tekne üzerindeki lokantanın ışıklı tabelası yükseliyor, kapıcı köprünün girişinde ayakta duruyordu. Ama, görünüşe bakılırsa, kimsecikler gelmiyordu bu lokantaya. Üniforması içinde bir daha kımıldamamasıya donmuş olan bu adama bakıyordum. Bu saatte rıhtımdan artık araba geçmiyordu, en sonunda yazın sakin ve hüzünlü odağına gelmiştim.

Chepstows Villas’a dönünce, yatağa uzanıp yazıyordum. Sonra ışığı söndürüyor, karanlıkta bekliyordum.

Sabah üçe doğru dönüyordu, her zaman yalnız. Bir zamandır, Linda gene kaybolmuştu.

Usulca kapıyı açıyordu. Ben uyuyormuş gibi yapıyordum.

Derken, bir süre sonra, şafak sökene kadar uyanık kalmaya başladım, ama merdivende ayak seslerini bir daha hiç işitmedim.

Dün, cumartesi, bin dokuz yüz doksan dördün 1 ekimi, Place d’ltalie’den metroyla döndüm. Görünüşe göre ötekilerden daha zengin bir mağazaya, film kasetleri almaya gitmiştim. Çoktandır görmemiştim Place d’ltalie’yi, çok değişmişti, gökdelenler yüzünden.

Metroda, kapıların yanında ayakta duruyordum. Solumda, dipteki kanepede bir kadın oturuyordu, dikkatimi çekmişti, çünkü gözlerinde güneş gözlüğü, çenesinin altında bağlı bir atkı, sırtında da eski bir bej yağmurluk vardı. Jacqueline’i tanır gibi oldum. Metro yer üstünden Auguste-Blanqui Bulvarı’nı izliyordu. Gün ışığında, yüzü zayıflamış gibime geliyordu. Ağzının ve burnunun biçimini iyice seçiyordum. Oydu, neredeyse emindim.

Beni görmüyordu. Güneş gözlüğünün ardında gözleri belli olmuyordu.

Corvisart istasyonunda kalktı, ben de inip onu izledim. Sol elinde bir sepet çanta taşıyor, eski yürüyüşüne benzemeyen, yorgun bir yürüyüşle, neredeyse sendeleyerek yürüyordu. Neden bilmem, şu son zamanlarda onu sık sık düşümde görmüştüm; Akdeniz'in küçük bir balıkçı limanında, yere oturmuş durumda, güneşin altında durup dinlenmeden örgü örer görüyordum onu. Yanında da gelip geçenlerin bozuk paralar attığı bir küçük tabak.

Auguste-Blanqui Bulvarı'ndan geçip Corvisart Sokağı'na girdi. Ben de onun arkasından yokuşu indim. Bir bakkala girdi. Çıktığında yürüyüşünden sepet çantanın daha ağır olduğunu anladım.

Parktan önceki küçük alanda, Muscadet Junior tabelalı bir kahve. Camdan içeriye baktım. Tezgâhın önünde ayaktaydı, sepeti ayaklarının dibine koymuştu, bardağına bira dolduruyordu. Yanına gitmek de, adresini öğrenmek için kendisini izlemek de istemedim. Bunca yıldan sonra, beni tanıyamaz diye korkuyordum.

Ve bugün, güzün ilk pazarı, metroda, aynı hatta-yım. Metro Saint-Jacques Bulvarı'nın ağaçlarının üstünden geçiyor. Yaprakları yolun üzerine eğiliyor. O zaman, yerle gök arasındaymışım ve şimdiki yaşamımdan kopuyormuşum gibi geliyor bana. Hiçbir şey hiçbir şeye bağlamıyor artık beni. Az önce bir taşra garına benzeyen (çünkü camlı bir çatısı var) Corvisart istasyonunun çıkışında, sanki zamanın bir aralığından kayıyormuşum gibi olacak, bir daha hiç mi hiç belirmemesiyle silinip gideceğim. Sokağın yokuşundan İneceğim ve belki de ona rastlama şansına ereceğim. Bu semtte bir yerlerde oturuyor olmalı.

On beş yıl oluyor, iyi anımsıyorum, gene aynı ruhsal durumu yaşamaktaydım. Bir ağustos öğle sonunda, Boulogne-Billancourt belediyesinden bir doğum belgesi örneg! almaya gitm!ştım. Porte d'Auteuil'den ve koşu alanları ve Bois boyunca uzanan caddelerden yürüyerek dönmüştüm. Geçici olarak, rıhtım yakınında, Trocadero bahçelerinin arkasında bir otelde kalıyordum. Temelli Paris'te mi kalacaktım, yoksa 'liman ozanları ve romancıları' üzerine giriştiğim bir kitabın ardından, Arjantinli ozan Hec-tor Pedro Blomberg'i bulmak üzere, bir süre Buenos Aires'te mi kalacaktım, henüz bilmiyordum. Bu ozanın kimi dizeleri kafamı karıştırmıştı:

Schneider öldürüldü bu gece.;

La *Paraguayenne meyhanesinde*

Gözleri mavi ve yüzü çok solgundu...

Güneşli bir öğle sonu. Porte de la Muette'e gelmeden hemen önce, küçük parkta bir kanepeye oturmuştum. Bu semt çocukluk anılarımı canlandırıyordu. Saint-Germain-des-Pres'de bindiğim 63 numaralı otobüs Porte de la Muette'te dururdu ve Boulogne ormanında geçirilen bir günden sonra onu akşamın altısına doğru beklemek gerekirdi. Ama daha yeni başka anıları ne denli bir araya getirirsem getireyim, hepsi de yaşadığımdan iyice emin olamadığım bir eski yaşamın malıydı.

Cebimden doğum belgemin kopyasını çıkarmıştım. Bin dokuz yüz kırk beş yazında, bir öğle sonu, saat beşe doğru doğmuştum, babam gelip belediyenin kütüğünü imzalamıştı. Bana verilen fotokopinin üstünde imzasını görüyordum, okunmaz bir imza. Sonra, o yazın sessizlikte bisikletlerin kristal sesli zilleri duyulan ıssız sokaklarından yürüyerek eve dönmüştü. Ve bugünküyle aynı mevsimdi, aynı güneşli öğle sonu.

Doğum belgesini cebime koymuştum. Uyanmam gereken bir düşün içindeydim. Beni şimdiki zamana bağlayan bağlar gittikçe geriliyordu. Sonunda bu kanepenin üstünde bir tür bellek yitimine ve gittikçe artan bir kimlik silinmesine uğramak ve gelip geçenlere nerede oturduğumu söyleyememek gerçekten kötü olurdu... Bereket versin, cebimde bu doğum belgesi kopyası vardı, Paris’te kaybolmuş, ama tasmalarında sahiplerinin adresi ve telefon numarası bulunan köpekler gibi... Bu arada duyduğum dalgalanmayı kendi kendime açıklamaya çalışıyordum. Birkaç haftadır hiç kimseyi görmemiştim. Telefon ettiklerim tatilden dönmemişti. Ayrıca, merkezden uzak bir otel seçmekle de iyi etmemiştim. Yazın başında, burada çok kısa bir süre kalmak, küçük bir daire ya da stüdyo kiralamak düşüncesindeydim. Sonra kuşku düşmüştü içime: gerçekten Paris’te kalmak istiyor muydum? Yaz bitmediği sürece, bir turistten başka bir şey değilmişim gibi bir yanılsamaya kapılacaktım, ama sonbaharın başında, sokaklar, insanlar ve nesneler günlük rengini yeniden bulacaktı: külrengi. Ve yeniden bu renk içinde erimeye halâ cesaretim var mı diye düşünüyordum.

Hiç kuşkusuz yaşamımın bir döneminin sonuna gelmiştim. Bu dönem yaklaşık on beş yıl sürmüştü ve şimdi kendimi tümden yenilemeden önce, ölü bir evreden geçiyordum. On beş yıl öncesine gitmeye çalışıyordum. O zamanda da bir şeyler sona ermişti. Ana babamdan uzaklaşıyordum. Babam, kahvelerin arka salonlarında, otel girişlerinde ya da istasyon büfelerinde randevular veriyordu bana, sanki benden kurtulmak ve gizleriyle birlikte kaçmak için seçiyordu bu geçit yerlerini. Birbirimizin karşısında, sessiz sessiz oturuyorduk öyle. Zaman zaman, şöyle kaçamak bir biçimde bakıyordu bana. Anneme gelince, gittikçe daha yüksek sesle konuşuyordu, dudaklarının kesintili devimlerinden anlıyordum, çünkü aramızda sesini boğan bir cam vardı.

Sonra arkadan gelen on beş yıl dağılmaya başlıyordu: ancak birkaç bulanık yüz, birkaç belirsiz anı, biraz kül... Hiçbir keder duymuyordum bundan, tam tersine, rahatlama duyuyordum. Sıfırdan yola çıkacaktım yeni baştan. Donuk bir biçimde birbirini izleyen bu günlerden, hâlâ belirgin kalan tek günler Jac-queline'le Van Bever'i tanıdığım günlerdi. Neden başka bir oluntu değil de bu oluntu? Belki de askıda kaldığı için.

Oturduğum kanepe şimdi gölge yanındaydı. Küçük çimenlikten geçtim, güneşe oturdum. Bir hafiflik duyuyordum içimde. Hiç kimseye verilecek hesabım, dilenecek özürüm, fısıldanacak yalanım yoktu. Başka bir insan olacaktım, dönüşümüm de öyle derin olacaktı ki, bu son on beş yıl içinde karşılaştığım kimselerin hiçbiri beni tanıyamayacaktı artık.

Arkamda bir motor gürültüsü İşittim. Biri parkla caddenin köşesine arabasını park ediyordu. Motor sesi kesildi. Bir kapı şakladı. Küçük parkın parmaklığı boyunca bir kadın yürüyordu. Sarı renkte bir yazlık giysi giymiş, güneş gözlüğü takmıştı. Saçları kestane rengiydi. Yüzünü pek seçememiştim, ama yürüyüşünü hemen tanıdım, tembel bir yürüyüş. Birkaç yön arasında duralıyormuş gibi, gittikçe yavaşlıyordu. Sonra yolunu bulmuş gibi görünüyordu. Jacqueli-ne'di.

Parktan ayrılıp onu izledim. Arkasından yetişmeyi göze alamıyordum. Belki de çok iyi anımsamıyordu beni. Saçları on beş yıl öncekinden daha kısaydı, ama bu yürüyüş başka birinin yürüyüşü olamazdı.

Yapılardan birine girdi. Yanına gitmek için çok geçti. Ayrıca ne diyecektim ona? Bu cadde Tournelle Rıhtımı'ndan ve Dante Kahvesi'nden öylesine uzaktı

ki...

Yapının girişinin önünden geçtim ve numarasını saptadım. Gerçekten kendi konutu muydu? Yoksa dostlarını görmeye mi geliyordu? Sonunda bir insan arkadan, yürüyüşünden tanınabilir mi diye sormaya başlıyordum. Gene parka doğru yürüdüm. Arabası oradaydı. Birkaç söz yazıp otelimin telefon numarasıyla birlikte sileceğin altına bırakmayı düşündüm.

Dün kiraladığım araba New York Caddesi'ndeki garajda beni bekliyordu. Düşünce otel odamda gelmişti aklıma. Semt öylesine boş, yaya ya da metroyla gidiş gelişlerim bu ağustos Paris'inde öyle yalnız geliyordu ki, elimin altında bir araba bulundurma düşüncesi bana güç veriyordu. İstersem, her an Paris'i bırakabilirmişim gibi bir izlenime kapılacaktım. Bu son on beş yılda, başkalarının ve kendi kendimin tutsağı gibi duyumsamıştım kendimi, ve tüm düşlerim birbirine benziyordu: kaçma düşleri, trene atlayıp gitme düşleri. Yazık ki yapamıyordum. Hiçbir zaman gara ulaşamıyordum. Metro koridorlarında kayboluyordum ve İstasyonun peronunda, katarlar gelmiyordu. Gördüğüm bir düş daha vardı: evimden çıkınca, kocaman bir Amerikan arabasının direksiyonuna geçiyordum, ben motorun sesini bile duymadan, ıssız sokaklar boyunca Bois'ya doğru kayıp gidiyordu, bir hafiflik, bir rahatlık duygusuyla doluyordu içim.

Garajcı arabanın kontak anahtarını verdi, arabayı geri geri sürüp de benzin pompalarından birini çökertmeme ramak kaldığı anda uğradığı şaşkınlığı gördüm. Gelecek kırmızı ışıkta duramamaktan korkuyordum. Düşlerimde de böyleydi: frenler tutmazdı, tüm kırmızı ışıkları geçer ve yasak yönlere sapardım.

Arabayı otelin önüne park etmeyi başardım ve kapıcıdan bir rehber istedim. Caddenin o numarasında Jacqueline diye biri yoktu. On beş yıldan beri, herhalde evlenmişti. Ama kimin karısıydı?

Delorme (P.)

Dintillac

Jones (E. Cecil)

Lacoste (Rene)

Walter J.)

Sanchez-Cires

Vidal

Bu adların her birine telefon etmekten başka bir şey kalmıyordu geriye.

Kulübede ilk numarayı çevirdim. Zil sesleri uzun süre birbirini izledi. Sonra açtılar. Bir erkek sesi geldi:

— Evet... Alo?

— Jacqueline’le konuşabilir miyim?

— Bir yanlışlık yapmış olmalısınız, monsieur.

Kapattım. Öteki numaraları çevirmeyi göze alamıyordum artık.

Otelden ayrılmak için karanlığın çökmesini bekledim. Direksiyona geçip arabayı kaldırdım. Ben Paris’i iyi bilirdim, yaya olsam, Porte de la Muette'e dek en kısa yolu izlerdim, bu arabadaysa gelişigüzel dolaşıyordum. Uzun zamandır araba kullanmamıştım, tek yönlü sokakları bilmiyordum. Dosdoğru ilerlemeye karar verdim.

Passy Rıhtımı ve Versailles Caddesi’nden uzun bir dönüş yaptım. Sonra ıssız mı ıssız Murat Bulva-rı’na girdim. Kırmızı ışıklardan geçebilirdim, ama uymaktan haz duyuyordum. Ağır ağır, tıpkı bir yaz akşamı deniz kıyısında bir gezi yerinde yürüyen bir insanın gevşek yürüyüşüyle sürüyordum. Işıklar gizemli ve dost işaretleriyle yalnız bana sesleniyordu.

Caddenin öbür yanında, apartmanın girişinde, Bois’nın ilk ağaçlarının dalları altında, lambaların bir yarı karanlık kuşağı bıraktıkları yerde

durdum. Girişin kara demir işleriyle çevrili camlı kanatları aydınlıktı. Son katın pencereleri de öyle. Bu pencereler ardına kadar açılmıştı, balkonlardan birinde de birkaç karaltı görünüyordu. Müzik sesi ve konuşmaların mırıltısı geliyordu. Arabalar gelip apartman boyunca • park etti, bu arabalardan çıkıp sundurmadan geçen insanların son kata çıktıklarından kuşkum yoktu. Bir -an, biri balkondan eğildi ve apartmana girmeye hazırlanan iki karaltıya seslendi. Bir kadın sesi. Öbür ikisine hangi kata çıkacağını belirtiyordu. Ama Jacqueli-ne'in sesi değildi, ya da ben tanıyamıyordum. Artık hurda kalıp gözetlemekle yetinmemeye, yukarı çıkmaya karar verdim. Karşılayan Jacqueline olursa, on beş yıldır ne olduğunu bilmediği birinin böyle damdan düşer gibi evine girdiğini görünce tutumu ne olurdu bilmiyordum. Çok kısa bir zaman dilimi: üç dört aylık bir tanışıklığımız vardı. On beş yılla karşılaştırılınca çok az bir şey. Ama bu dönemi unutmamıştı kuşkusuz... Şimdiki yaşamı bu dönemi çok keskin bir projektör ışığının alanı içinde olmayan her şeyi karanlıkların dibine attığı gibi sildiyse, o başka.

Başka çağrılıların gelmesini bekledim. Bu kez, üç kişiydiler. İçlerinden biri son katın balkonuna doğru koluyla bir işaret yaptı. Apartmana girdikleri sırada yanlarına vardım. İki adam, bir de kadın. Selam verdim. Onlar için hiç kuşku yoktu: ben de yukarıya çağrılıydım.

Asansöre bindik. İki adamın dili çalıyordu, ama kadın Fransız'dı. Benden azıcık daha yaşlıydılar.

Gülümsemeye çalıştım. Kadına:

— Hoş bir toplantı olacak, dedim.

O da gülümsedi.

— Darius'ün arkadaşı mısınız? diye sordu.

— Hayır. Jacqueline'in arkadaşıyım.

Anlamamış gibi göründü.

— Jacqueline'i uzun zamandır görmedim, dedim. İyi mi?

Kadın kaşlarını çattı.

— Tanımıyorum.

Sonra öbür ikisiyle İngilizce bir şeyler konuştu. Asansör durdu.

Adamlardan biri kapıyı çaldı. Ellerim ıslaktı. Kapı açıldı ve konuşmaların gürültüsünü ve içerideki müziği işittim. Kumral saçları geriye taranmış, donuk benizli bir adam bize gülümsüyordu. Bej bir keten takım giymişti.

Kadın iki yanağından öptü adamı.

— Merhaba, Darius.

— Merhaba, koca kız.

Kalın bir sesi vardı, dili de biraz çalıyordu. Öbür iki ■ adam da birer ‘Merhaba, Darius’le. selamladılar kendisini. Ben hiçbir şey söylemeden elini sıktım, ama varlığıma şaşırmışa benzemiyordu.

Bir sofada önümüzden gitti, camları açık bir salona geldik. Ayakta konuşan küçük çağrılı toplulukları vardı. Darius ve kendileriyle birlikte asansöre bindiğim üç kişi balkonlardan birine doğru gidiyordu. Ben de hemen arkalarından geliyordum. Balkonun kıyısında bir çift yapışıvermişti onlara, aralarında bir konuşma başlıyordu.

Geride duruyordum. Beni unutmuşlardı. Odanın dibine doğru çekildim ve bir kanepenin ucuna oturdum. Kanepenin öbür ucunda iyice birbirine sokulmuş iki genç vardı, alçak sesle konuşuyorlardı. Hiç kimse dikkat etmiyordu bana. Tüm bu topluluk içinde Jacqueline'i bulmaya çalışıyordum. Yirmi kadar insan. Orada, balkonun eşiğinde, bej takımının içinde çok ince görünen Darius adlı adamı inceliyordum. Kırk yaşlarında vardı bence. Bu Darius Jacqueline'in kocası olabilir miydi? Balkondan geldiği anlaşılan müzik konuşmaların gürültüsünü. bastırıyordu.

Kadınların yüzünü birbiri ardından ne denli incelersem inceleyeyim, Jacqueline'i göremiyordum. Yanlış kata gelmiştim. Onun-bu apartmanda oturduğundan bile emin değildim. Darius şimdi salonun ortasında, birkaç

metre ötemdeydi, çok hoş bir sarışın kadın vardı yanında, kendisini büyük bir dikkatle dinliyordu. Zaman zaman da gülüyordu. Hangi dilde konuştuklarını anlamaya çalışıyordum, ama ' müzik sesini bastırıyordu. Neden bu adamın yanına gidip de Jacqueline'in nerede olduğunu sormuyordum ki? Ciddi ve kibar sesiyle gerçekte hiç de gizem olmayan bu gizemi aydınlatırdı bana: Jacqueline'i tanıyor muydu, karısı mıydı, ya da hangi katta oturuyordu. Bu kadar basitti. Yüzü bana dönüktü. Şimdi sarışın kadını dinliyordu ve gözleri rastlantıyla benim üzerime dikilmişti. Önce, beni görmüyormuş gibime geliyordu. Sonra, eliyle dostça bir işaret yaptı bana. Bu kanepenin üstünde, hiç kimseyle konuşmadan, yalnız kalmama şaşırmış görünüyordu, ama daireye girdiğim zamandakinden çok daha rahattım ve on beş yıl öncesinin bir anısı belirdi birden. Jacqueline'le ben akşam saat beşe doğru Charring Cross Garı'ndan Londra'ya gelmiştik. Bir rehberden gelişigüzel seçilmiş bir otele gitmek üzere bir taksiye binmiştik. O da, ben de Londra'yı bilmiyorduk. Taksinin Mall'a girdiği ve ağaçlarla gölgelenmiş bu cadde önüme serildiği anda, yaşamımın ilk yirmi yılı toz olup dökülü-verdi, bir gün kurtulacağıma hiçbir zaman inanmadığım bir ağırlık, bir kelepçe, bir semer gibi. İşte böyle, bütün bu yıllardan hiçbir şey kalmıyordu artık. Ve mutluluk o akşam duyduğum geçici sarhoşluksa, yaşamımda ilk kez mutluydum.

Daha sonra karanlık çökmüştü, Ennismore Gar-dens' ın oralarda gelişigüzel dolaşıyorduk. Bakımsız bir bahçenin parmaklıkları boyunca yürüyorduk. Evlerden birinin son katından kahkahalar, müzik ve konuşma gürültüleri geliyordu. Pencereler ardına kadar açılmıştı ve ışıkta birkaç insan karaltısı seçiliyordu. Parmaklığa yaslanmış, öyle duruyorduk orada. Balkonun kıyısına oturmuş biri bizi görmüş ve yukarı çıkmamızı işaret etmişti. Yazın, büyük kentlerde, uzun zamandır birbirini gözden kaybetmiş olan ya da birbirini tanımayan insanlar bir akşam bir taraça-da birbirini bulur, sonra gene yitirirler. Hiçbir şeyin gerçekten önemi yoktur.

Darius yanıma yaklaştı:

— Dostlarınızı kayıp mı ettiniz? dedi gülümseyerek.

Bir an, kimi anıştırdığını anlayamadım: asansördeki üç kişiyi söylüyordu.

— Tam anlamıyla dostlarım sayılmazlar.

Ama hemen sonra bu sözü söylediğime pişman oldum. Kafasında burada nasıl bulunduğuma ilişkin sorular uyansın istemiyordum.

— Onları uzun zamandır tanımıyorum, dedim ona. Ama beni size getirme inceliğini gösterdiler...

Gene gülümsedi:

— Dostlarımın dostları benim de dostlarımdır.

Ama rahatını kaçırıyordum, çünkü kim olduğumu bilmiyordu. Onu rahatlatmak için, olabildiğince tatlı bir sesle:

— Sık sık böyle toplantılar düzenler misiniz? dedim.

— Evet. Ağustos ayında. Ve her zaman karımın yokluğunda.

Konukların çoğu salondan ayrılmıştı. Hepsi de balkonlarda nasıl ayakta durabiliyordu ki?

— Karım burada olmayınca öyle yalnız bulurum ki kendimi...

Gözleri hüzünlü bir anlatıma bürünmüştü. Hep gülümsüyordu bana. Ona karısının adının Jacqueline olup olmadığını sormanın zamanıydı, ama daha bunu göze alamıyordum.

— Ya siz, Paris'te mi oturuyorsunuz?

Hiç kuşkusuz sırf kibarlıktan soruyordu bana bu soruyu. Ne de olsa, evinde konuktum, öteki konuk-

lardan uzakta, bir kanepede yalnız kalmamı istemi— Evet, ama kalacak mıyım, bilmiyorum...

Birdenbire ona açılmak geliyordu içimden. Şöyle böyle üç aydır hiç kimseyle konuşmamıştım.

yordu

— Nerede olsa yapabilirim mesleğimi, yeter ki elimin altında kalem kağıt bulunsun...

— Yazar mısınız?

— Buna yazarlık denilebilirse...

Kitaplarımın adını söylememi istiyordu. Belki de

birini okumuştu.

— Sanmam, dedim.

— Yazmak çok çekici olmalı, değil mi?

Böyle baş başa, ciddi konulardan konuşma alışkanlığı olmasa gerekti.

— Sizi alıkoyuyorum, dedim ona. Bana öyle geliyor ki, konuklarınızı kaçırdım.

Hafiften güldü:

— Hiç de değil... Taraçaya çıktılar.

Birkaç kişi salonda kalmıştı, salonun öbür yanında bir kanepeye oturmuşlardı, benim Darius'le yan yana oturduğuma benzer, ak bir kanepeye.

— Sizinle tanıştığıma çok sevindim, dedi bana.

Sonra ötekilere yöneldi, az önce konuştuğu sarışın kadınla asansördeki blazerli adam da bunların arasındaydı.

— Sizce bu evde müzik eksik değil mi? dedi onlara, yüksek sesle, sanki görevi çevresindekileri eğlendirmekmiş gibi. Bir plak koyayım.

Komşu odada gözden silindi. Bir an sonra, bir kadın şarkıcının sesi yükseldi.

Kanepeye, ötekilerin yanına oturdu. Şimdiden unutmuştu beni.

Benim için gitme zamanı gelmişti, ama taraçadaki konuşma ve kahkahaları ve burada, kanepenin üstünde Darius'le konuklarının sesini dinlemekten kendimi alamıyordum. Ne söylediklerini pek anlayamıyor, kendimi şarkıya bırakıyordum.

Kapı çalınıyordu. Darius kalkıp kapıya yöneldi. Geçerken bana şöyle bir gülümsedi. Ötekiler kendi aralarında konuşmayı sürdürüyorlardı, tartışmanın ateşi içinde, blazerli adam onları bir şeye inandırmak istiyormuş gibi elini kolunu sallıyordu.

Sofada sesler. Yaklaşıyorlardı. Darius'ün sesiyle kalın titremli bir kadın sesi. Geriye döndüm. Dari-us'ün yanında bir çift vardı, her üçü de salonun kapısında duruyordu. Adam esmer ve uzun boyluydu, gri bir takım giymişti, yüz çizgileri oldukça kaba, mavi gözleri neredeyse başının hizasındaydı. Kadın sarı, omuzları açık bir yazlık giysi giymişti.

— Geç kaldık, dedi adam. Herkes gitmiş...

Dili azıcık çalıyordu.

— Hayır, hayır, dedi Darius. Bizi yukarıda bekliyorlar.

Her ikisinin de koluna girdi.

Kadını arkadan görüyordum, döndü. Yüreğim hopladı birden. Jacqueline'i tanıdım. Bana doğru ilerliyorlardı. Bir otomat gibi kalktım.

Darius onları bana tanıttı:

— Georges ve Therese Caisley.

Başımla selamladım onları. Therese Caisley deni-lenin gözlerinin içine baktım, ama kılı bile kıpırdamadı. Görünüşe bakılırsa, beni tanımıyordu. Darius beni adımla tanıştıramadığı için rahatsız olmuşa benziyordu.

— Alt kattaki komşularım, dedi bana. Geldikleri için mutluyum ... Nasıl olsa, gürültüden uyuyamaya-caklardı...

Caisley omuz silkti:

— Uyumak mı?... Ama daha çok erken, dedi. Gün yeni başlıyor.

Ben Therese Caisley dediklerinin bakışını yakalamaya çalışıyordum. Bu bakış boştu. Beni görmüyordu ya da bile bile varlığımı bilmez görünüyordu. Darius onları salonun öbür ucuna, ötekilerin oturduğu kanepeye kadar götürdü. Blazerli adam Therese Cais-ley’i selamlamak için ayağa kalktı. Konuşma yeniden başladı. Caisley çok konuşkandı. O biraz geride duruyordu, somurtur ya da sıkılır gibiydi. İçimden ona doğru yürümek, onu kenara çekmek ve:

— Merhaba, Jacqueline, demek geldi.

Ama donup kalmıştım, on beş yıl öncesinin Dan-te Kahvesi ya da Tournelle Oteli’yle bu Boulogne korusuna bakan salon arasında bir bağ arıyordum. Hiçbir bağ yoktu. Bir ılgımın kurbanıydım. Gene de, iyi düşünülecek olursa, bu yerler aynı kentte, birbirinin bayağı yakınındaydı. Dante Kahvesi’ne en yakın yolu tasarlamaya çalışıyordum: çevre yoldan sol kıyıya geçer, Porte d’Orleans’dan dosdoğru Saint-Michel Bul-varı’na sürersin... Bu saatte, ağustos ayında, bilemedin çeyrek saat tutardı.

Blazerli adam onunla konuşuyor, o da, ilgisiz, dinliyordu. Kanepenin dirsekliğine oturup bir sigara yakmıştı. Onu yandan görüyordum. Saçlarını ne yapmıştı? On beş yıl önce beline kadar inerdi, şimdi omuz girintisinden azıcık yukardaydı. Gene sigara içiyordu, ama artık öksürmüyordu.

— Siz de bizimle yukarı geliyor musunuz? diye sordu Darius bana.

Ötekileri kanepede bırakmıştı, Georges ve Therese Caisley'le birlikteydi. Therese. Ne diye ad değiştirmişti ki?

Benim önümden balkonlardan birine yöneldiler.

— Küpeşte merdivenini çıkmak yeterli, dedi Darius.

Bize balkonun ucunda beton basamaklı bir merdiven gösteriyordu.

Caisley teklifsizce Darius'un omzuna vurdu:

— Peki nereye doğru demir alacağız, kaptan? diye sordu.

Biz, Therese Caisley'le ben, onların arkasında, yan yanaydık. Bana gülümsedi.. Ama bir yabancıya yöneltilen bir kibarlık gülümsemesiydi bu.

— Daha önce yukarıya çıkmış mıydınız? diye sordu bana.

— Hayır. Hiç. İlk kez çıkıyorum.

— Yukarıda görünüm çok güzel olmalı.

Sorusunu bana yöneltip yöneltmediğini bile bilmiyordum, öylesine kişilikten uzak ve soğuk bir biçimde söylemişti bu tümceyi.

Geniş bir taraça. Konukların çoğu bej bezden iskemlelere oturmuşlardı.

Geçerken, Darius topluluklardan birinin önünde oturdu. Oturup bir halka oluşturmuşlardı. Ben Cais-ley'le beni çoktan unutmuşa benzeyen karısının arkasından yürüyordum. Taraçanın kıyısında bir başka çiftle karşılaştılar, sonra dördü bir arada konuşmaya başladılar, ayakta, o ve Caisley korkuluğa dayanmış durumda. Caisley ile öbür ikisi İngilizce konuşuyorlardı. Zaman zaman, konuşmayı kısa bir fransızca tümceyle destekliyorlardı. Ben de gelip taraçanın korkuluğuna yaslandım. O tam arkamdaydı. Öbür üçü İngilizce konuşmayı sürdürüyordu. Şarkıcı kadının sesi konuşmaların mırıltısını bastırıyordu, ben de şarkının nakaratını ıslıkla çalmaya giriştim. Geriye döndü.

— Özür dilerim, dedim.

— Rica ederim.

Bana gülümsedi, şu az önceki boş gülümsemeyle. O sustuğu için de benim bir şeyler eklemem gerekti:

— Güzel bir akşam... ■

Caisley’le öbür ikisi arasında tartışma canlanıyordu. Caisley’in biraz burundan gelen bir sesi vardı.

— En güzeli de Boulogne korusundan gelen serinlik, dedim.

— Evet.

Bir sigara paketi çıkardı, içinden bir sigara aldı, paketi bana uzattı.

— Teşekkür ederim. Sigara içmem.

— İyi ediyorsunuz...

Bir çakmakla sigarasını yaktı.

— Birkaç kez denedim bırakmayı, ama yapamıyorum, dedi.

— Sizi öksürtmüyor mu?

Soruma şaşmış gibi göründü.

— Ben bıraktım, çünkü beni öksürtüyordu, dedim.

Tepki göstermedi. Gerçekten, beni tanır gibi gö-

rünmüyordu

— Yazık ki çevre yolunun gürültüsü duyuluyor, dedim.

— Sahi mi? Ben evimden işitmiyorum. ' Oysa üçüncü katta oturuyorum.

— Çevre yolunun iyi yanları da var, dedim ona. Az önce, bilemediniz on dakikada Tournelle Rıhtı-mı’ndan buraya geliverdim.

Ama bu son sözcükler karşısında da ilgisiz kaldı. Hep gülümsüyordu bana, soğuk gülümsemesiyle.

■ — Darius’ün arkadaşı mısınız?

Kadının asansörde sorduğunun aynısıydı bu soru. . — Hayır, dedim. Darius’un bir arkadaşının arka

daşıyım ... Jacqueline'in...

Bakışıyla karşılaşmaktan kaçındım. Aşağıya, ağaçların altındaki lambalardan birine dikmiştim gözlerimi.

— Tanımam.

— Yazın Paris’te mi kalıyorsunuz? dedim.

— Gelecek hafta kocamla birlikte Mayorka'ya gi-

diyoruz

Şu kış günü, Saint-Michel Alanı'nda ilk karşılaşmamızı ve elindeki mektubu anımsadım, zarfının üstünde Mayorka sözcüğünü okumuştum.

— Kocanız polis romanları yazmıyor mu? Kahkahayı koyverdi. Çok tuhaftı, çünkü Jac-

queline hiçbir zaman böyle gülmemişti.

— Neden polis romanları yazsın istiyorsunuz ki? On beş yıl önce, polis romanları yazan ve Ma-

yor ka’ya gitmemize yardım edebilecek olan bir Ame-rikalı'nın: Mc Givern'in adını belirtmişti bana. Daha sonra, yapıtlarından birkaçını bulmuştum, hatta Jac-queline'i tanıyıp tanımadığını ve ne olduğunu bilip bilmediğini sormak için izini bulmayı bile düşünmüştüm.

— Onu İspanya'da oturan başka biriyle... Willi-am Mc Givern'le karıştırdım... .

İlk kez, dosdoğru gözlerimin içine baktı.

— Ya siz? diye sordu. Siz Paris’te mi oturuyorsunuz?

— Şimdilik. Kalacak mıyım, bilmiyorum...

Arkamızda, Caisley burundan gelme sesiyle konuşmayı sürdürüyordu, hem de şimdi çok kalabalık bir topluluğun ortasında.

— Her yerde yapabileceğim bir mesleğim var, dedim. Kitap yazıyorum.

Gene o kibar gülümsemesi, uzak sesi:

— Öyle mi?... Çok ilginç bir meslek. .. Kitaplarınızı okumayı çok isterdim...

— Korkarım, can sıkıcı bulursunuz...

— Hayır, hayır... Darius’e geldiğiniz bir gün bana getirmelisiniz onları ...

— Seve seve.

Caisley gözünü üzerime dikmişti. Hiç kuşkusuz kim olduğumu ve karısıyla ne diye konuştuğumu merak ediyordu. Ona doğru geldi ve kolunu omzuna doladı. Baş hizasındaki mavi gözleri hiç benden ayrıl— Monsieur Darius’ün bir arkadaşıymış, kitap yazarmış.

mıyordu

Kendimi tanıtmalıydım, ama adımı söylemekten hep rahatsızlık duyarım.

— Darius’ün yazar arkadaşları olduğunu bilmiyordum.

Bana gülümsüyordu. Bizden on yaş kadar büyüktü. Nerede rastlamış olabilirdi ki bu adama? Londra'da, belki de. Evet, biz birbirimizi gözden yitirdikten sonra hiç kuşkusuz Londra’da kalmıştı.

— Senin de yazdığını sanıyormuş, dedi.

Caisley zorlu bir kahkahayla sarsıldı. Sonra az

önceki duruşuna geçti: gövde sert, baş dimdik.

— Gerçekten düşündünüz mü bunu? Bende bir yazar suratı mı var diyorsunuz?

Soruyu hiç sormamıştım kendime. Bu Caisley'in yaptığı mesleğin ne olabileceği beni ilgilendirmiyordu. Onun kocası olduğunu ne kadar düşünürsem düşüneyim, boşunaydı, bu taraçada toplanmış olan tüm bu insanlardan seçilmiyordu. Jacqueline ve ben bir sinema platosunda, figüranlar arasında kaybolmuştuk. O rolünü biliyormuş gibi yapıyordu, ama ben aldatmacayı bile başaramıyordum. Buraya dışarıdan girme biri olduğumu çok geçmeden ayrımsayacaklardı. Susup duruyordum öyle, Caisley de beni süzüyordu. Ne pahasına olursa olsun, bir yanıt bulmam gereki-

yordu

— İspanya'da oturan bir Amerikalı yazarla karıştırıyordum sizi... William Mc Givern’la...

İşte azıcık zaman kazanmıştım. Ama yetmiyordu. Acele başka yanıtlar bulmalı ve dikkat çekmemek için bunları doğallık ve aldırmazlıkla söylemeliydim. Başım dönüyordu. Bir rahatsızlık duymaktan korkuyordum. Terliyordum. Gece bana boğucu geliyordu, boğucu olan projektörlerin çiğ ışığı, konuşma ve kahkahalar değilse...

— İspanya’yı bilir misiniz? diye sordu Caisley.

O bir sigara yakmış, hep o soğuk bakışıyla beni süzüyordu. Güçlükle konuştum:

— Hayır. Hiç bilmem.

— Bizim Mayorka'da bir evimiz vardır, yılın üç aydan fazlasını orada geçiririz.

Ve konuşma saatler boyunca sürecekti bu taraça-nın üstünde. Boş sözcükler, oyuk tümceler, sanki, onunla ben, kendi ölümümüzden sonra yaşıyormu-şuz

ve artık geçmişe en ufak bir anıştırmada bile bu-lunamıyormuşuz gibi. O bu rolde çok rahattı. Ben de bundan. dolayı ona kızmıyordum; yavaş yavaş neredeyse tüm yaşamımı unutmuştum ve bu yaşamın koca parçaları toz olup gittikçe, hoş bir hafiflik duyuyordum.

— Peki, Mayorka’da yılın hangi dönemini yeğlersiniz? diye sordum Caisley'e.

Şimdi, daha iyiydim, hava daha serin, çevremizdeki konuklar daha az gürültülü, şarkıcı kadının sesi çok yumuşaktı.

Caisley omuz silkti.

— Mayorka'da her mevsimin kendine göre bir güzelliği vardır.

Ondan yana döndüm:

— Siz de aynı şeyi mi düşünüyorsunuz?

— Aynen kocamın düşündüğünü düşünüyorum.

O zaman, başım dönmeye başladı:

— Tuhaf, dedim. Sigara içince öksürmüyorsunuz artık.

Caisley sözlerimi işitmemişti. Biri sırtına vurmuş, o da geriye dönmüştü. O kaşlarını çattı.

— Öksürüğünüzü kesmek için etere gereksiniminiz yok artık...

Seçkin bir konuşma havasıyla söylemiştim bu tümceyi. Bana şaşkın bir bakışla baktı. Ama soğukkanlılığını yitirmemişti. Caisley'se, yanındakiyle ko-

nuşuyordu

— Söylediğinizi anlamadım...

Şimdi, bakışı hiçbir şey anlatmıyordu artık, benim bakışımdan kaçınıyordu. Sıçrayarak uyanan biri gibi görüneyim diye hızla başımı salladım.

— Özür dilerim... Şu sırada yazdığım kitabı düşü-

nüyordum

— Bir polis romanı mı? diye sordu dingin bir sesle.

— Tam değil.

Bu da hiçbir şeye yaramamıştı. Yüzey dümdüzdü gene. Durgun sular. Daha doğrusu, on beş yıldan sonra delinmesi olanaksız, kalın bir bankiz katmanı.

— Dönüyor muyuz? dedi Caisley.

Kolunu omuzlarına dolamıştı. Kitlesel bir görüntüsü vardı, o onun yanında küçük görünüyordu.

— Ben de döneceğim, dedim.

— Darius'e allahaısmarladık demek gerek.

Taraçada, konuk toplulukları arasında boşuna

aradık onu. Sonra salona indik. Ta dipte, dört kişi bir masanın çevresine oturmuş, sessizce kağıt oynuyordu. Darius de aralarındaydı.

— Gerçekten, poker her şeyden daha güçlü, dedi Caisley.

Darius'ün elini sıktı. O da ayağa kalktı, Therese Caisley’in elini öptü. Ben de Darius’ün elini sıktım.

— Ne zaman isterseniz, gelin, dedi bana. Kapım size her zaman açıktır.

Sahanlıkta, asansöre binmeye hazırlanıyordum.

— Sizden ayrılacağız, dedi Caisley. Biz hemen alt katta oturuyoruz.

— Bugün akşam üstü el çantamı arabada unutmuşum, dedi karısı kendisine. Hemen dönüyorum.

— Pekâlâ, güle güle, dedi Caisley bana, eliyle gevşekçe bir işaret yaptı. Sizi tanıdığıma çok sevindim.

O basamakları indi. Kapının şakladığını duydum. Biz her ikimiz de asansördeydik. Yüzünü bana doğru kaldırdı:

— Arabam biraz ileride, parkın yanında...

— Biliyorum, dedim ona.

Gözlerini kocaman kocaman açmış, bana bakı— Neden? Beni gözetliyor musunuz?

yordu

— Bugün akşam üstü arabadan çıkarken rastlantıyla gördüm sizi.

Asansör durdu, iki kanadı kayarak açıldı, ama o kımıldamıyordu. Hafiften ayrılmış gözleriyle beni hep.

süzüyordu

— Çok fazla değişmemişsin, dedi.

Kapının iki kanadı madensel bir gürültüyle üzerimize kapandı. Asansörün globundan düşen ışıktan korunmak istiyormuş gibi başını eğdi.

— Peki, ben, değişmiş miyim sence?

Sesi o az önceki, o taraçadaki sesi değildi artık, eski zamanın biraz boğuk, biraz kısık sesiydi.

— Hayır... Saçları ve göbek adını saymazsak...

Cadde sessizdi. Ağaçların hışırtısı duyuluyordu.

— Bu semti bilir misin? diye sordu.

— Evet.

Pek de emin değildim artık. Şimdi, o yanımda yürürken, bu caddeye ilk kez geliyormuşum gibi bir duygu doğuyordu içime. Ama düş görmüyordum. Araba hep orada, ağaçların altındaydı. Ona kolumla gösterdim:

— Bu arabayı kiraladım... Ama zar zor kullanıyorum ...

— Buna şaşmam...

Koluma girmişti. Durdu, bana gülümsedi:

— Frenle gaz pedalını karıştırıyor olmalısın, seni tanırım...

Ben de onu iyi tanırmışım gibi bir duygu vardı içimde, onu on beş yıldır görmemiş olsam da, yaşamı konusunda hiçbir şey bilmesem de. Şimdiye kadar karşılaştığım tüm insanlar içinde, belleğimde en canlı kalan oydu. Böyle kolu kolumun çevresinde, ilerledikçe, daha dün ayrıldığımızı sanmaya başlıyordum.

Parka gelmiştik.

— Sanırım, seni evine ben götürsem, daha akıllıca olacak...

— Olur, ama kocan bekleyecek...

Tümce daha ağzımdan çıkar çıkmaz sahteymiş gibi geldi bana.

— Hayır... Şimdiden uyuyordur.

Arabada yan yana oturmuştuk.

— Nerede oturuyorsun?

— Çok uzakta sayılmaz. Passy Rıhtımı’nın orada bir otelde.

Porte Maillot yönünde Suchet Bulvarı’na girdi. Yol hiç de bu saptığı değildi.

— Her on beş yılda bir görüşürsek, gelecek sefere beni tanıyamayabilirsin, dedi.

Kaç yaşında olacaktık o zaman? Elli yaşında. Bu bana öylesine garip geldi ki, bu rakamda bir gerçeklik gölgesi bulmak için, elimde olmadan:

— Elli, diye mırıldandım.

Gövdesi biraz sert, başı dik, sürüyordu arabayı, kavşaklarda yavaşlıyordu. Çevremizde her şey sessizdi. Hışırdayan ağaçlardan başka.

Boulogne korusuna giriyorduk. Arabayı ağaçların altında, Porte Maillot'yla Jardin d’Acclimatation arasında gidip gelen küçük trenin kalktığı gişelerin yanında durdurdu. Ağaçlık yolun kıyısında, gölgedeydik, önümüzde, sokak fenerleri bu minyatür garı, ıssız peronu, durmuş minicik vagonları ak bir ışıkla aydınlatıyordu.

Yüzünü yaklaştırdı, gerçekten orada, canlı olarak yanında olduğumu iyice anlamak istermiş gibi eliyle usulca yanağıma dokundu.

— içeri girip de salonda seni görünce çok tuhaf oldum, dedi.

Dudaklarını boynumda duydum. Saçlarını okşadım. Eskisi kadar uzun değildi, ama hiçbir şey gerçekten değişmemişti. Zaman durmuştu. Daha doğrusu, orada kapanıştan hemen önce buluştuğumuz zaman, Dante Kahvesi’nin saatinin akrep ve yelkovanının belirttiği saate geri dönmüştü.

Ertesi gün öğleden sonra, Caisley’lerin apartmanının önünde bırakmış olduğum arabayı almaya geldim. Direksiyonun başına oturduğum anda, Darius'ü gördüm, caddenin kaldırımında, güneş altında yürüyordu. Bej bir şort, kırmızı bir gömlek giymiş, kara bir gözlük takmıştı. Kolumla işaret ettim. Orada bulunmama hiç de şaşırmışa benzemiyordu.

— Ne sıcak... Yukarı gelip bir kadeh bir şey içmez misiniz?

Bir randevuyu bahane ederek çağrıyı geri çevirdim.

— Herkes beni ekiyor... Caisley'ler bu sabah Ma-yorka’ya gittiler... Haksız da sayılmazlar... Ağustos ayında Paris’te kalmak salaklık...

O dün haftaya gideceğini söylemişti. Bir kez daha ekmişti beni. Bunu umuyordum.

Arabanın penceresine doğru eğildi:

— Gene de şu günlerde bir akşam gelin... insanlar ağustos ayında birbirine destek olmalı...

Gülümsemesine karşın, içinde belirsiz bir kaygı olduğunu sezinliyordum. Sesinden.

— Gelirim, dedim.

— Söz mü?

— Söz.

Arabayı kaldırdım, ama geriye fazla sert gittim. Araba çınarlardan birinin gövdesine çarptı. Darius üzgün bir biçimde kollarını kaldırdı.

Porte d’Auteuil yönüne saptım. Seine rıhtımlarını izleyerek otele dönmek düşüncesindeydim. Arkada karoseri bayağı zedelenmiş olmalıydı, lastiklerden biri üzerine sürtünüyordu. Olabildiğince ağır gidiyordum.

Issız kaldırımlar, sıcaklığın yarattığı pus ve çevremdeki sessizlikten olacak, tuhaf bir duygu başladı içimde. Ben Murat Bulvarı'ndan indikçe, huzursuzluğum belirginleşiyordu: düşlerimde Jacqueline’le sık sık dolaştığım semti en sonunda bulgulamıştım. Oysa burada hiç birlikte yürümemiştik, ya da bir başka yaşamda yürümüştük. Ben Porte-de-Saint-Cloud’ya çıkmadan önce, yüreğim manyetik bir alana yaklaşmış bir sarkaç gibi hızlı hızlı çarptı. Alanın ortasında, çeşmeyi tanıdım. Hiç kuşkum yoktu, genellikle Jac-queline ve ben, sağda, kilisenin ardında bir sokağı izliyorduk. Ama o öğle sonu sokağı bulamadım.

Bir on beş yıl daha öyle bir sis içinde geçti ki, hepsi birbirine karışıyor, Therese Caisley’den de bir daha haber alamadım. Bana verdiği telefon

numarası hiç yanıt vermiyordu, sanki Caisley’ler Mayorka’dan bir daha hiç dönmemişler gibi.

Geçen yıldan bu yana ölmüştür belki. Belki de önümüzdeki pazarlardan birinde Corvisart Soka-ğı’nın oralarda yeniden buluveririm onu.

Gecenin on biri, aylardan ağustos, tren banliyönün ilk istasyonlarından geçerken yavaşladı. Açık mor neon ışıkları altında ıssız peronlar, Mayorka’ya gitmeler ve oyunlar düşlediğimiz yerler.

Brunoy. Montgeron. Athis-Mons. Jacqueline buralarda doğınuş.

Vagonların uyumlu sesi kesildi, tren, katarların birleştirildiği istasyondan önce, Villeneuve-Saint-Georges’da bir an durdu. Demiryolu kıyısındaki Paris Sokağı'nın evleri karanlık ve yıkık dökük. Bir zamanlar, tüm sokak boyunca, art arda kahveler, sinemalar, garajlar sıralanırdı, adları hala seçiliyor. içlerinden yalnız biri ışıklı, bir gece lambası gibi, boşu boşuna.